

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra ekonomie

Analýza zahraničního obchodu mezi EU a vybranou ekonomikou

Analýza zahraničního obchodu mezi EU a Íínou

Bakalářská práce

Autor: Adéla Doležalová
Studijní obor: Finanční management

Vedoucí práce: Ing. Jaroslav Kovárník, Ph.D.

Hradec Králové

duben 2015

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a s použitím uvedené literatury.

V Hradci Králové dne 30.4.2015

Adéla Doležalová

Poděkování:

Mé poděkování patří Ing. Jaroslavu Kovárníkovi, Ph.D. za vedení mé bakalářské práce, věcné připomínky, trpělivost a odborný dohled.

Anotace

Bakalářská práce se zaměřuje na analýzu intenzity zahraničního obchodu Evropská unie a Čínské lidové republiky v letech 2005 až 2013, s důrazem na obchodně politické vztahy a komoditní a teritoriální strukturu obchodní bilance. Práce stručně charakterizuje obě zkoumané ekonomiky z pohledu makroekonomických ukazatelů a celkové výkonnosti globální obchodní výměny, a vymezuje jejich postavení v rámci světového hospodářství. K tomuto účelu je využíváno statistických databází Evropské unie, Mezinárodního měnového fondu, Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj a Světové obchodní organizace. Na základě výsledků této práce lze konstatovat relativně pevné obchodní vztahy mezi EU a ČLR. Zatímco Evropská unie je v pozici největšího čínského obchodního partnera. Čína se profiluje být druhým nejvýznamnějším evropským obchodním partnerem.

Annotation

Title: Analysis of Foreign Trade between the EU and People's Republic of China

This bachelor's thesis focuses on an analysis of the intensity of foreign trade between European Union and the People's Republic of China in the period of 2005 to 2013 with an emphasis on commercial commodity, political relations, and territorial structure of the trade balance. The thesis briefly characterizes both studied economics in terms of macroeconomic indicators and overall performance in worldwide trade activities and defines its positions in global economy. For the purpose of this study were utilized statistical databases of European Union, International Monetary Fund (IMF), Organization for Economic Cooperation and Development (OECD), United Nations (UN) and World Trade Organization (WTO). Based on the results, trade relations between the EU and China are relatively strong. While European Union being in a position of China's largest trading partner, China is profiled to be the second most important European trading partner.

Obsah

Úvod.....	1
1 Základní ekonomické pojmy.....	3
1.1 Ukazatele úrovně vyspělosti ekonomiky	4
1.1.1 Hrubý domácí produkt (HDP)	4
1.1.2 Inlace	5
1.1.3 Nezaměstnanost.....	6
1.1.4 Veřejný dluh.....	9
1.2 Teorie zahraničního obchodu.....	9
1.2.1 Vymezení pojmu „obchod“	9
1.2.2 Předmět obchodní výměny.....	10
1.2.3 Definice zahraničního obchodu.....	11
1.2.4 Formy zahraničního obchodu.....	11
1.2.5 Platební bilance	12
1.2.6 Hodnocení zahraničního obchodu	16
2 Základní charakteristika Evropské unie a Číny.....	18
2.1 Evropská unie	18
2.1.1 Evropský integrační proces.....	18
2.1.2 Evropská měna (Euro).....	19
2.1.3 Základní údaje.....	21
2.1.4 Ekonomické údaje	23
2.2 Čínská lidová republika.....	36
2.2.1 Čínský integrační proces.....	36
2.2.2 Čínská měna (Yuan).....	38
2.2.3 Základní údaje.....	39
2.2.4 Ekonomické údaje	41
3 Analýza zahraničně obchodních vztahů.....	50

3.1	Vztahy EU a Číny	50
3.1.1	Dohoda o hospodářské spolupráci - 1985	51
3.2	Společná obchodní politika EU vůči ČLR.....	53
3.3	Otevírání čínské ekonomiky	54
3.4	Analýza zahraničního obchodu.....	55
3.4.1	Export Evropské unie.....	55
3.4.2	Import Evropské unie	57
3.4.3	Obchodní bilance EU vůči Číně.....	58
3.4.4	Export Číny.....	60
3.4.5	Import Číny	62
3.4.6	Obchodní bilance Číny vůči EU.....	64
3.5	Úskalí získávání datové základny	66
4	Shrnutí výsledků.....	69
5	Závěry a doporučení	71
6	Seznam použité literatury.....	73
6.1	Knižní zdroje	73
6.2	Internetové zdroje	74

Seznam obrázk

Obr. 1.: Subjekty trhu a jejich úlohy v makroekonomickém prostředí	3
Obr. 2: Struktura obyvatelstva.....	7
Obr. 3: Počet obyvatel Evropské unie 2005-2013 (v milionech)	22
Obr. 4: Průměrný podíl členských zemí na populaci EU 2005-2013 (v %).....	22
Obr. 5: Tempo růstu obyvatelstva EU 2005-2013 (v setinách %)	23
Obr. 6: Hrubý domácí produkt EU 2005-2013 (v mld. \$).....	24
Obr. 7: Průměrný podíl členských zemí na HDP EU 2005-2013 (v %).....	24
Obr. 8: Hrubý domácí produkt EU na 1 obyvatele 2005-2013 (v \$).....	25
Obr. 9: Průměrný podíl členských zemí na HDP EU na 1 obyvatele 2005-2013 (v %)	26
Obr. 10: Meziroční inflace EU 2005-2013 (spotřebitelské ceny) (v %)	27
Obr. 11: Průměrná meziroční inflace období 2005-2013 pro jednotlivé členské země (v %).....	27
Obr. 12: Harmonizovaná míra nezaměstnanosti EU 2005-2013 (v %).....	28
Obr. 13: Průměrná výše harmonizované míry nezaměstnanosti období 2005-2013 pro jednotlivé členské země (v %).....	29
Obr. 14: Export EU 2005-2013 (v mld. \$).....	30
Obr. 15: Komoditní struktura exportu EU 2005-2013 (v %).....	31
Obr. 16: Průměrný podíl členských zemí na exportech EU období 2005-2013 (v %)	31
Obr. 17: Import EU 2005-2013 (v mld. \$)	32
Obr. 18: Komoditní struktura importu EU 2005-2013 (v %).....	33
Obr. 19: Průměrný podíl členských zemí na importech EU období 2005-2013 (v %)	34
Obr. 20: Saldo obchodní bilance EU 2005-2013 (v mld. \$)	35
Obr. 21: Komoditní struktura salda obchodní bilance EU 2005-2013 (v %)	35
Obr. 22: Vývoj kurzu CNY/EUR v letech 2005 - 2013.....	38
Obr. 23: Počet obyvatel Číny 2005-2013 (v milionech).....	39
Obr. 24: Tempo růstu obyvatelstva Číny 2005-2013 (v setinách %)	40
Obr. 25: Hrubý domácí produkt Číny 2005-2013 (v mld. \$).....	41
Obr. 26: Hrubý domácí produkt Číny na 1 obyvatele 2005-2013 (v \$)	42
Obr. 27: Meziroční inflace Číny 2005-2013 (spotřebitelské ceny) (v %)	43

Obr. 28: Harmonizovaná míra nezaměstnanosti Číny 2005-2013 (v %)	44
Obr. 29: Export Číny 2005-2013 (v mld. \$)	45
Obr. 30: Komoditní struktura exportu Číny 2005-2013 (v %)	46
Obr. 31: Import Číny 2005-2013 (v mld. \$)	47
Obr. 32: Komoditní struktura importu Číny 2005-2013 (v %)	48
Obr. 33: Saldo obchodní bilance Číny 2005-2013 (v mld. \$)	49
Obr. 34: Komoditní struktura salda obchodní bilance Číny 2005-2013 (v %)	49
Obr. 35: Teritoriální struktura exportu EU 2005	55
Obr. 36: Teritoriální struktura exportu EU 2013	56
Obr. 37: Komoditní struktura exportu EU do Číny 2013 (v %)	56
Obr. 38: Teritoriální struktura importu EU 2005	57
Obr. 39: Teritoriální struktura importu EU 2013	58
Obr. 40: Komoditní struktura importu EU z Číny 2013 (v %)	58
Obr. 41: Obchodní bilance EU - obchodní partner ČLR 2005-2013 (v mld. \$)	59
Obr. 42: Bilance komoditní struktury obchodní bilance EU - Čína 2013 (v mld. \$)	60
Obr. 43: Teritoriální struktura exportu Číny 2005	61
Obr. 44: Teritoriální struktura exportu Číny 2013	61
Obr. 45: Komoditní struktura exportu Číny do EU 2013 (v %)	62
Obr. 46: Teritoriální struktura importu Číny 2005	63
Obr. 47: Teritoriální struktura importu Číny 2013	63
Obr. 48: Komoditní struktura importu Číny z EU 2013 (v %)	64
Obr. 49: Obchodní bilance Číny - obchodní partner EU 2005-2013 (v mld. \$)	65
Obr. 50: Komoditní struktura obchodní bilance Čína - EU 2013 (v mld. \$)	65

Seznam tabulek

Tab. 1: Platební bilance	15
Tab. 2: Členské země Evropské unie	19
Tab. 3: Členské státy Eurozóny	21
Tab. 4: Export EU 2005-2013	30
Tab. 5: Import EU 2005-2013	32
Tab. 6: Obchodní bilance EU 2005-2013	34
Tab. 7: Členství v mezinárodních organizacích	37
Tab. 8: Export Číny 2005-2013	44

Tab. 9: Import Číny 2005-2013	46
Tab. 10: Obchodní bilance Číny 2005-2013	48
Tab. 11: Obchodní bilance EU – obchodní partner ČLR 2005 - 2013 (v mld. \$).....	59
Tab. 12: Obchodní bilance Číny – obchodní partner EU 2005 - 2013 (v mld. \$).....	64
Tab. 13: Saldo platební bilance EU 2005-2013 (mld. \$)	68

Úvod

Evropská unie již od svého vzniku sehrává v globálním měřítku důležitou roli, zejména pak v obrazech posledních dvou desetiletí, kdy začíná být vnímána nejen jako specifická forma nadnárodního uskupení, stává se všeobecně vnímaným samostatným ekonomickým tělesem zastřešujícím jednotlivé národní ekonomiky, které směřují ve splnutí v jeden celek. V celosvětovém dění nabývá Evropská unie významného postavení a stává se tak jednou z ekonomických velmocí. Do globalizačního fenoménu moderní doby se vzrůstajícím otevíráním národního hospodářství postupně zapojuje i Čína, která se rychle přetváří z rozvojové ekonomiky v hospodářskou supervelmoc.

Cílem této práce je analýza a vyhodnocení intenzity zahraniční obchodní výměny realizované mezi Evropskou unií a Čínskou lidovou republikou v letech 2005 až 2013 a to se zaměřením na obchodně politické vztahy, objemy položek obchodní bilance s rozšířením o stručný rozbor dostupnosti informací (přístupnosti dat) potřebných pro zpracování tohoto tématu.

Práce vychází ze stručné charakteristiky ekonomik Evropské unie a Číny a na základě ekonomických ukazatelů převážně makroekonomické povahy profiluje postavení těchto regionů ve světové ekonomice v průběhu výše vymezeného sledovaného období.

Účelem této bakalářské práce je dokázat vzrůstající význam Číny v průběhu zkoumaného období, jakožto důležitého obchodního partnera Evropské unie, ale také naopak posilující se vazbu Číny na obchodní výměnu, jež jí poskytuje Evropská unie.

Studie je členěna do tří kapitol, ve kterých je postupně řešena teoretická i praktická rovina tématu. Úvodní kapitola popisuje základní ekonomické pojmy, na základě kterých je ve druhé kapitole, vedle základních informací o zkoumaných subjektech, definováno postavení obou ekonomických celků v rámci celosvětového

ekonomického dění. Třetí kapitola se věnuje analýze vzájemných zahraničně obchodních vztahů mezi Evropskou unií a Čínou na úrovni popisu obchodních politik obou ekonomik a rozboru teritoriální a komoditní struktury zahraničního obchodu.

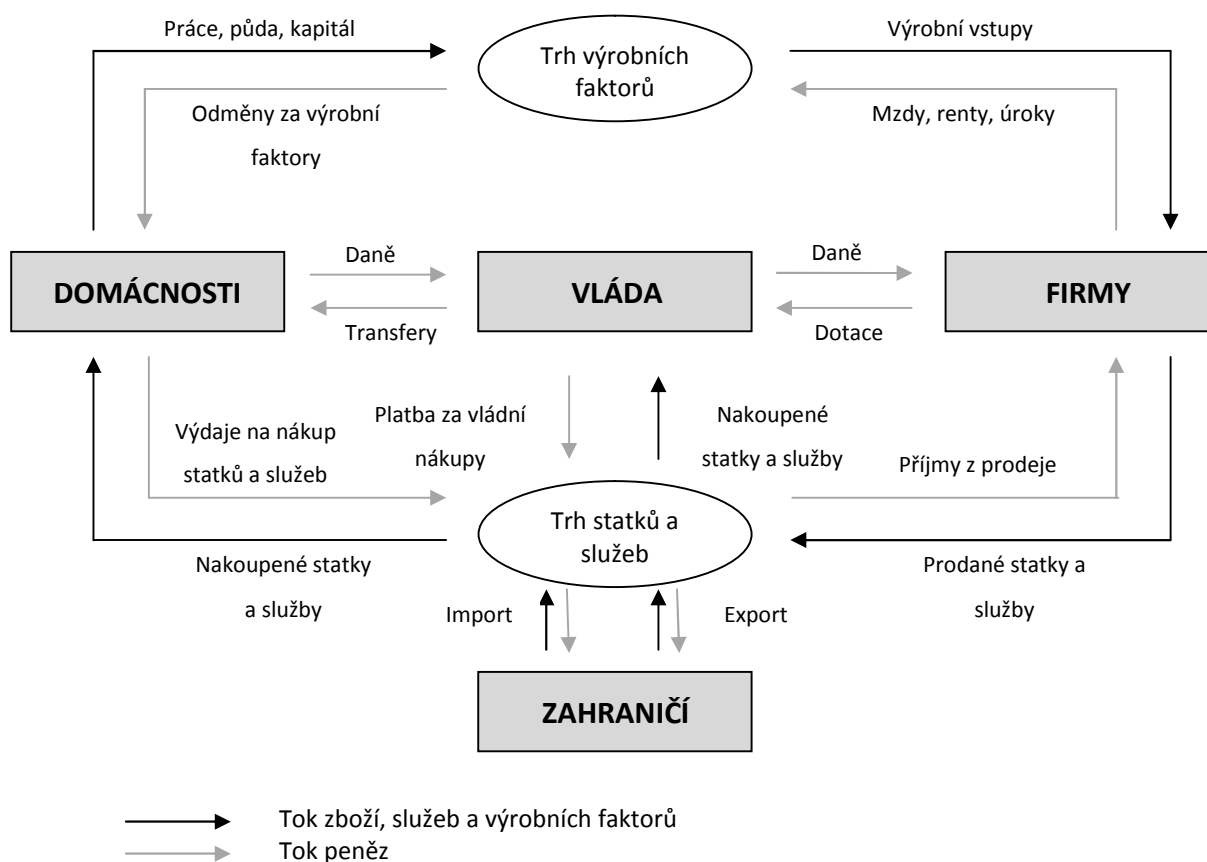
K sepsání této bakalářské práce bylo přibližně ze dvou třetin využito elektronických zdrojů, zbytek tvoří knižní prameny. Pro sběr statistických dat byly použity zdroje blíže popsané v závěru třetí kapitoly této práce.

1 Základní ekonomické pojmy

Tato kapitola je věnována vymezení základních ekonomických pojmů spojených nejen s determinací ekonomické vyspělosti země, ale i míry jejího zapojení v rámci světového ekonomického dění. První podkapitola je věnována makroekonomickým veličinám vztahujícím se k hospodářské vyspělosti a růstu hospodárnosti země. Část druhá definuje základní principy zahraničně obchodních vztahů. Na základě těchto pojmů jsou v následujících kapitolách hodnoceny výkonnosti zkoumaných dvou ekonomik a analyzován jejich vzájemný vztah z hlediska partnerství v oboustranné obchodní výměně.

Na výkonnosti ekonomik se v různém poměru podílejí čtyři základní skupiny tržních subjektů, konkrétně domácnosti, firmy, vláda a zahraničí (Pavelka, 2007).

Obr. 1.: Subjekty trhu a jejich úlohy v makroekonomickém prostředí

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Pavelka, 2007)

1.1 Ukazatele úrovně výkonnosti ekonomiky

Z hlediska hodnocení obchodní výkonnosti států či nadnárodních ekonomických uskupení je možné hovořit o několika ukazatelích hospodářské úrovně těchto těles. V následujícím textu jsou nejvýznamnější z těchto makroekonomických ukazatelů definovány.

1.1.1 Hrubý domácí produkt (HDP)

Hrubý domácí produkt je často interpretován jako nejsměrodatnější ukazatel výkonnosti jednotlivých národních ekonomik. Stává se tak proto i ukazatelem zdánlivě nejsledovanějším. Holman (2002) o něm ve své publikaci hovoří jako o základním národohospodářském agregátu¹. Kadeřábková a Žďárek definují HDP jako tržní hodnotu: „fiskálních výrobků a služeb, které byly nově vyprodukovány v dané zemi (tzv. rezidenty²) v průběhu stanoveného časového období“ (2007, str. 8). Dále pak uvádějí, že systematické sledování úrovně HDP v průběhu let je klíčovým ukazatelem ekonomické aktivity a má zásadní vliv nejen na vývoj vnitrostátní ekonomiky, ale zároveň napomáhá k udržování a vyrovnávání ekonomických vztahů na zahraničně-obchodní úrovni.

Aby bylo možné lépe porozumět definici HDP, je nutné blíže specifikovat následující termíny (Pavelka, 2007):

- **tržní hodnota** – vyjádření hodnoty statků a služeb v tržních cenách tak, aby byla možná jejich vzájemná komparace (tržní ceny jsou uváděny včetně nepřímých daní),
- **finální výrobky a služby** – statky sloužící k finální spotřebě, investicím či exportu³.

Hrubý domácí produkt je možné z hlediska měření výstupů ekonomiky dělit na reálný a nominální. Zatímco **nominální HDP** popisuje výkonnost ekonomiky

¹ „Souhrnné národohospodářské veličiny, pomocí nichž se měří rozsah hospodářské činnosti jednotlivých zemí.“ (Jurečka a Jánošíková, 2009, str. 7).

² Více o rezidentech resp. nerezidentech v kapitole 1.2.4.

³ Více o exportu resp. importu v kapitole 1.2.4.

v hodnotách období, ve kterém byly realizovány, hodnoty „běžného období“, **reálné HDP** udává výslednou aktivitu na základě vztahu k hodnotám zvoleného „základního období“. Právě na základě vzájemného poměrování těchto dvou hodnot je možné determinovat změny výkonu jednotlivých období v čisté závislosti na objemech jejich produkcí, a to bez vazby na změny cenových hladin. Převody mezi těmito dvěma úrovněmi HDP se provádí pomocí tzv. **deflátoru HDP** (Kadeřábková a Žďárek, 2007)

$$\text{deflátor HDP} = \frac{\text{nominální HDP}}{\text{reálné HDP}} * 100 \quad (1).$$

„Rozdíl mezi hrubým a čistým domácím produktem pak představuje opotřebení (...) zboží dlouhodobé životnosti, ...“ (Holman, 2002, str. 428).

1.1.2 Inlace

„Inlace je v očích většiny občanů synonymem ekonomického a sociálního zla, proti kterému je třeba bojovat.“ (Jurečka a Jánošíková, 2009, str. 89). Příčinou tohoto tvrzení je samotná podstata tohoto ekonomického jevu. S růstem inflace dochází k **nárůstu** všeobecné cenové hladiny⁴ (Pavla, 2007) a s tím souvisejícímu **poklesu** kupní síly peněz, z čehož vyplývá, že klesá objem množství statků a služeb, které mohou být jednotlivými tržními subjekty za danou peněžní jednotku pořízeny. Holman ve své publikaci vysvětluje inflaci na základě její adekvace k délkovému metru: *„Inlace je zmenšování délky metru, který používáme k měření ekonomických veličin.“* (2002, str. 541). Dle Jurečky a Jánošíkové je pak možné říci, že inflace je: *„vyvolaná tím, že množství peněz v ekonomice roste rychleji, než reálný produkt ekonomiky.“* (2009, str. 95).

Opačným makroekonomickým jevem inflaci je **deflace**, při které dochází v rámci národního hospodářství ke **snižování** cenové hladiny. Tento úkaz se však ve světových ekonomikách objevuje jen velmi zřídka a ne nutně nebývá pozitivního

⁴ Průměrná cenová hladina daného ekonomického celku. Ceny některých statků mohou stagnovat, dokonce se i snižovat, rostou však průměrné ceny statků a služeb (Pavelka, 2007).

významu. Dalšími pojmy souvisejícími s inflací jsou například **dezinflace**, stav označující zpomalování inflace, či **stagflace**, jež reprezentuje fenomén rostoucí cenové hladiny se stagnující úrovní reálného HDP.

K vzájemnému poměrování inflací jednotlivých let je možné využít metodu výpočtu pomocí **indexu spotřebitelských cen (CPI)**, který ke svým kalkulacím využívá takzvaný **spotřební koš**. Výsledkem takového poměrování cenových indexů je **míra inflace**, definovaná jako procentní meziroční rozdíl cenových hladin (Pavelka, 2007).

1.1.3 Nezaměstnanost

Tento makroekonomický jev představuje závažný globální problém moderní doby. Tematika nezaměstnanosti svazuje státy na různých úrovních ekonomické vyspělosti a zamezuje tak využití potenciálu jednotlivých zemí z hlediska efektivního nakládání se základními výrobními faktory, jimiž jsou práce, půda a kapitál. Jurečka a Jánošíková (2009) ve své publikaci uvádějí, že nedochází-li v dané ekonomice k využití dostupných zdrojů v optimální míře, nastává období úbytku na úrovni ekonomické účinnosti. Tato neefektivnost se však podepisuje i na psychické síle obyvatel dané hospodářské oblasti.

Aby bylo možné rozprávět na téma nezaměstnanosti, je nezbytné nastínit strukturalizaci obyvatelstva a tyto jednotlivé kategorie následně blíže specifikovat. Obecně řečeno může být v tom nejužším slova smyslu populace rozčleněna na obyvatelstvo ekonomicky aktivní a neaktivní.

Osoby **ekonomicky aktivní** (zřídka označovány jako „pracovní síla“) jsou ty, které mají potenciál stát se osobou zaměstnanou či nezaměstnanou. Pavelka ve své publikaci uvádí: „**Zaměstnaní** jsou osoby, které jsou starší 15 let a mají placené zaměstnání, nebo jsou zaměstnány ve vlastním podniku.“ (2007, str. 114). Naopak osoby **nezaměstnané** se vyznačují tím, že sice aktuálně práci nemají, ale aktivně se o ni ucházejí a to (konkrétně v českých podmínkách) registrací na úřadu práce. Holman (2002) zdůrazňuje, že do skupiny nezaměstnaných nemá smysl řadit osoby takzvaně dobrovolně nezaměstnané – tedy takové, které práci nemají a

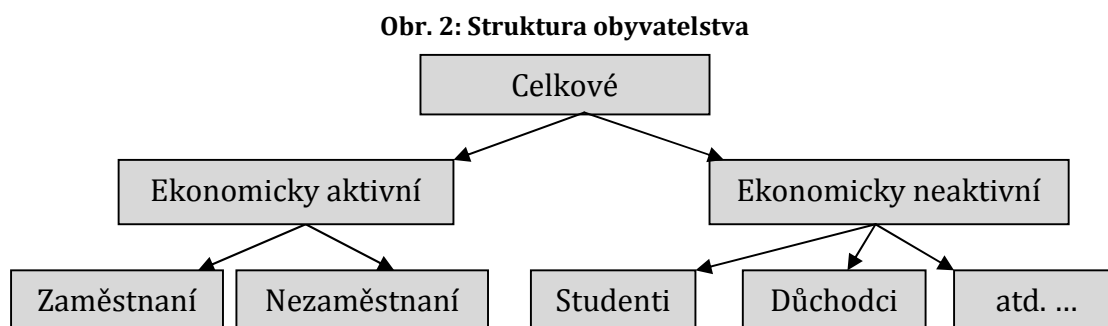
zároveň práci ani nehledají či nejsou ochotné přijmout mzdu, která jim je nabízena ze strany zaměstnavatele. Takovéto osoby bývají obvykle vyjímány ze statistik nezaměstnaných vztahujících se k danému ekonomickému celku.

Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo je specifické tím, že osoby náležící do této skupiny obyvatelstva automaticky vylučuje ze statistik (ne)zaměstnaných. Příslušníky této kategorie jsou převážně osoby:

- mladší 15 let (v „neproduktivním věku“) před dokončením povinné školní docházky,
- jež překročili věkovou hranici pro „odchod do důchodu“ (v ČR přibližně šedesát tři let).

„Speciálními příslušníky“ této kategorie jsou také například studenti, matky na mateřské dovolené, ženy v domácnosti či invalidé.

Pro možnost lepší vizualizace struktury obyvatelstva byl do textu této práce zařazen obrázek číslo dva (Obr. 2).

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Pavelka, 2007)

Porovnávání nezaměstnanosti na mezinárodní úrovni je relativně komplikované, jelikož jednotlivé státy pro výpočet míry nezaměstnanosti využívají různých metodik, ke kterým povětšinou využívají údajů svých národních statistických úřadů či obdobných orgánů státní správy). Vedle těchto výsledků jsou veřejně dostupná také data orgánů nadnárodních organizací, které se zabývají studiem stejné problematiky, avšak jejich metody výpočtů či zdroje informací se mohou lišit. Pro mezinárodní komparaci nezaměstnanosti je tedy vhodné využít jedné

metodiky výpočtu daných ukazatelů, což znamená, čerpat data (pokud možnou pouze) z jednoho zdroje.

V České republice je nově (od roku 2013) operováno s takzvaným **podílem nezaměstnaných osob**, jakožto ukazatelem registrované nezaměstnanosti. Portál MPSV⁵ definuje tuto novou metodiku jako ukazatel, který „vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let ze všech obyvatel ve stejném věku.“ (2012). Tato nová metoda substituuje do roku 2012 uveřejňovanou **míru nezaměstnanosti**, která na rozdíl od tohoto postupu výpočtu poměřovala dosažitelné uchazeče s ekonomicky aktivním obyvatelstvem (Portál MPSV, 2012).

Na základě výše uvedených informací je možné prohlásit, že při vyhledávání dat týkajících se výše nezaměstnanosti (nejen tohoto konkrétního ukazatele) jednotlivých ekonomických těles, narazíme na odlišné údaje publikované Českým statistickým úřadem⁶ v porovnání s daty poskytovanými například EUROSTATem⁷, datovým portálem OECD⁸ či statistickou databází WTO⁹.

Na základě příčin vzniku nezaměstnanosti může být rozlišováno několik jejích základních typů s různou úrovní dopadu na ekonomiku daného ekonomického subjektu (Holman, 2002). Za ekonomicky ne výrazně škodlivou bývá označována nezaměstnanost **frikční**, jež má krátkodobý charakter a souvisí například s hledáním nového (prvního) zaměstnání, či změnou bydliště na meziregionální úrovni. Závažnější je pro ekonomiku nezaměstnanost **strukturální**, která postihuje vždy určité kategorie zaměstnání, mnohdy v úzké vazbě na určitou oblast ekonomiky. Příčiny strukturální nezaměstnanosti jsou velmi rozličné (například automatizace výroby či útlum některého průmyslového odvětví daného regionu) a existuje riziko jejího dlouhodobého přetrvávání. Za nejzávažnější formu

⁵ Portál ministerstva práce a sociálních věcí.

⁶ ČSÚ – centrální orgán státní správy České republiky.

⁷ Statistický úřad Evropské unie umožňující komplexní porovnávání na mezinárodní úrovni na základě vlastních metodik.

⁸ OECD – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (The Organisation for Economic Co-operation and Development).

⁹ WTO – Světová obchodní organizace (The World Trade Organization).

nezaměstnanosti je považována nezaměstnanost **cyklická**, jež úzce souvisí se změnami a vývojem HDP. Roste-li HDP, dochází k ekonomické expanzi, která otevírá příležitosti k vytváření nových pracovních míst. Naopak při poklesu HDP, kdy je ekonomika v recesi, pracovní příležitosti ubývají. Na trhu pracovního kapitálu tedy dochází k převisu nabídky nad poptávkou. Důležitým faktorem její nebezpečnosti je i to, že postihuje celou ekonomiku bez rozdílu na hospodářská odvětví (Jurečka a Jánošíková, 2009).

1.1.4 Veřejný dluh

Veřejný dluh ekonomiky se skládá z několika položek (viz vzorec 2) dle metodiky EUROSTATu (Veřejný dluh České republiky, 2015)

$$\text{veřejný dluh} = \text{státní dluh} + \text{dluhy krajů} + \text{dluhy zdravotních pojišťoven} \quad (2).$$

Státní neboli **vládní dluh** je ČSÚ definován následovně: „*zahrnuje závazky sektoru vládních institucí vyplývající z přijatých vkladů, vydaných úvěrových cenných papírů jiných než účasti (s výjimkou finančních derivátů) a přijatých půjček.*“ (Český statistický úřad / ČSÚ, 2012), přičemž je nejčastěji navyšován za účelem krytí rozpočtových deficitů. Dluhy krajů reprezentují výši zadlužení vyšších celků územní samosprávy, poslední položku reprezentují závazky zdravotních pojišťoven.

1.2 Teorie zahraničního obchodu

1.2.1 Vymezení pojmu „obchod“

Dříve, než bude rozebrána problematika obchodu na mezinárodní úrovni, je žádoucí definovat pojem „obchod“ a jeho společně s jeho základními procesy Štěrbová ve své publikaci uvádí: „*obchod lze definovat jako reálné a finanční hospodářské transakce vztahující se ke směně zboží a služeb, u nichž dochází k oddělení osob výrobce a spotřebitele v prostoru a čase, v důsledku dělby práce, tj. k tvorbě trhu.*“ (2013, str. 13).

1.2.2 Předmět obchodní výměny

Všeobecně je možné rozlišit několik základních skupin předmětů obchodní výměny. Jedná se především o dvě základní skupiny statků, konkrétně **zboží** a **služby**. Obchodovat je však možné například i s právy (licence, patenty, autorská práva, technologie atd.), informacemi, know-how, výrobními faktory (práce, přírodní zdroje, kapitál) či investicemi. Dle (Machková, 2007 a Štěrbová, 2013):

- **zboží** – statky fyzické povahy disponující vlastnostmi, kterými se daný statek vyznačuje (rozměry, hmotnost, barva, složení, chemické vlastnosti a podobně). Jedná se o produkt přeměny vstupů výrobního procesu na finální produkt, určený k bezprostřední spotřebě či užívání, či takzvaný „meziprodukt“, obchodovaný za účelem dalšího zpracování, tedy přeměny statku. Tato kategorie statků je obchodovatelná v prostředí B2B, B2C tak i C2C, přičemž se jedná o nejfrekventovanější předmět obchodní výměny. **Komodity** tvoří specifické skupiny zboží s určitými společnými vlastnostmi. Štěrbová definuje komodity jako: *„zboží obchodovatelné hromadně bez rozdílů v kvalitě, například ropa, zlato, pšenice, rýže, káva atd., jejichž cena je určována na burzách a v současné době zpravidla má světový charakter.“* (2013, str. 14).
- **služby** – společně se zbožím tvoří kategorii výstupních produktů výrobního procesu. Nabývají určitých charakteristických vlastností, od zboží se však svou podstatou zcela liší. Mezi hlavní atributy služeb patří nehmotnost, netrvanlivost (neskladovatelné, jelikož dochází k jejich okamžité spotřebě), nedělitelnost, takzvaná nepřenositelnost (odběratel služby je vždy koncovým zákazníkem, tedy jejím spotřebitelem). Konkrétní službu je vždy nutno přizpůsobit pro jejího odběratele, místo či čas jejího uskutečnění (spotřebování). Služby můžeme dále kategorizovat na základě podobných parametrů jako zboží a to na služby finální a služby, které slouží k uskutečnění dalšího výrobního procesu.
- **kombinování zboží a služeb** – velmi oblíbený předmět obchodu moderní doby, jež představuje kombinování dvou výše uvedených předmětů směny. Můžeme se s ním setkat například v oblasti podnikové informatiky, kdy je společně s koupí softwaru garantován dvouletý bezplatný servis se správou serveru či ve stavebním průmyslu, kdy je společně s výstavbou či stavebními

úpravami domu poskytována doživotní záruka. Tyto kombinace se vyskytují v různých poměrech zboží-slужby.

1.2.3 Definice zahraničního obchodu

Zahraniční obchod lze definovat jako obchod uskutečňovaný mezi jednou národní ekonomikou a jednou či více jinými národními ekonomikami. K převodu vlastnických vztahů tedy zpravidla dochází napříč více ekonomikami.

Kovárník ve své publikaci definuje zahraniční obchod jako: *„část národního hospodářství, která zahrnuje směnu se zahraničím.“* (2013, str. 11). O souvisejícím pojmu **„mezinárodní obchod“** pak uvádí, že se jedná o sumaci veškerých uskutečněných zahraničních transakcí, ať již hmotných či nehmotných. Základní rozdíl mezi zahraničním a mezinárodním obchodem pak tedy reprezentuje tvrzení: *„Pokud se rozebírá situace více států nebo se rozebírá určitý teoretický problém, používá se termín mezinárodní obchod. V této souvislosti je možné se setkat i s pojmem světový obchod, kterým se obvykle rozumí sledování obchodní výměny v celosvětovém měřítku, tedy souhrn zahraničních obchodů všech států světa (popř. světový export, světový import apod.).“* (Kovárník, 2013, str. 11).

1.2.4 Formy zahraničního obchodu

Obecně je možné rozlišit dvě základní formy zahraničního obchodu. Jedná se o **export**, transfer předmětů obchodní výměny (viz kapitola 1.2.2) z území domácí ekonomiky přes státní hranice do zahraniční ekonomiky, a **import** (opačný obchodní jev), při kterém dochází k obchodování zboží či služeb z ekonomiky zahraniční do domácí.

V této souvislosti je záhodno vysvětlit pojmy týkající se účastníků zahraniční obchodní výměny:

- **rezident** – ekonomický subjekt vztahující se k určitému státu (domácí ekonomice),
- **nerezident** – ekonomický objekt vztahující se k území jiného státu (zahraniční ekonomice).

Na základě výše uvedených dvou pojmů je pak možné **export** definovat jako obchodní operaci, při které dochází k směřování předmětu směny od rezidenta k nerezidentovi. **Import** je jevem realizujícím přesun předmětu obchodu od nerezidenta k rezidentovi.

Mezi méně tradiční formy zahraničního obchodu je možné zařadit obchodní operace vzniknuvší jako kombinace exportu a importu (Štěrbová, 2013):

- **reexport** – operace, při které dochází k nákupu zboží ze zahraniční ekonomiky rezidentem domácí ekonomiky. Toto zboží je následně opětovně vyváženo rezidentem do zahraničních ekonomik.
- **reimport** – cílem obchodní operace je vývoz předmětu obchodní výměny rezidentem do zahraniční ekonomiky s následným dovozem zboží zpět do domácí ekonomiky.

1.2.5 Platební bilance

„Platební bilance (PB) patří k významným makroekonomickým ukazatelům informujícím o stavu a vývoji ekonomiky dané země.“ (Šimková, 2005, str. 56). Z tohoto tvrzení jednoznačně vyplývá významnost platební bilance. Jedná se o výkaz úzce související a v mnoha ohledech vzájemně se ovlivňující s celou řadou makroekonomických ukazatelů popisovaných v předchozím textu (viz kapitola 1.1), ale například i s vývojem měnových kurzů či úrokové míry.

Jurečka a Jánošíková definují platební bilanci následovně: *„Platební bilance je statistickým účetním záznamem všech peněžních i nepeněžních operací, které se odehrávají mezi subjekty určité ekonomiky a okolním světem za zvolené období (zpravidla jeden rok).“* (2009, str. 265). Kubišta pak dodává, že se jedná: *„Výhradně o transakce mezi tuzemci a cizozemci.“* (2009, str. 255). Tuzemce následně definuje jako fyzické osoby trvalým bydlištěm příslušné k danému ekonomickému tělesu nebo osoby právnické se sídlem společnosti v dané ekonomice. Tuzemci bývají dle terminologie Pavelky (2007) nazýváni **rezidenty** a to právě v případě, zdržují-li se na daném území dlouhodobě, tedy déle, než jeden rok. I v tomto případě však existují výjimky. Jsou jimi takzvané migrující osoby, které sice pobývají v dané

ekonomice déle, než jeden rok, ale i přes to zůstávají rezidenty své domovské ekonomiky. Může se jednat například o zahraniční studenty, osoby v lékařském ošetřování, posádky letadel či diplomaty.

Struktura platební bilance čítá dvě dimenze, jimiž jsou horizontální a vertikální struktura.

1.2.5.1 Horizontální struktura platební bilance

Horizontální struktura platební bilance je tvořena položkami, do kterých jsou na základě kategorizace řazeny jednotlivé transakce realizované mezi různými ekonomickými subjekty. Je tvořena třemi účty a dvěma speciálními položkami, které slouží k vyrovnávání stavů platebních bilancí individuálních období.

První skupinou položek horizontální struktury PB je **účet běžný**, který dle Šimkové (2005) a Neumanna, Žamberského a Jirákové (2010) zahrnuje následující:

- **obchodní bilance** – rozdíl mezi exportem a importem (příjmy a výdaji) za zboží. Tato položka bývá často označována za nejvýznamnější položku běžného účtu.
- **bilance služeb** – rozdíl mezi exportem a importem služeb, ojediněle označována jako „neviditelný obchod“,
- **bilance důchodů** – neboli bilance výnosů či výrobních faktorů, kterou Kubišta definuje následovně: „zahrnuje příjmy a jiné kompenzace tuzemců ze zaměstnání v zahraničí (příjmy a kompenzace cizozemců ze zaměstnání v naší zemi) a příjmy a výdaje související s toky zahraničních investic. Jedná se zejména o dividendy, úroky a reinvestované zisky.“ (2009, str. 256),
- **bilance běžných převodů** – často také nazývána jako „jednostranné transfery“ a to právě z toho důvodu, že nevedou ke vzniku závazků či pohledávek co se týče vztahu k zahraničí. Šimková (2005) uvádí, že je možné je dělit na transfery soukromé a vládní, přičemž soukromé jsou reprezentovány například dary a vládní humanitární pomocí.

Druhou položkou horizontální struktury je **účet kapitálový**, který představuje pouze minimální procentuální podíl na celkovém rozpoložení platební bilance, a ojediněle bývá dokonce řazen mezi položky účtu finančního, kterému se věnuje následující odstavec.

O kapitálovém účtu nejkonkrétněji pojednává ve své publikaci Kubišta: „*zachycuje mezinárodní převody kapitálového charakteru. Jedná se zejména o transfery související s migrací obyvatelstva, promíjení dluhů a vlastnickými právy k základním prostředkům.*“ (2009, str. 256). Dále je do kapitálového účtu možné zaúčtovat například patenty, ochranné známky, licence, převody akcií nebo autorská práva.

Finanční účet je dalším významným údajem platební bilance. Je možné jej rozdělit do čtyř následujících položek (Kubišta, 2009):

- **přímé zahraniční investice** – definované následovně: „*získá-li cizozemec 10% a vyšší podíl na základním kapitálu tuzemské společnosti nebo družstva a naopak.*“ (2009, str. 256).
- **portfoliové investice** – „*představují majetkové cenné papíry a účasti, jež nespádají do kategorie přímých investic.*“ (Neumann, Žďárská a Jiráňková, 2010, str. 95). Je tedy možné říci, že se jedná o kapitálové podíly, které na rozdíl od přímých zahraničních investic dosahují výše podílu menší, než deset procent.
- **finanční deriváty** – jsou reprezentovány především forwardy, swapy, futures a opcemi. „*Jedná se o termínové kontrakty (datum uzavření obchodu se liší od data vypořádání) odvozené od podkladového aktiva (akcie, dluhopis, měna apod.).*“ (Kubišta, 2009, str. 256).
- **ostatní investice** – tato položka představuje zejména úvěry, jež byly poskytnuty zahraničí či úvěry přijaté od zahraničního věřitele. Do této položky však patří například i bankovní vklady a dle Jurečky a Jánošíkové (2009) je přípustné jejich další členění na soukromé a vládní.

Posledními, avšak neméně důležitými položkami horizontální struktury platební bilance jsou saldo chyb a opomenutí (kurzové rozdíly) a položka změny devizových rezerv.

Saldo chyb a opomenutí vzniká dle Pavelky (2007) na základě chyb, které nastaly v důsledku rozdílných metodik či statistických nedokonalostí.

Aby bylo možné blíže specifikovat položku **změny devizových rezerv**, je nutné definovat pojem devizové rezervy. Durčáková a Mandel ve své knize charakterizují devizové rezervy jako: „*mezinárodní likviditu oficiálních měnových institucí. Tvoří ji likvidní devizová aktiva v podobě zásob zlata, volně směnitelných měn (v hotovosti nebo na účtech u zahraničních bank), státní cenné papíry civilních vlád, popř. i jiná likvidní devizová aktiva.*“ (2010, str. 21). Národní banka tohoto účtu využívá především při příležitosti intervencí proti či ve prospěch domácí měny. Pomocí tohoto účtu je také možné vyrovnávat výkyvy sald jednotlivých platebních bilancí (Šimková, 2005).

1.2.5.2 Vertikální struktura platební bilance

V rámci platební bilance je nutné zachovávat **zásadu podvojnosti**, tedy pravidlo záznamu každé operace na „plusovou“ i „minusovou“ stranu – tedy pravidlo dvojího zápisu. Právě tyto strany platební bilance jsou označovány za vertikální strukturu platební bilance.

Tab. 1: Platební bilance

	Kreditní (+)	Debetní (-)	Saldo
A. Běžný účet			
1. obchodní bilance	export	import	
2. bilance služeb	export	import	
3. bilance důchodů	import	export	
4. bilance běžných převodů	import	export	
B. Kapitálový účet	import	export	
C. Finanční účet			
1. přímé zahraniční investice	import	export	
2. portfoliové investice	import	export	
3. finanční deriváty	import	export	
4. ostatní investice	import	export	
D. Saldo chyb a opomenutí			
E. Změny devizových rezerv	snížení devizových rezerv	zvýšení devizových rezerv	

Zdroj: vlastní zpracování na základě (Durčáková a Mandel, 2010)

Na **kreditní stranu** PB jsou zaznamenávány položky se znaménkem „plus“ a na **stranu debetní** naopak operace se znaménkem „minus“. Podle Šimkové (2005) představují kreditní položky nabídku deviz (tedy příjem deviz), zatímco položky debetní pak poptávku po devizách (odliv deviz).

1.2.5.3 Saldo platební bilance

Výsledkem sledování platební bilance je **saldo**, označované jako: „*rozdíl mezi příjmy a výdaji jednotlivých položek platební bilance.*“ (Šimková, 2005, str. 58).

Rozlišujeme několik typů platebních bilancí (Fialová, 2007):

- **aktivní platební bilance** – aktivní hodnota salda, při kterém rozdíl mezi vývozy a dovozy vykazuje kladné celkové hodnoty,
- **pasivní platební bilance** – pasivní saldo, jev opačný saldu aktivnímu, vykazuje záporný rozdíl mezi hodnotami vývozu a objemy dovozu,
- **vyrovnaná platební bilance** – nulové saldo platební bilance, se kterým se setkáváme v situaci, jsou-li hodnoty vývozu a dovozu vyrovnané.

1.2.6 Hodnocení zahraničního obchodu

Úspěšnost zahraničního obchodu je možné vyhodnocovat pomocí analýz, které byly vytvořeny na základě odlišných přístupů ve vnímání zahraničního obchodu.

Rozlišovány jsou dvě základní skupiny analýz. **Globální analýzy** poskytují komplexní přehled o celkových sumách objemů vývozu, dovozu či salda obchodní bilance, avšak nejsou schopny blíže určit výkonnost konkrétní ekonomiky. Naopak **strukturované analýzy** skýtají široký prostor pro bližší analýzu úspěšnosti zapojení dané země do mezinárodního obchodu. Tyto strukturované analýzy je možné dále rozdělovat na struktury teritoriální a komoditní (Kovárník, 2013).

1.2.6.1 Teritoriální a komoditní struktura zahraničního obchodu

Teritoriální struktura dle Kovárníka: „*zkoumá nejvýznamnější dovozní a vývozní destinace dané země.*“ (2013, str. 18).

Komoditní struktura umožňuje zkoumat dovoz a vývoz zboží z hlediska jednotlivých komoditních skupin (Kovárník, 2013).

Aby bylo možné uplatnit analýzu komoditní struktury zahraničního obchodu za účelem mezinárodního srovnávání výkonnosti ekonomik, bylo nezbytné determinovat jednotlivé skupiny produktů a plošně tak sjednotit uplatňovanou metodiku. Této klíčové úlohy se chopila statistická divize Organizace spojených národů a vytvořila systém klasifikace **SITC** (Standard International Trade Classification).

Jedná se o následující skupiny komodit (dle United Nations Statistics Division - Classifications Registry, 2015):

- 0 - Potraviny a živá zvířata
- 1 - Nápoje a tabák
- 2 - Surové materiály, nepoživatelné, s výjimkou paliv
- 3 - Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály
- 4 - Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky
- 5 - Chemikálie a příbuzné výrobky
- 6 - Tržní výrobky tříděné především podle materiálu
- 7 - Stroje a dopravní prostředky
- 8 - Průmyslové spotřební zboží
- 9 - Komodity a předměty obchodu blíže nespecifikované

2 Základní charakteristika Evropské unie a íny

2.1 Evropská unie

Evropská unie reprezentuje jedinečnou strukturu, jež ve světě nemá své obdoby. Cihelkové ve své publikaci o tomto tělese uvádí: „Nepředstavuje pouze platformu pro mezivládní spolupráci členských států, zároveň však není ani druhem jakéhosi nadnárodního zřízení, které by rozhodovalo výhradně na nadnárodní úrovni. V EU¹⁰ se snoubí oba dva principy – mezivládní spolupráce i nadnárodní prvek.“ (2011, str. 61).

2.1.1 Evropský integra ní proces

Evropský integrační¹¹ proces zahájilo v roce 1952 šest evropských států (Francie, Itálie, Německo společně se zeměmi dnešního Beneluxu), které se na dobu 50 let zavázaly verifikací Pařížské smlouvy, jež ustanovila **Evropské společenství uhlí a oceli** (ESUO), označované také názvem Montánní unie, za účelem vytvoření společného trhu (Schroetter, 2003).

V roce 1957 byly podepsány Římské smlouvy ustanovující **Evropské hospodářské společenství** (EHS) společně s **Evropským společenstvím pro atomovou energii** (ESAE, Euratom). Hlavními cíli, jež měly být Římskými smlouvami zajištěny, jsou například zřízení celní unie a vytvoření vnitřního trhu, zvyšování životní úrovně obyvatel, sbližování hospodářských politik členských zemí včetně vytvoření společné zahraničně obchodní politiky vůči třetím zemím. V rámci EHS se také poprvé objevila myšlenka volného pohybu osob, zboží, služeb a kapitálu (2003, str. 70).

Další fází evropské integrace (1967) bylo slučování stávajících uskupení v jeden organizační celek, **Evropské společenství** (ES). V roce 1993 vstoupila v platnost Maastrichtská smlouva, která zakládá **Evropskou unii** (EU), jakožto „dovršení“ evropského integračního procesu.

¹⁰ EU – Evropská unie.

¹¹ Proces sjednocování ve vyšší celek.

EU je vystavěna na třech „pilířích“. **První pilíř** reprezentuje ES, jež vznikem EU nezaniklo, hraje důležitou roli v mezinárodních vztazích EU a mezi jeho kompetence patří obchodní, zemědělská či strukturální politika, dále politika sociální, záležitosti životního prostředí, zdravotnictví a podobně. **Druhý pilíř** zaštiťuje zahraniční a bezpečnostní politiku EU a **pilíř třetí** usiluje o rozvoj spolupráce na poli justice a vnitra. Vznik Evropské unie znamenal změnu koncepce doposud existujících evropských společenství, jejichž postoj se vymezoval převážně ekonomickým směrem. Evropský integrační proces tak nabral zcela nového rázu směřujícímu k politickému uskupení.

2.1.1.1 Ienské zem

Z původních šesti signatářských států ESUO, se Evropská unie rozrostla o dalších 22 zemí. V současné době EU čítá 28 členských států:

Tab. 2: Členské země Evropské unie

1952	Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo, Nizozemsko,
1973	Dánsko, Irsko, Velká Británie,
1981	Řecko,
1986	Portugalsko, Španělsko,
1995	Finsko, Rakousko, Švédsko,
2004	Česko, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko, Slovinsko
2007	Bulharsko, Rumunsko,
2013	Chorvatsko

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Home – Eurostat, 2015)

2.1.2 Evropská m na (Euro)

Euro, bylo zavedeno v lednu roku 1999 jako „zúčtovací měna¹²“ (Evropská komise, 17.4.2014) 11 stávajících členských zemí EU. V roce 2002 vstoupily do oběhu Euro mince a bankovky, které po určitý čas spoluexistovaly s původními národními měnami, později se Euro stalo měnou výhradní (Schroetter, 2003). Země, jež přijaly Euro jako domácí měnu, jsou členy **Eurozóny** (Euroarea), kterou v současné době tvoří 19 států. K těmto zemím se připojily další celkem čtyři

¹² Bezhotovostní měna.

nečlenské státy EU („evropští trpaslíci“: Andora, Monako, San Marino a Vatikán), které smí evropskou měnu na základě dohody s EU užívat.

2.1.2.1 Podmínky vstupu do Eurozóny

Konvergenční kritéria byla ustanovena roku 1993 přijetím Maastrichtské smlouvy (společně s bodem o zavedení Eura jakožto unijní měny). „*Mají zajišťovat, že hospodářské a měnové unie (HMU) v Evropské unii (EU) se budou účastnit a do svazku zemí evropské eurozóny budou přijímány jen dlouhodobě stabilní země, aby byla zaručena stabilita eura.*“ (Schroetter, 2003, str. 97).

Kritéria konvergence se skládají z následujících bodů (Fiala a Pitrová, 2009):

- **míra inflace** – rok před vstupem do HMU nepřesáhne 1,5 procentního bodu průměrné inflace tří zemí Eurozóny s aktuálně nejvyššími hodnotami,
- **rozpočtový deficit** – dlouhodobě nižší než tři procenta HDP,
- **dluh veřejného sektoru** – dlouhodobě menší než 60 procent HDP,
- **měna** – v rámci tolerovaných flukтуаčních hodnot bez devalvačního trendu vůči ostatním měnám EMS¹³,
- **úroková sazba** – dlouhodobě maximálně o 2 procenta vyšší, než ve třech cenově nejstabilnějších zemích EU.

2.1.2.2 členské státy Eurozóny

Vedle již v předchozím textu uvedených „evropských trpaslíků“ (viz kapitola 0) Euro používá například i Kosovská republika či Černá Hora. Právo používat Euro bankovky mají i některá správní území původních koloniálních (především francouzských) velmocí ležících separovaně od evropského kontinentu, ku příkladu Saint Pierre a Miquelon (souostroví poblíž kanadských břehů) či Svatý Bartoloměj (pacifický ostrov v rámci souostroví Malé Antily). Naopak, některé členské státy EU si byly schopny vyjednat trvalou výjimku, která jim zakládá právo na zachování současné národní měny. Těmito signatářskými státy jsou Dánsko (Dánská koruna) společně s Velkou Británií (Britská libra).

¹³ Evropský měnový systém.

Tab. 3: Členské státy Eurozóny

1999	Belgie, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Španělsko,
2001	Řecko,
2007	Slovinsko,
2002	(Monako, San Marino, Vatikán),
2008	Kypr, Malta,
2009	Slovensko,
2011	Estonsko
2014	Lotyšsko, (Andora),
2015	Litva

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Home – Eurostat, 2015)

2.1.3 Základní údaje

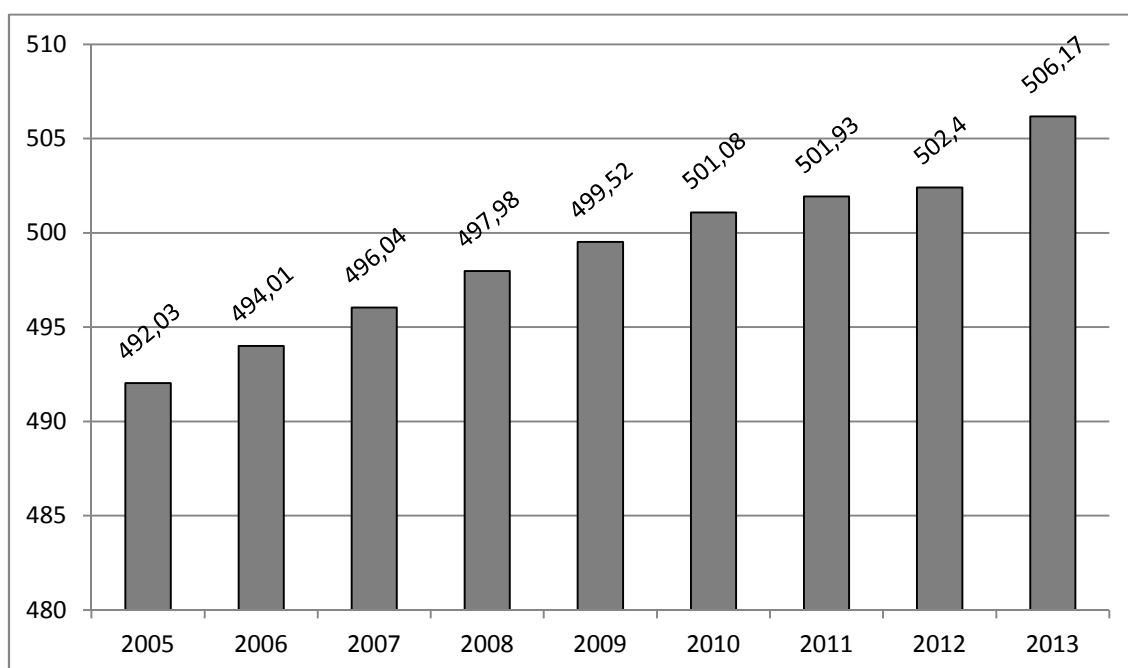
Evropská unie se rozkládá na ploše čtyř milionů čtverečních kilometrů a se svými více než 500 miliony obyvatel představuje (po Číně a Indii) třetí nejlidnatější region světa (viz kapitola 2.1.3.1).

2.1.3.1 Obyvatelstvo

Na obrázku číslo tři (Obr. 3) je patrný dlouhodobě udržovaný trend nárůstu počtu obyvatel Evropské unie. V roce 2010 EU poprvé překročila hranici půl miliardy obyvatel a stala se tak třetím nejlidnatějším oblastní světa.

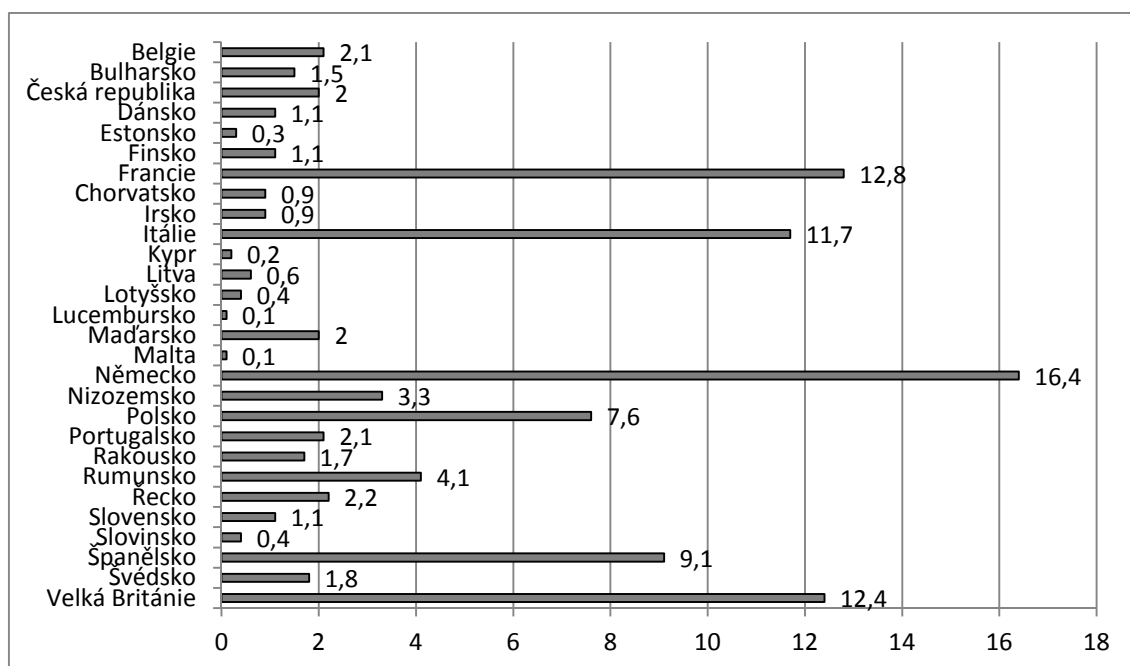
Na obrázku číslo čtyři (Obr. 4) je zobrazen průměrný podíl období 2005-2013 členských zemí, kterým se podílejí na celkovém počtu obyvatelstva EU. Největším množstvím obyvatel v rámci EU (Obr. 4) se může pyšnit Německo následované Francií, Velkou Británií a Itálií, zatímco nejméně obyvatel žije na Maltě a Kypru, v Lucembursku či Estonsku.

Obr. 3: Počet obyvatel Evropské unie 2005-2013 (v milionech)

Zdroj: vlastní zpracování na základě (OECD: Better Policies for Better Lives, 2015)

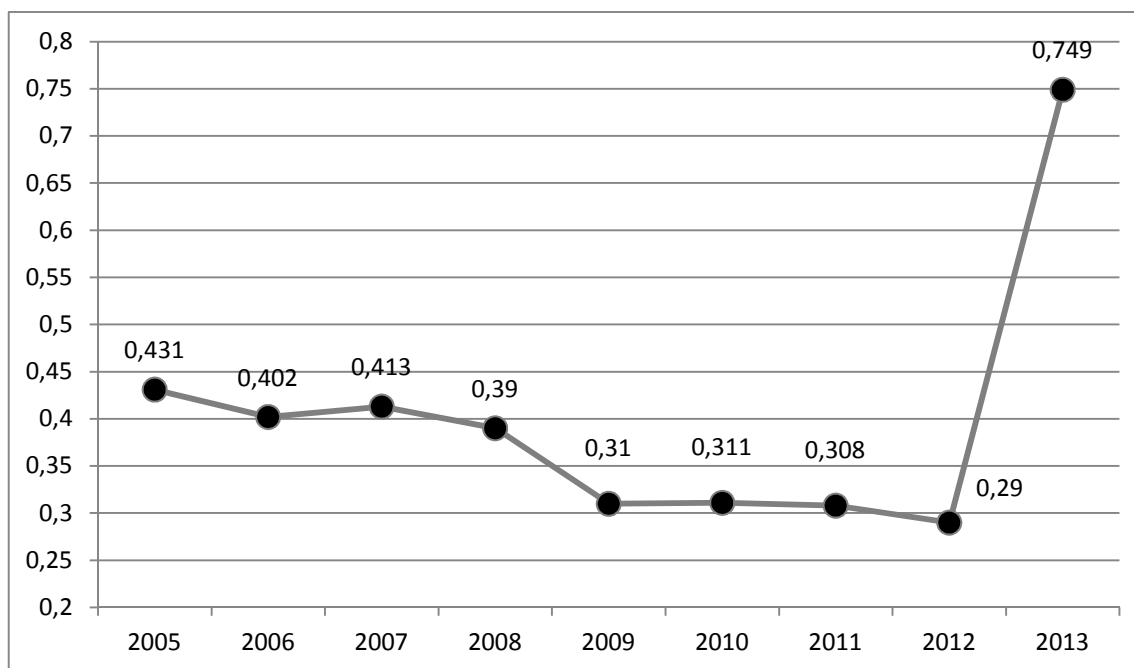
Obr. 4: Průměrný podíl členských zemí na populaci EU 2005-2013 (v %)

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Home - Eurostat, 2015)

Jak již bylo nastíněno výše (viz Obr. 3), v EU každým rokem obyvatelstva přibývá. Nejvyšší nárůst obyvatel byl v rámci sledovaného období zaznamenán v roce 2013, kdy došlo k navýšení populace o přibližně 0,0075 procentního bodu (viz Obr. 5).

Obr. 5: Tempo růstu obyvatelstva EU 2005-2013 (v setinách %)

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (OECD: Better Policies for Better Lives, 2015)

2.1.4 Ekonomické údaje

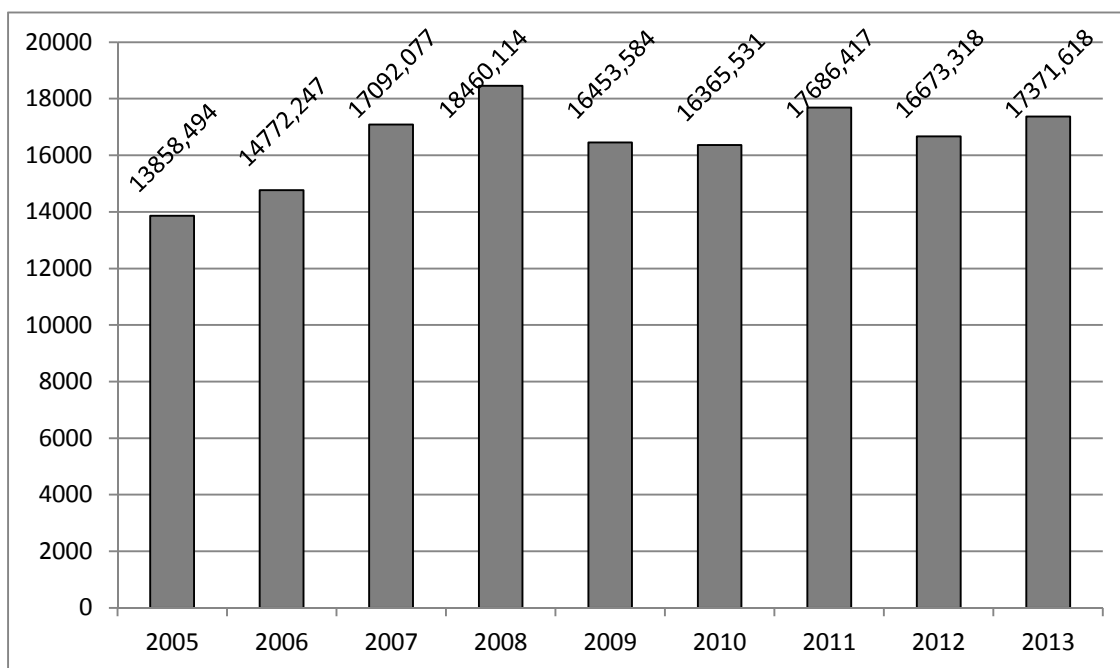
2.1.4.1 Hrubý domácí produkt

Hrubý domácí produkt EU v období zkoumaných devíti let, jak je patrné z obrázku číslo 6 (Obr. 6), osciloval mezi necelými 14 miliardami (minimum v roce 2005, 13 858,494 mld.) a téměř 18,5 miliardami amerických dolarů (maximum v roce 2008, 18 460,114 mld.). Celková procentuální změna mezi tímto minimem a maximem činila více než 30 procent (33,2 %). Největší pokles HDP je registrovatelný v roce 2009, ve kterém se na evropských ekonomikách projevil dopad světové finanční krize z roku 2008. Tento úbytek činil 10,9 procentních bodů. K dalšímu většímu poklesu HDP Evropské unie došlo v roce 2012 (5,7 %). V této době bylo hned několik evropských ekonomik ohrožováno rizikem státních bankrotů.

Obrázek číslo sedm (Obr. 7) vyjadřuje průměrný podíl zemí EU na tvorbě HDP společenství v průběhu sledovaného období. Za země s nejvýkonnějšími ekonomikami je možné v tomto směru označit Německo spolu s Francií, Velkou

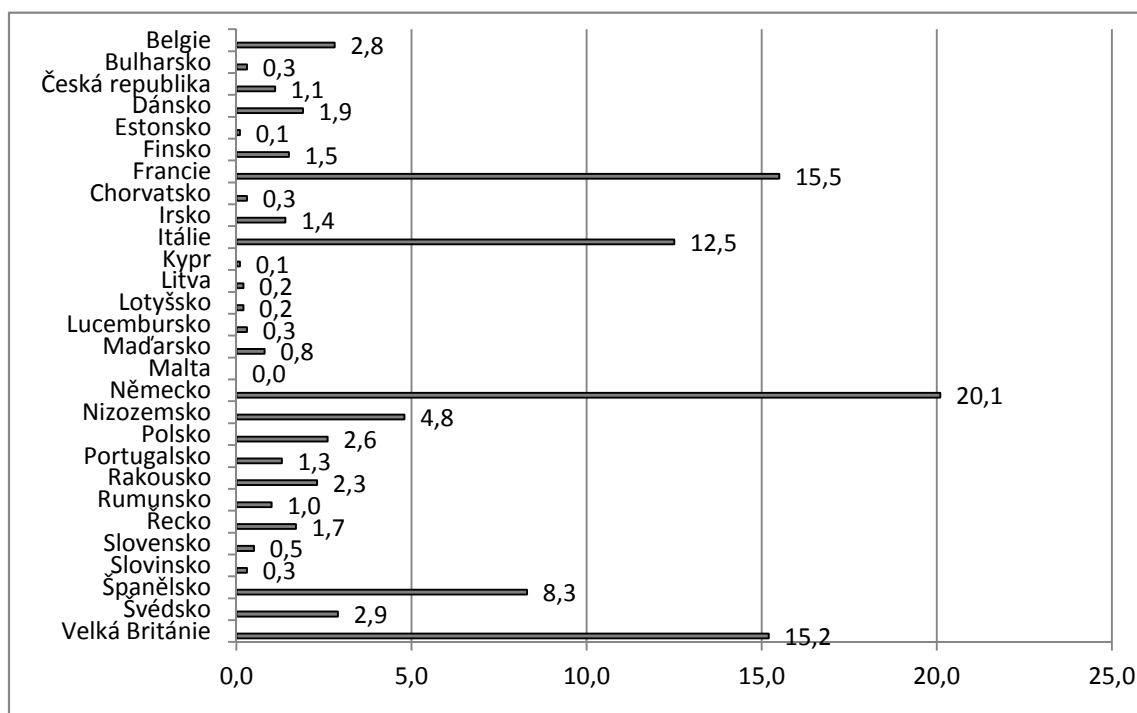
Británií a Itálií. Nejmenší průměrné výkony podávaly ekonomiky Malty, Kypru, Estonska či Lotyšska.

Obr. 6: Hrubý domácí produkt EU 2005-2013 (v mld. \$)

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (IMF -- International Monetary Fund Home Page , ©2011)

Obr. 7: Průměrný podíl členských zemí na HDP EU 2005-2013 (v %)

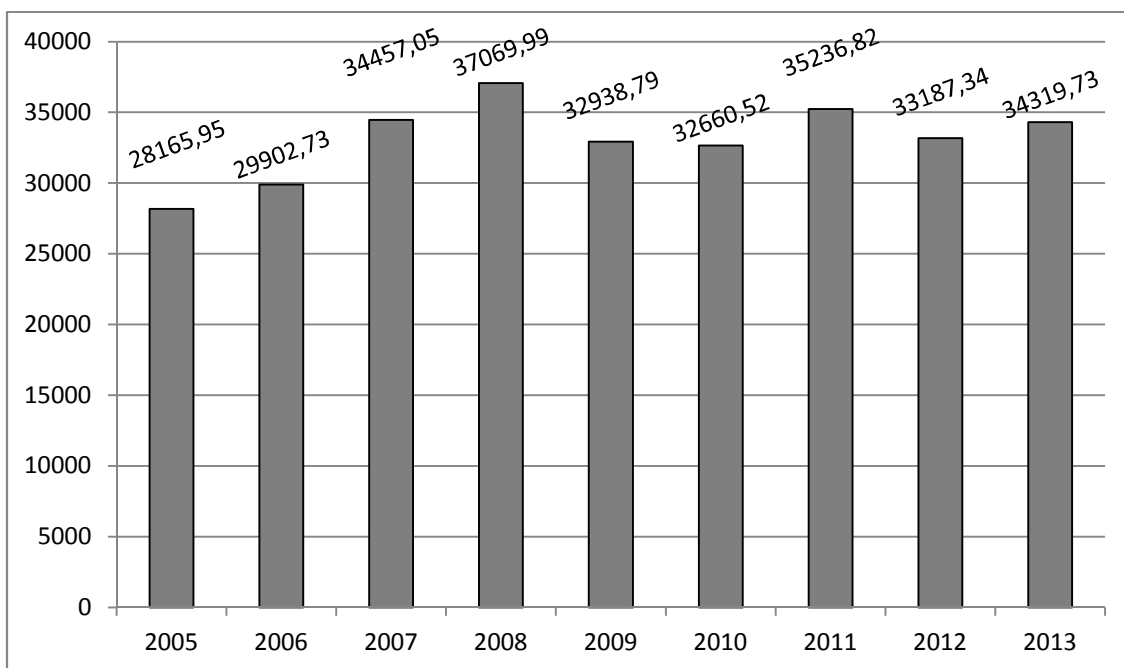

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Home - Eurostat, 2015)

Hrubý domácí produkt EU na jednoho obyvatele v průběhu celého sledovaného období kolísá (viz Obr. 8). Jeho hodnoty se pohybovaly mezi 28 a 37 tisíci dolarů za rok, což Evropskou unii činí jednou z 15 nejsilnějších ekonomik světa. Výrazný pokles hodnot je pozorovatelný v roce 2009 jako projev světové finanční krize.

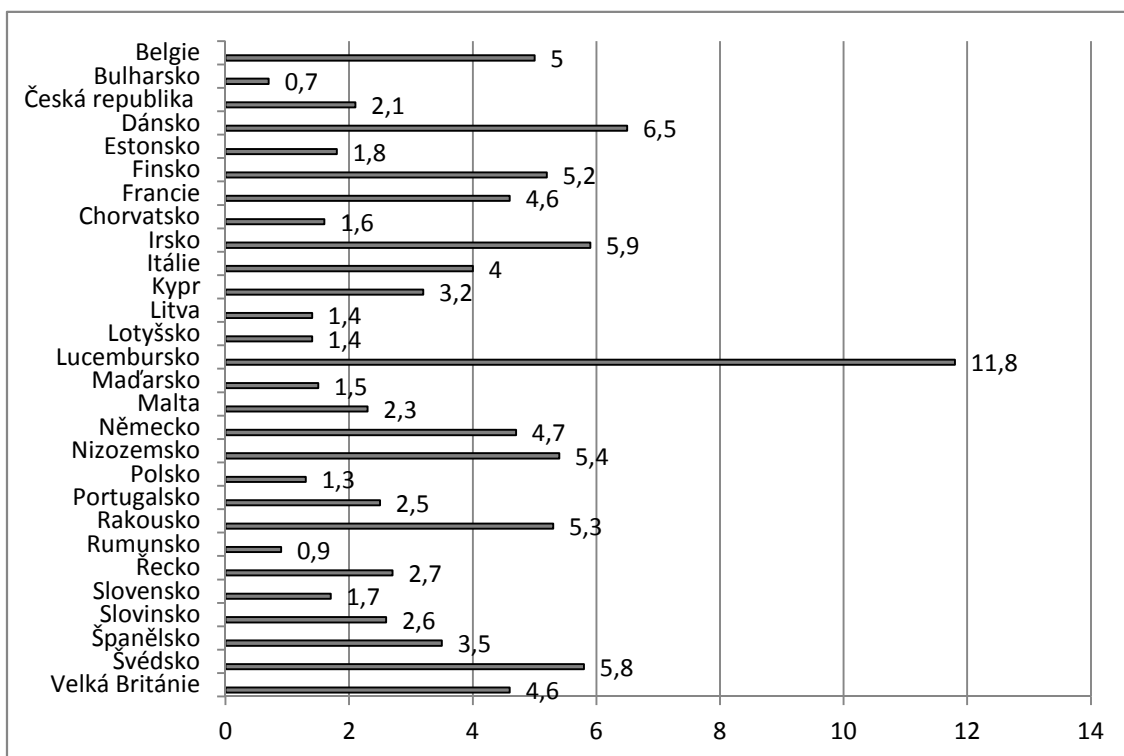
Největší podíl na celkových hodnotách průměrného HDP na jednoho obyvatele EU sledovaného období má Lucembursko (viz Obr. 9), které se svými 76 tisíci dolary obhájí v rámci tohoto ukazatele světové prvenství. Dalšími státy s vysokou výkonností ekonomiky jsou z tohoto hlediska Dánsko, Irsko či Švédsko. Nejnižšími hodnotami HDP na jednoho obyvatele disponuje Bulharsko (přibližně 4,5 tisíc dolarů), Rumunsko či Polsko.

Obr. 8: Hrubý domácí produkt EU na 1 obyvatele 2005-2013 (v \$)

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (IMF -- International Monetary Fund Home Page, ©2011)

Obr. 9: Průměrný podíl členských zemí na HDP EU na 1 obyvatele 2005-2013 (v %)

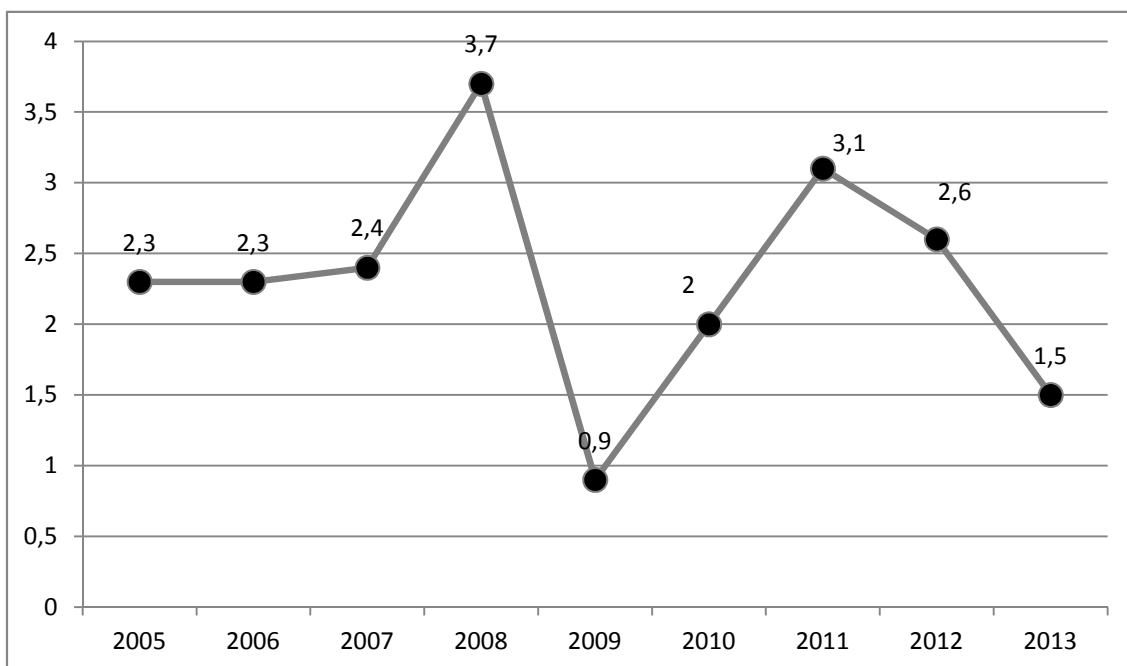
Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Home – Eurostat, 2015)

2.1.4.2 Inflace

V průběhu zkoumaných devíti let se meziroční míra inflace v rámci Evropské unie (viz Obr. 10) pohybuje mezi necelým jedním až 3,7 procenty. Nejvyšší míra inflace byla evidována v roce 2008. Nejnižší byla naměřena roku následujícího (2009), kdy se rovnala devíti desetinám procentního bodu. V letech, kdy hodnoty nabyly svého minima a maxima, je možné si povšimnout dopadu světové finanční krize.

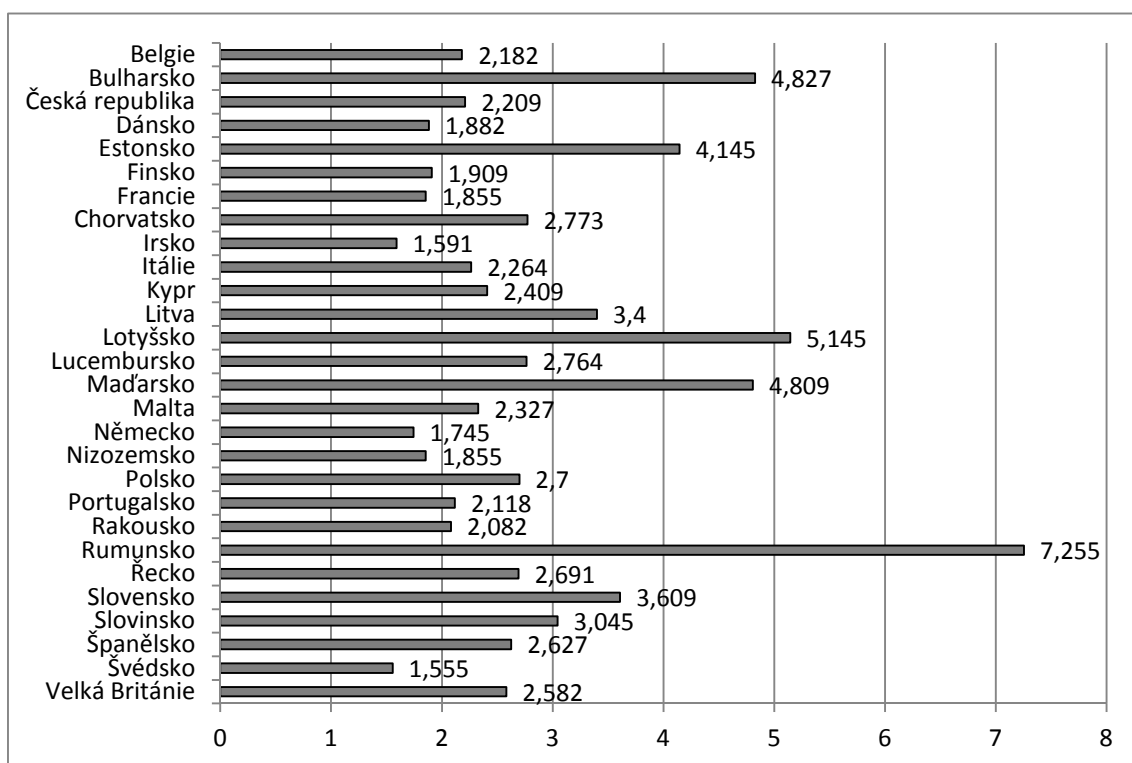
Na výši meziroční míry inflace EU se členské státy spolupodílí. Na obrázku číslo devět (Obr. 11) je zobrazena průměrná výše meziroční inflace, členských zemí za sledované období. Na základě údajů statistické databáze Eurostat byla nejvyšší průměrná inflace naměřena v Rumunsku, dále pak podobnými hodnotami disponují Lotyšsko, Bulharsko či Maďarsko. Naopak nejnižší průměrnou mírou inflace se mohou pyšnit Švédsko, Irsko či Německo.

Obr. 10: Meziroční inflace EU 2005-2013 (spotřebitelské ceny) (v %)

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (IMF -- International Monetary Fund Home Page [online]. July 24, 2014)

Obr. 11: Průměrná meziroční inflace období 2005-2013 pro jednotlivé členské země (v %)

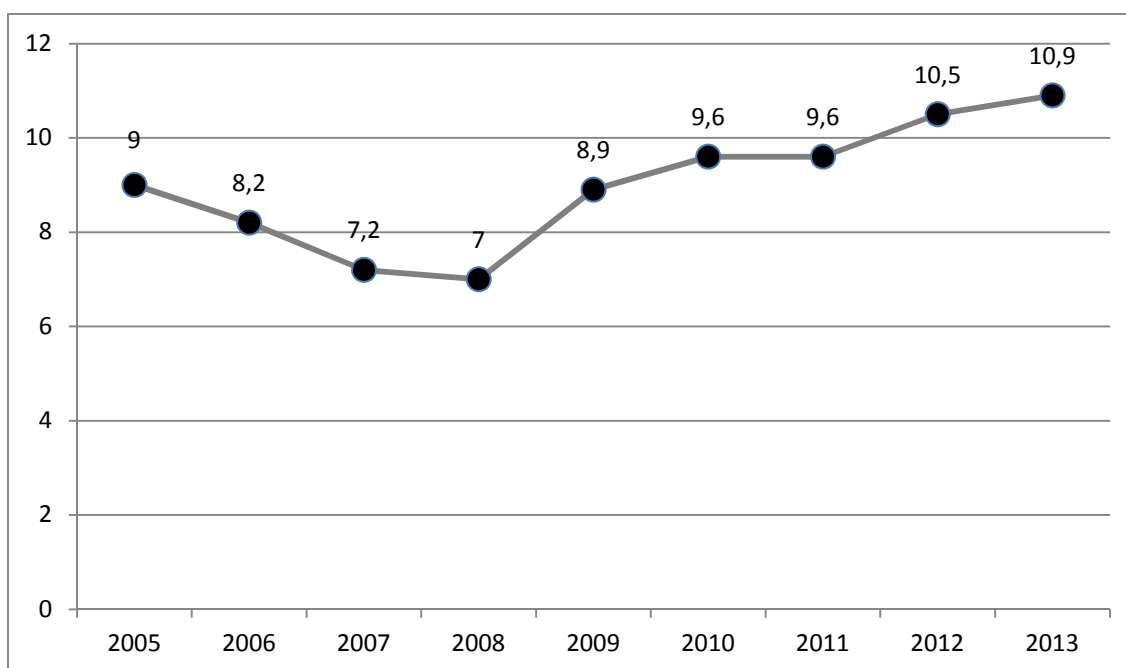
Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Home – Eurostat, 2015)

2.1.4.3 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost je jedním z nejdiskutovanějších témat moderní doby. Nesnižuje pouze životní úroveň obyvatelstva daného regionu, zároveň negativně působí na spotřebu zboží a služeb, ale i na jejich produkci. Neodvratně tedy dochází ke snižování hrubého domácího produktu. Náklady tělesa spojené s výdaji na nezaměstnané zatěžují ekonomiku a potenciálně tak přispívají k nárůstu inflace.

Obrázek číslo 12 (Obr. 12) vyobrazuje klesající tendenci míry nezaměstnanosti v rámci EU pro období 2005 až 2008. Po roce 2008 nabírá tento ukazatel zcela jiné dynamiky a narůstá. Tento vývoj je možné přisuzovat dopadům doznívající ekonomické krize, jež propukla roku 2008.

Obr. 12: Harmonizovaná míra nezaměstnanosti EU 2005-2013 (v %)

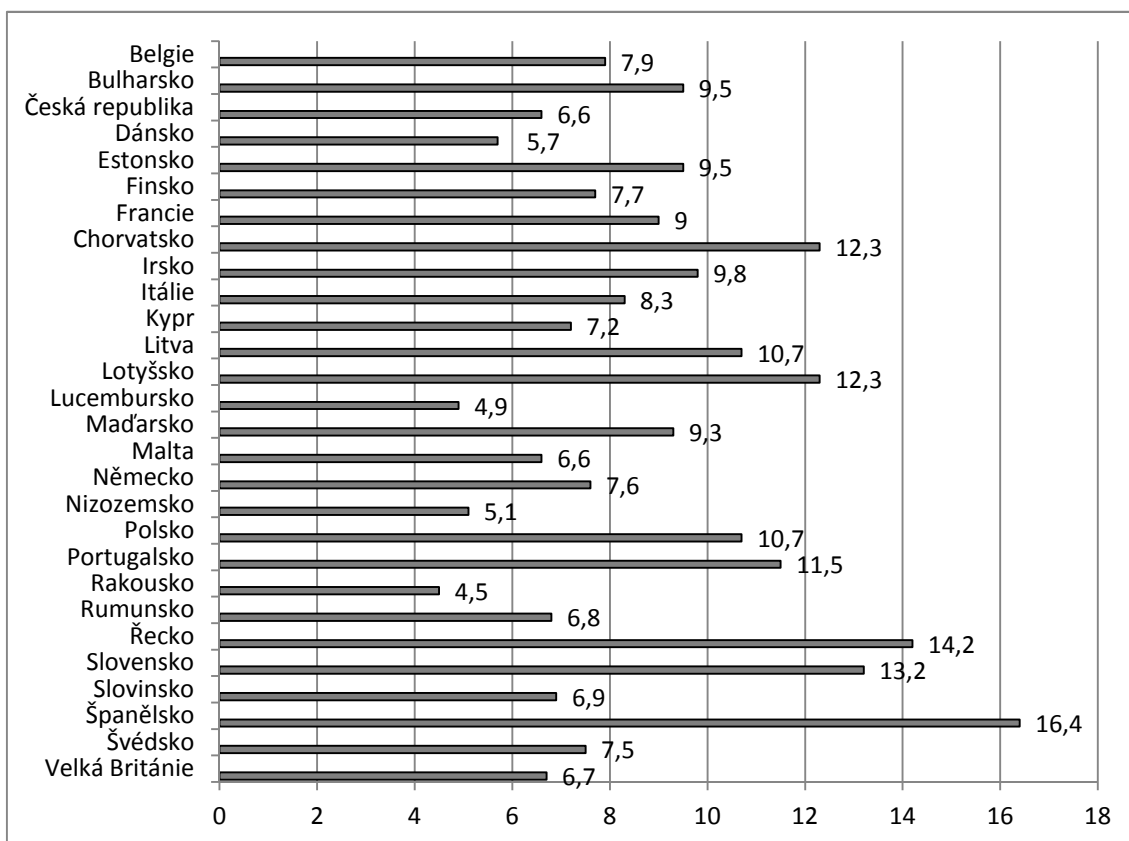
Zdroj: vlastní konstrukce na základě (OECD: Better Policies for Better Lives, 2015)

Konkrétní hodnoty harmonizované míry nezaměstnanosti EU je možné přisuzovat také přidružování se nových zemí ke společenství. Nárůst nezaměstnanosti také úzce souvisí s tematikou národních bankrotů členských zemí a to především od roku 2011. V tomto roce byla poprvé za období 2005-2013 překročena hranice v rámci EU 20 procentních bodů, konkrétně ve Španělsku, k němuž se

v následujícím roce připojilo Řecko. V roce 2013 činila harmonizovaná míra nezaměstnanosti Španělska 26,1 procent, Řecka pak dokonce 27.5 procent (Home – Eurostat, 2015).

Průměrné míry harmonizované nezaměstnanosti sledovaného období pro jednotlivé členské země EZ je možné vypočítat z obrázku číslo 13 (Obr. 13). Obecně řečeno, zeměmi s nejvyšší mírou harmonizované nezaměstnanosti jsou Španělsko, Řecko, Slovensko či Lotyšsko a Chorvatsko. Naopak nejnižší nezaměstnanost byla naměřena v Rakousku, Lucembursku a Nizozemsku.

Obr. 13: Průměrná výše harmonizované míry nezaměstnanosti období 2005-2013 pro jednotlivé členské země (v %)

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Home – Eurostat, 2015)

2.1.4.4 Zahrani ní obchod EU

Export EU

O exportu Evropské unie je možné prohlásit, s výjimkou roku 2009, kdy na základě tabulky číslo dva (Tab. 4) došlo k meziročnímu snížení exportu zboží o téměř 18

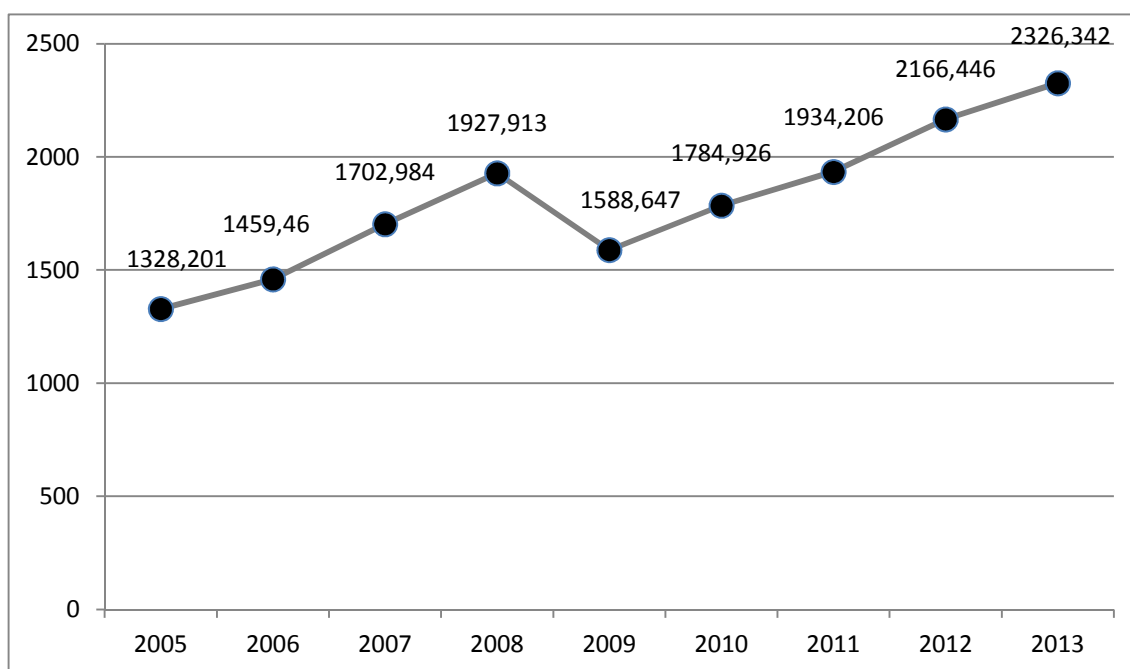
procent, že udržuje výrazně rostoucí tendenci. Propad exportu roku 2009 je stejně tak jako u výše uvedených makroekonomických údajů způsoben převážně světovou finanční krizí, která se plně projevila právě v roce 2009.

Tab. 4: Export EU 2005-2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
(mld. \$)	1328,20	1459,46	1702,98	1927,91	1588,65	1784,93	1934,21	2166,45	2326,34
(%)	10,3	9,9	16,7	13,2	-17,6	12,4	8,4	12	7,4

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

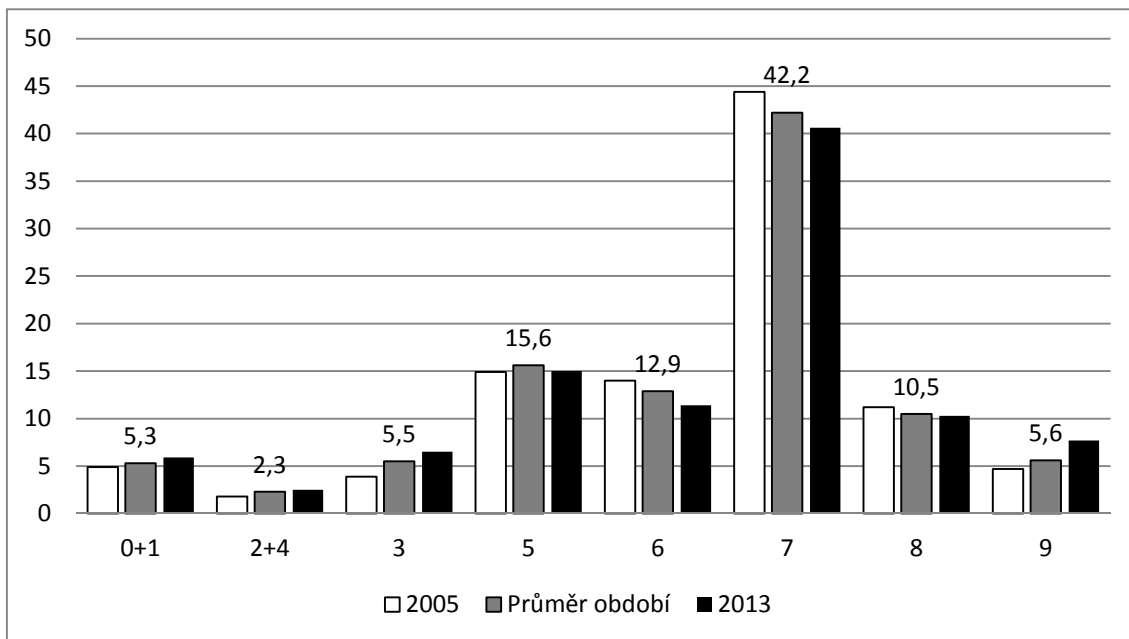
Obr. 14: Export EU 2005-2013 (v mld. \$)

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

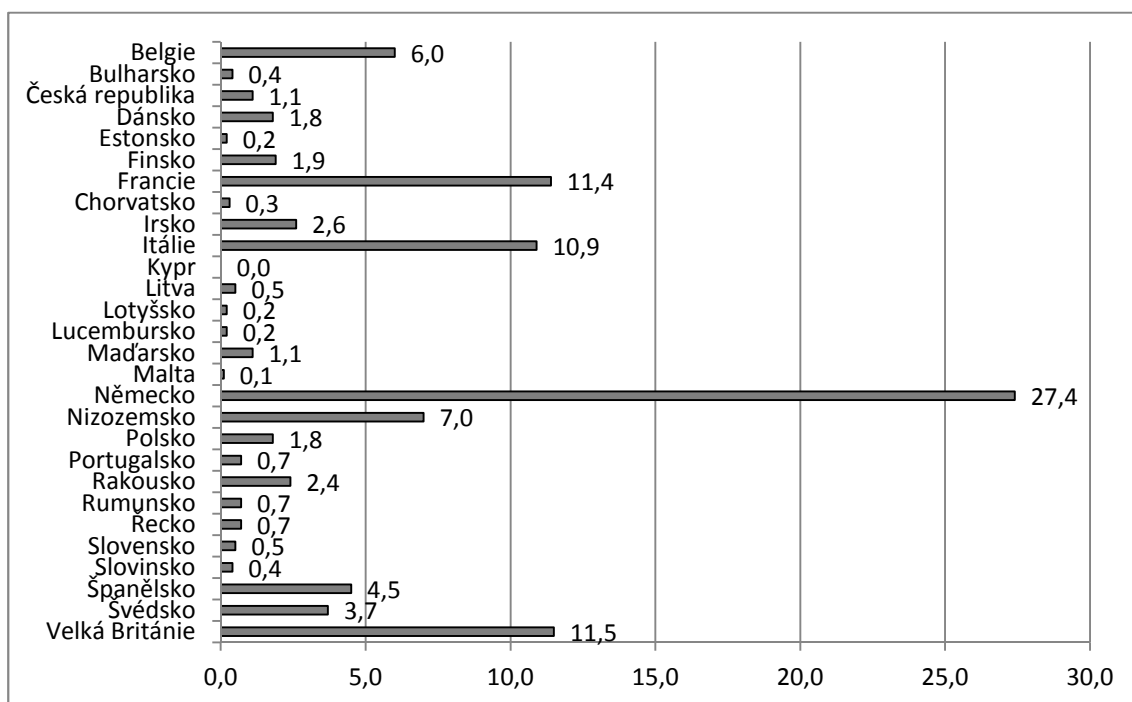
Obrázek číslo 15 (Obr. 15) vyobrazuje komoditní strukturu exportu EU v roce počátečním, konečném, ale i průměrné procentuální hodnoty SITC kategorií sledovaného období. Exportně nejobjemnější kategorii tvoří stroje a dopravní prostředky, kategorie sedm. Tato skupina komodit dosáhla svého maxima v počátečním roce daného období. (2005). Nejmenší objem exportu byl v rámci SUTC naměřen roku 2005 v kategorii 2+4 (viz kapitola 1.2.6.1) a činil 1,8 procentního bodu.

Obr. 15: Komoditní struktura exportu EU 2005-2013 (v %)

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

Obr. 16: Průměrný podíl členských zemí na exportech EU období 2005-2013 (v %)

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Home - Eurostat, 2015)

Na obrázku číslo 16 (Obr. 16) je zobrazeno, jakou průměrnou měrou se jednotlivé členské země v průběhu období 2005 až 2013 podílely na celkové hodnotě exportů zboží z EU. Největším podílem disponuje Německo, následované Francií, Velkou Británií a Itálií. Naopak nejméně zainteresovanými zeměmi na podílu celkového

objemu exportů byly malé, popřípadě ostrovní země (Kypr, Lotyšsko, Malta či Lucembursko).

Import EU

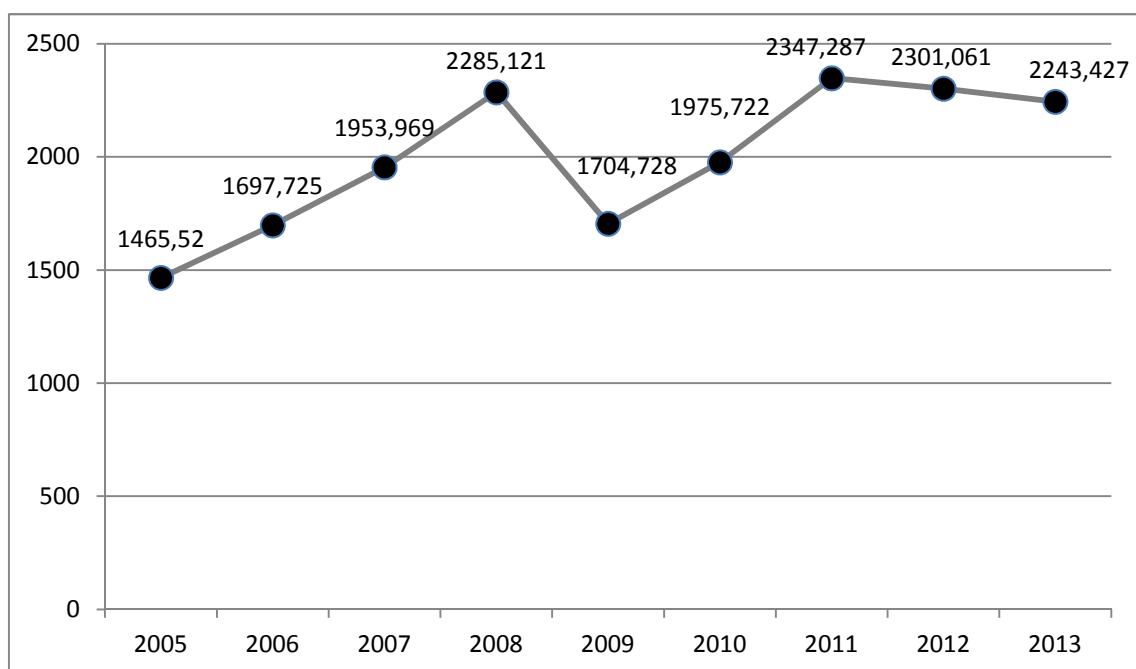
Importní aktivita Evropské unie vykazuje podobné tendence a výkyvy, jako její export. V tabulce číslo tři (Tab. 5) je možné povšimnout si především snížení objemu importu v roce 2009 v návaznosti na snížení HDP ekonomik v důsledku světové finanční krize. Národní ekonomiky disponovaly menším množstvím volných finančních prostředků a tak bylo obtížnější import realizovat.

Tab. 5: Import EU 2005-2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
(mld. \$)	1465,52	1697,72	1953,97	2285,12	1704,73	1975,72	2347,29	2301,06	2263,43
(%)	14,6	15,8	15,1	16,9	-25,4	15,9	18,8	-2	-2,5

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

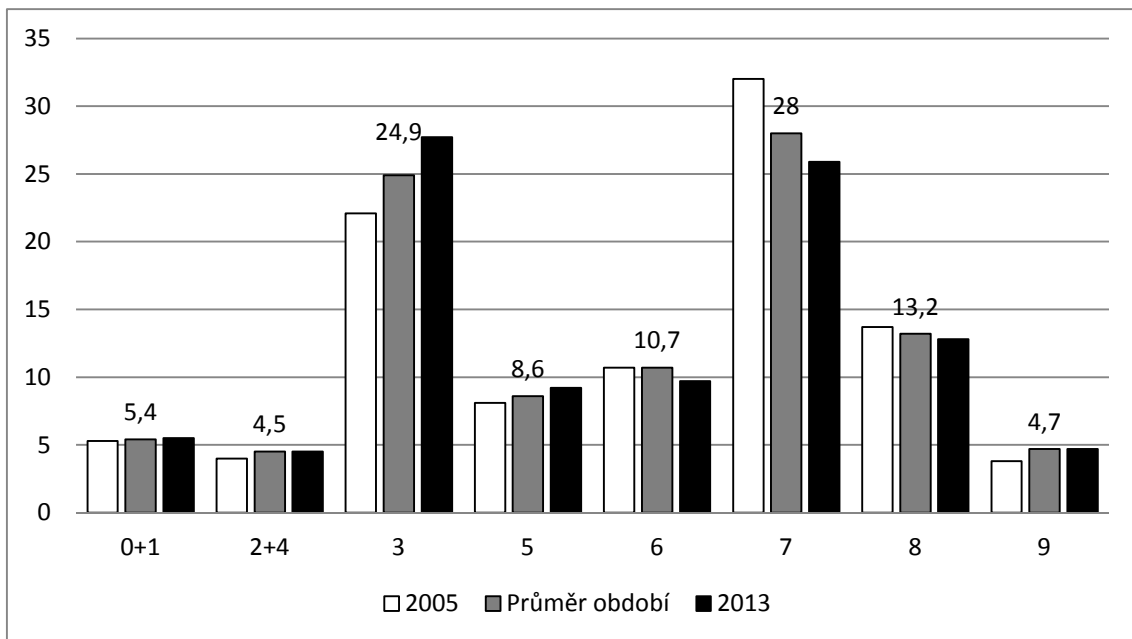
Obr. 17: Import EU 2005-2013 (v mld. \$)

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

Na obrázku číslo 17 (Obr. 17) jsou dále viditelné poklesy importu EU v letech 2012 a 2013, jež mohly být způsobeny eskalací situace týkající se hrozících státních bankrotů některých členských zemí EU.

Obr. 18: Komoditní struktura importu EU 2005-2013 (v %)

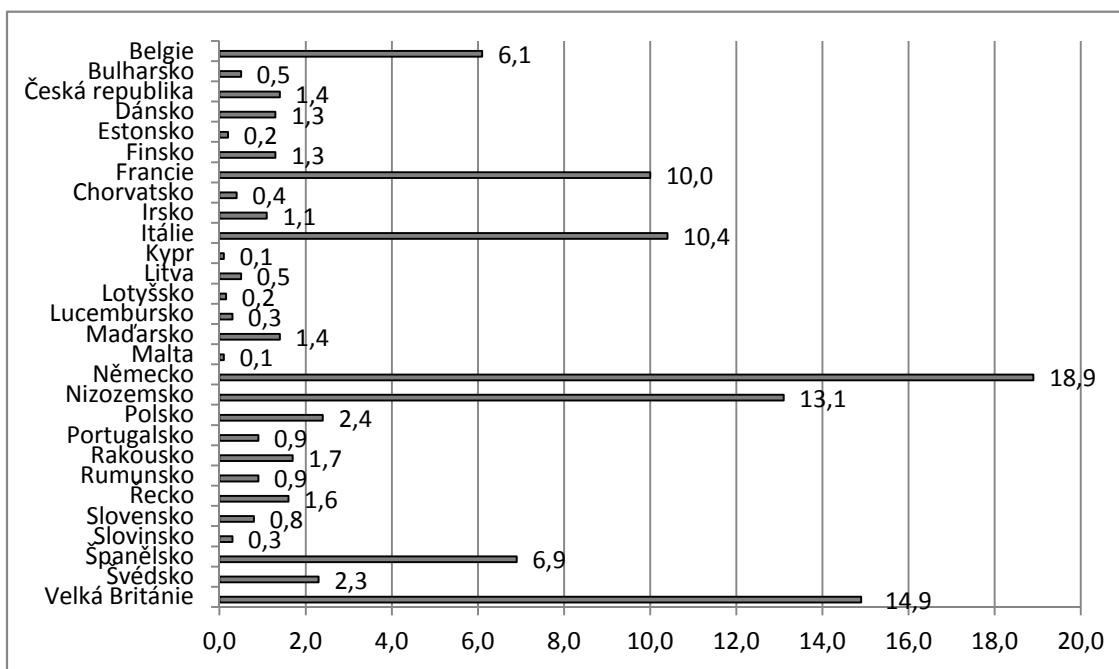

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

Komoditní struktura importu EU (viz Obr. 18) vykazuje v průběhu sledovaného období změnu procentuálního zastoupení nejvíce importované SITC kategorie. Zatímco na počátku období si přisuzovala prvenství (podobně jako u komoditní skladby exportu) kategorie 7 (viz kapitola 1.2.6.1), v roce konečném již importu dominovala kategorie 3, tedy minerální paliva, maziva a příbuzné materiály.

Obrázek číslo 19 (Obr. 19) zachycuje průměrný podíl členských zemí na importu zboží na území EU. Mezi největší importéry patřilo Německo s Velkou Británií a Nizozemskem, nejmenším se stal Kypr společně s Maltou, Estonskem a Lotyšskem.

Obr. 19: Průměrný podíl členských zemí na importech EU období 2005-2013 (v %)

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Home – Eurostat, 2015)

Obchodní bilance

V období let 2005 až 2013 vykazovala obchodní bilance dlouhodobě záporné saldo obchodní výměny. Největší převis importu nad exportem byl naměřen roku 2011 (viz Tab. 6), kdy deficit činil 413,08 miliard amerických dolarů, tedy pokles o více než 115 procent.

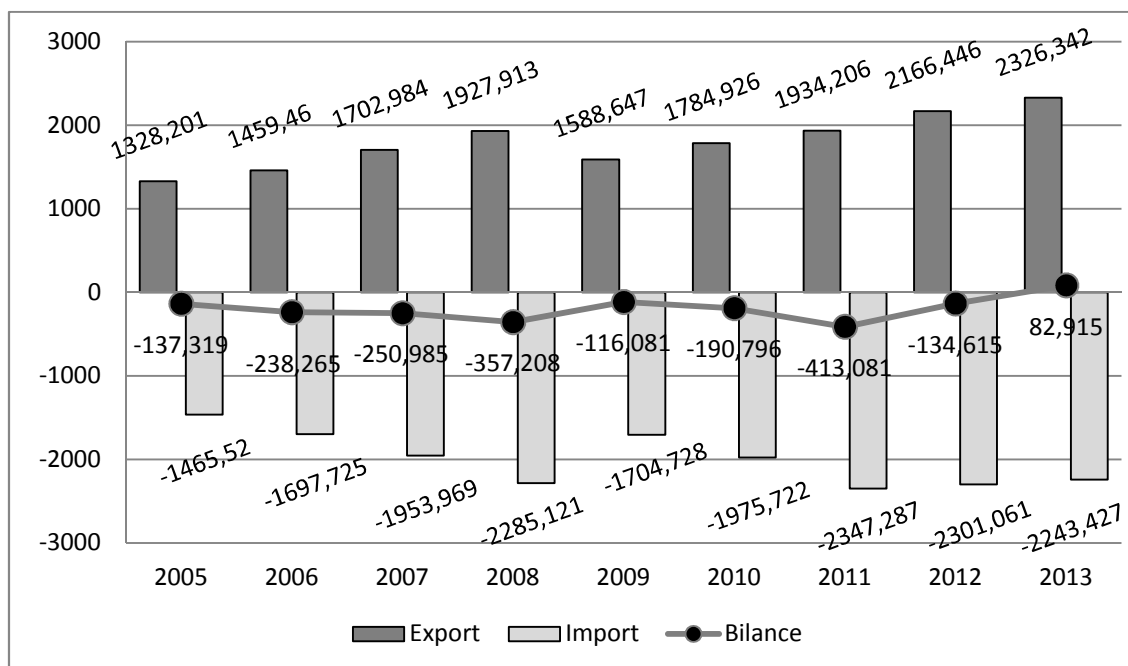
Tab. 6: Obchodní bilance EU 2005-2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
(mld. \$)	-137,32	-238,27	-250,99	-357,21	-116,08	-190,80	-413,08	-134,62	82,92
(%)	-84,05	-73,5	-5,3	-42,3	-25,4	67,5	-116,5	67,4	161,6

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

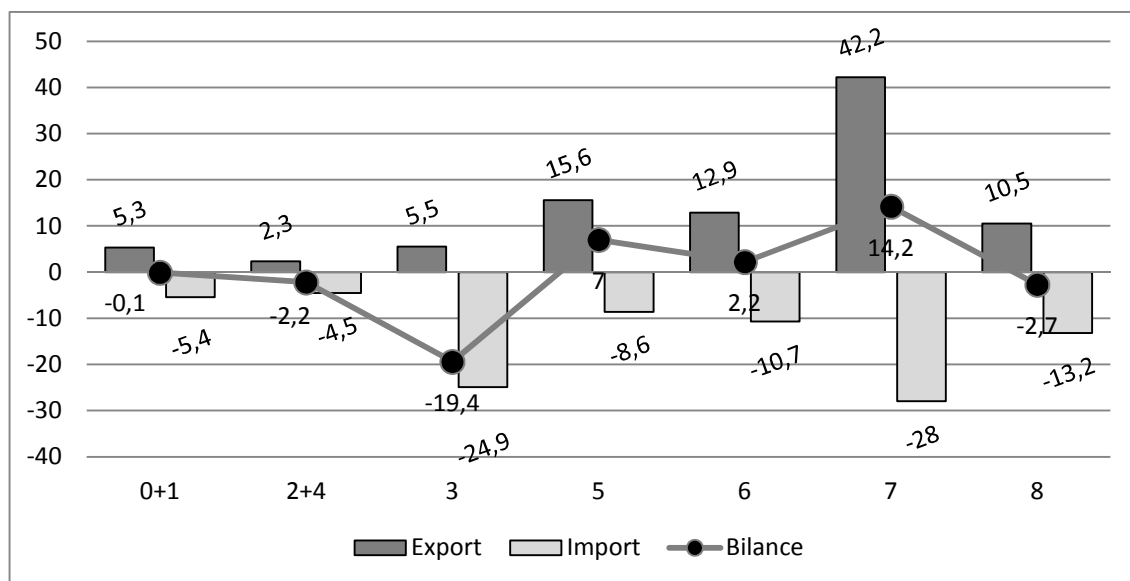
V posledním roce sledovaného období (2013) došlo k oživení ekonomiky Evropské unie a stav salda obchodní bilance přešel z dlouhodobého deficitu na aktivní zůstatek (přebytek, který činil téměř 85 miliard dolarů). Na obrázku číslo 20 (Obr. 20) jsou zobrazena jednotlivá salda obchodní bilance období 2005 až 2013, včetně hodnot exportů a importů příslušných let.

Obr. 20: Saldo obchodní bilance EU 2005-2013 (v mld. \$)

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

Obr. 21: Komoditní struktura salda obchodní bilance EU 2005-2013 (v %)

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

Nejvyšší přebytek z hlediska komoditní struktury obchodní bilance (viz Obr. 21) reprezentuje SITC kategorie sedm (viz kapitola 1.2.6.1) v hodnotě přebytku 14,2 procenta. Naopak nejvíce deficitní SITC je SITC kategorie číslo tři nabývající minus 19,4 procent.

2.2 ínská lidová republika

Hlavním městem Číny je Peking (Beijing), který se svou důležitostí staví na úroveň 22 provincií, do kterých je země rozdělena. Dalšími významnými městy jsou například Shanghai, Chongqing, Tianjin, Guangzhou či zvláštní administrativní oblasti Hong Kong a Macao. Světové prvenství drží kromě jiného také v délce hranic s celkem čtrnácti sousedními státy (Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 01.04.2013d).

Republika je centrálně řízena **Komunistickou stranou Číny**, a ačkoli v zemi působí i další takzvané „demokratické parlamentní strany“ (například historicky proslulý Kuomintang), oficiální opozice na legální bázi v zemi neexistuje (Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2013b).

V Číně je již kolem 75 procent podniků provozováno privátním sektorem. Veřejný sektor si i nadále ponechává takzvané „životně důležité“ podniky, které působí především na poli služeb, energií či těžkého průmyslu (Sereghyová, 2003). Symbolem vzestupu Číny jakožto ekonomické velmoci se stala Shanghai (největší přístav světa). Problémem Číny i nadále zůstává nepoměr v „rozdělování bohatství“, které je shromažďováno v lépe přístupných přímořských regionech (provinciích), zatímco regiony ve vnitrozemí zůstávají zaostalé.

Čína usilovně a především systematicky buduje infrastrukturu. Co se dopravy týče, má třetí nejdelší systém železniční dopravy na světě (po USA a Rusku), hojně je také využívána nákladní lodní a silniční doprava, méně pak letecká. V současné době je ve výstavbě evropsko-asijská železnice (stejně tak, jako pan-asijská), budovaná za účelem urychlení nákladní dopravy zboží mezi těmito dvěma regiony (Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2013a).

2.2.1 ínský integra ní proces

Čínská lidová republika se navzdory své politické organizaci sdružuje do organizací působících na regionální i mezinárodní úrovni. V následující tabulce

(Tab. 7) je uveden přehled několika nejdůležitějších uskupení, v nichž Čína našla své místo (Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 01.04.2013c).

Tab. 7: Členství v mezinárodních organizacích

	Organizace	Členství	Popis
APEC	Asia-Pacific Economic Coopertion	1991	Podpora volného obchodu v oblasti Asie a Tichomoří.
BIS	Bank for International Settlements	1998	Podpora mezinárodní měnové a finanční kooperace prostřednictvím centrálních bank.
IAEA	International Atomic Energy Agency	1984	Podpora pro mírové nakládání s atomovou energií.
IMF	International Monetaty Fund	1945 (1980)	Zajištění finanční stability a usnadnění mezinárodního obchodu.
Interpol	International Criminal Police Organization	1923	Mezinárodní policejní kooperace.
OECD	Organization for Economic Cooperation and Development	pozorovatel	Stimulace ekonomického růstu a světového obchodu.
UN	United Nations	1945	Podpora všestranné mezinárodní spolupráce.
WTO	World Trade Organization	2001	Regulace mezinárodního obchodu.

Zdroj: vlastní konstrukce na základě ((Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 01.04.2013c)

Dále je možno jmenovat například následující organizace: African Development Bank (AfDB), Asian Development Bank (AsDB), International Bank for Reconstruction and Development (IBRD) nebo organizace přímo či nepřímo spadající pod UN, jako její agentury či specializované výbory (Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 01.04.2013c):

- Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO)
- International Civil Aviation Organization (ICAO)
- United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD)
- International Fund for Agricultural Development (IFAD)
- United Nations Economic and Social Commision for Asia and the Pacific (ESCAP)
- Unteted Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO)

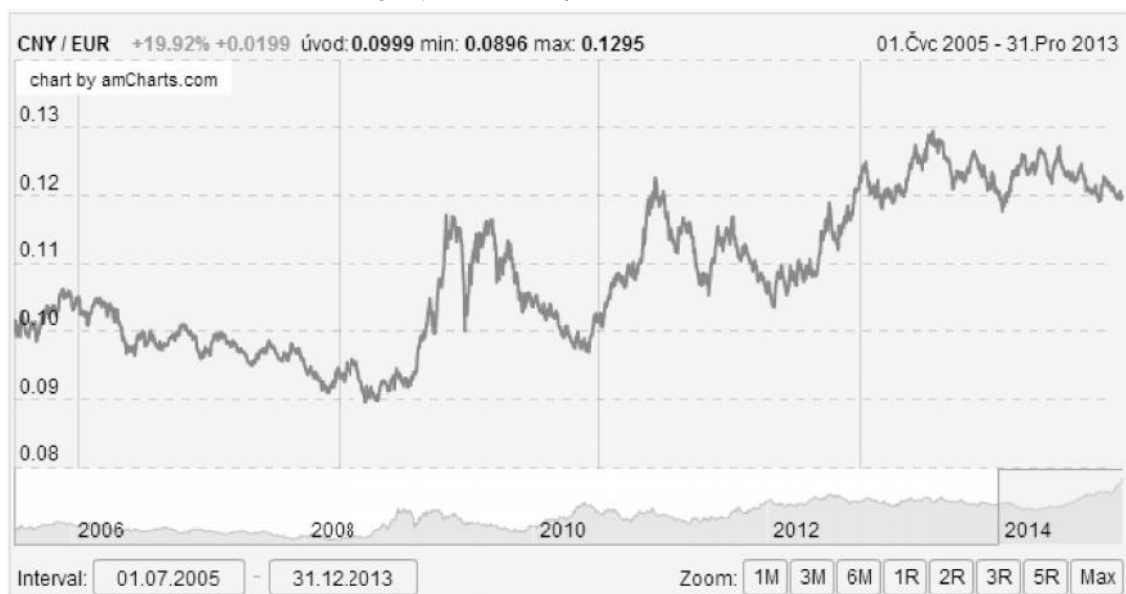
- United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR)
- United Nations Truce Supervision Organization (UNTSO)
- Universal Postal Union (UPU)
- World Health Organisation (WHO)
- World Meteorological Organisation (WMO)

2.2.2 ínská m na (Yuan)

Čínskou měnou jednotkou je Yuan (CNY), který je řazen do „systému kursů s řízenou pohyblivostí, resp. řízený floating“ (Durčáková a Mandel, 2010, str. 367).

Na obrázku číslo 22 (Obr. 22) je vyobrazen vývoj čínského Yuanu vůči měně Evropské unie (Euru). Dá se říci, že od konce roku 2008 je pozorovatelná revalvace měny vůči Euru a to především z důvodu lepšího vypořádávání se Čínské ekonomiky se změnami hospodářských poměrů, jež do světového dění vnesla globální finanční krize roku 2008.

Obr. 22: Vývoj kurzu CNY/EUR v letech 2005 - 2013

Zdroj: (Kurzy měn, akcie, komodity, zákony, zaměstnání - Kurzy.cz, 2000-2015)

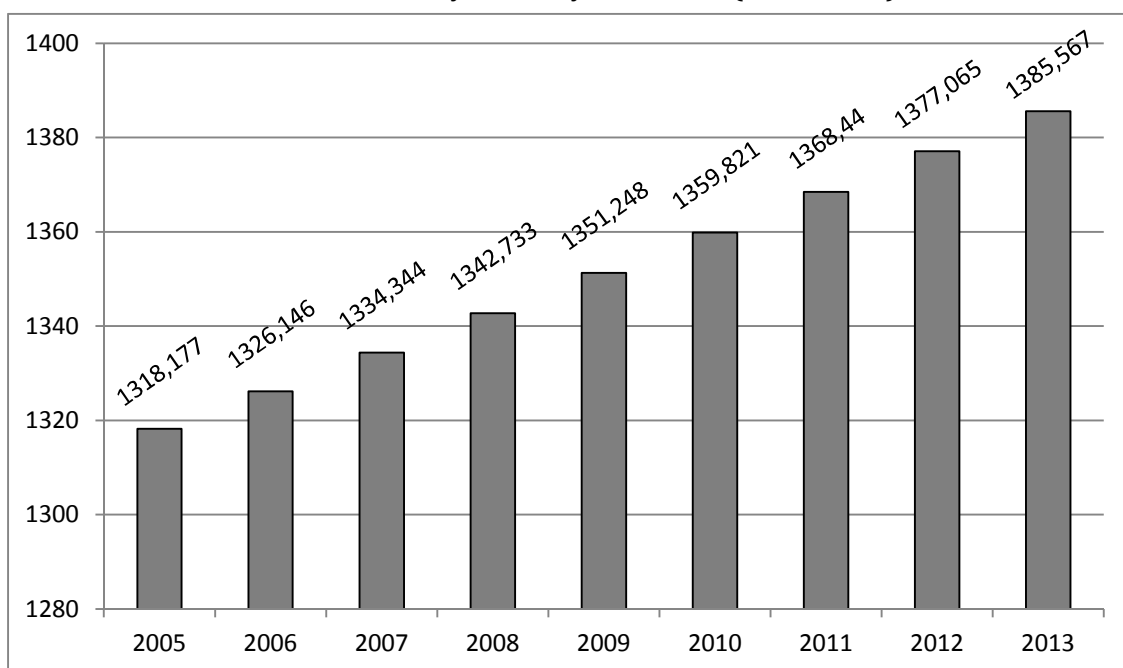
2.2.3 Základní údaje

Čína se rozprostírá na území rozsáhlém více, než 9,5 milionu čtverečních kilometrů, zaujímá tedy čtvrté místo v žebříčku největších zemí světa. S 1,354 miliardou obyvatel (dle Národního statistického úřadu ČLR) si drží prvenství jakožto nejlidnatější stát světa (Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 01.04.2013d).

2.2.3.1 Obyvatelstvo

Čínská lidová republika patří co do počtu obyvatel mezi světové giganty a udržuje si globální prvenství. Hranici jedné miliardy obyvatel překonala poprvé v roce 1982 a od té doby udržují tyto počty rostoucí trend. Na základě statistické databáze OECD tvoří v současné době obyvatelé Číny téměř dvacet procent celkové světové populace (OECD: Better Policies for Better Lives, 2015), avšak díky rozlehlosti svého území (rozlohou čtvrtý největší stát světa), a tedy přibližně 142 obyvateli na jeden čtvereční kilometr, se řadí mezi země se středně vysokou hustotou zalidnění (přirovnatelné k většině evropských států).

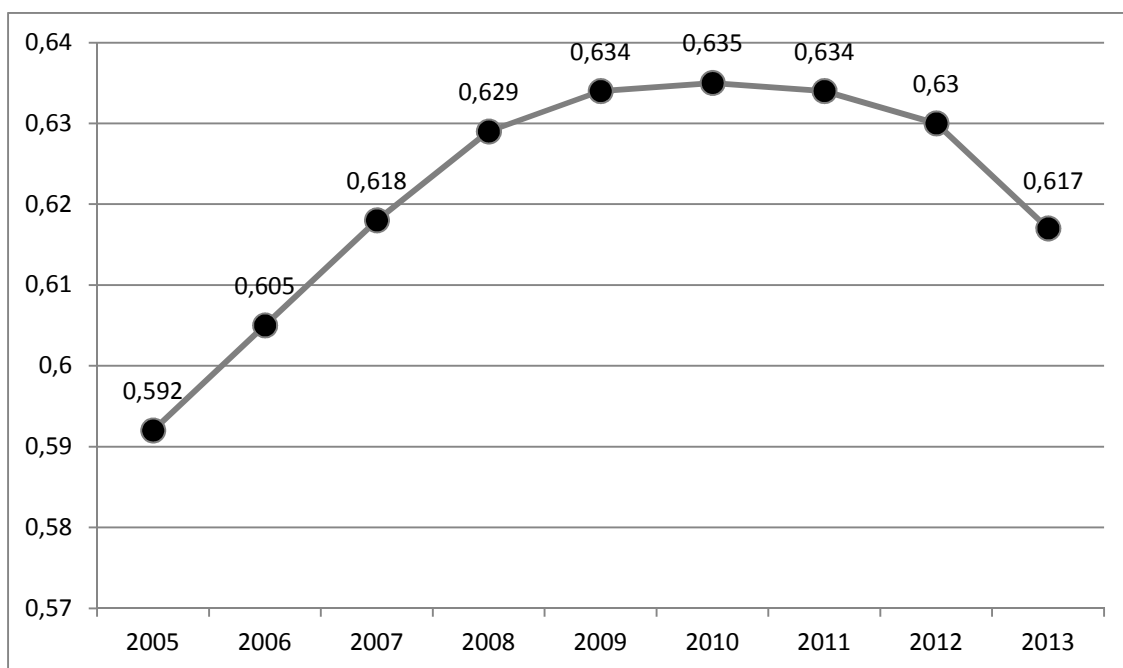
Obr. 23: Počet obyvatel Číny 2005-2013 (v milionech)

Zdroj: vlastní zpracování na základě (OECD: Better Policies for Better Lives, 2015)

Na obrázku číslo 23 (Obr. 23) je vyobrazen výše zmíněný trend rostoucího počtu obyvatel v průběhu sledovaných devíti let. Od počátku roku 2005 do konce roku 2013 je možné zaevidovat nárůst obyvatelstva v celkové výši 67 390 (v tisících) lidí, tedy zvýšení o 5,11 procentních bodů.

Obr. 24: Tempo růstu obyvatelstva Číny 2005-2013 (v setinách %)

Zdroj: vlastní zpracování na základě (OECD: Better Policies for Better Lives, 2015)

Obrázek číslo 24 (Obr. 24) znázorňuje meziroční nárůst čínské populace. Tento nárůst však počínaje rokem 2011 vykazuje zpomalující tendenci. V souvislosti s vysokým meziročním nárůstem obyvatelstva působí v Číně státní orgán pro revizi růstu populace: „Národní komise pro zdravotnictví a rodinné plánování“.

Čína je ale bohužel také zemí s rostoucím množstvím nezaměstnaného obyvatelstva (viz kapitola 432.2.4.3) (Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 01.04.2013d).

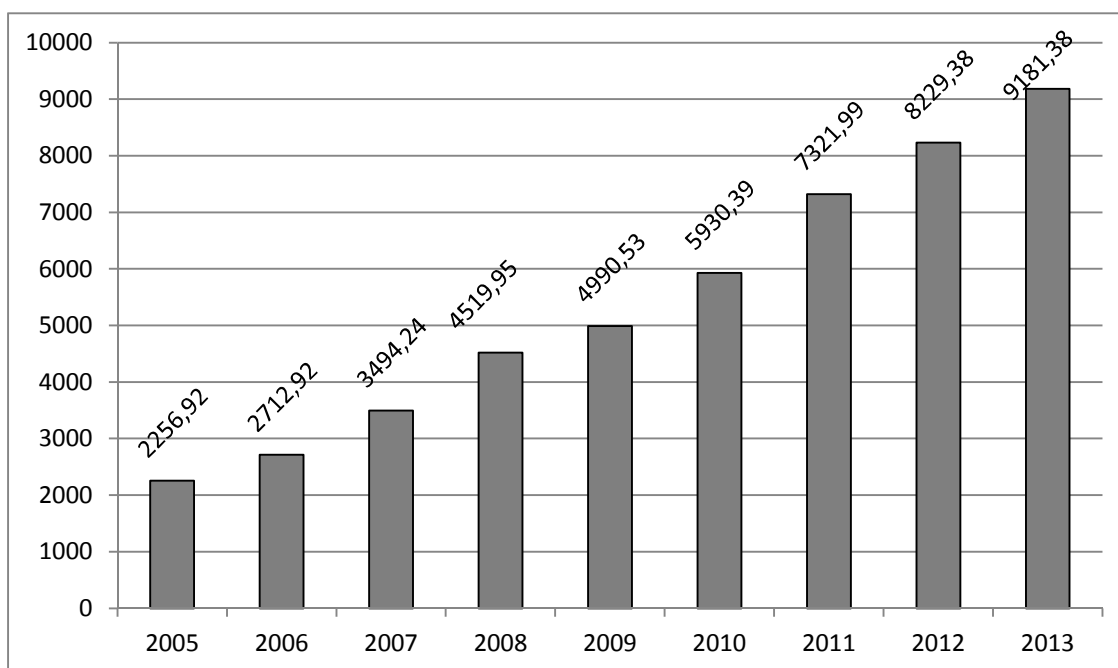
Národní statistický úřad ČLR (2012) uvádí podíl ekonomicky činného obyvatelstva ve výši 767,04 milionů.

2.2.4 Ekonomické údaje

2.2.4.1 Hrubý domácí produkt

Ekonomika Číny je z hlediska hrubého domácího produktu velmi efektivní. Sledování HDP dlouhodobě vykazuje rostoucí tendenci (viz Obr. 25) a projevy světové ekonomické krize měly na výši HDP jen minimální efekt (v roce 2009 došlo pouze k drobnému zpomalení růstu tohoto ukazatele, nikoli však k jakémukoli propadu). Rozdíl HDP mezi výchozím (2005) a konečným rokem (2013) sledovaného období činí necelých sedm miliard amerických dolarů. v procentuálním vyjádření se jedná o více než 300 bodů.

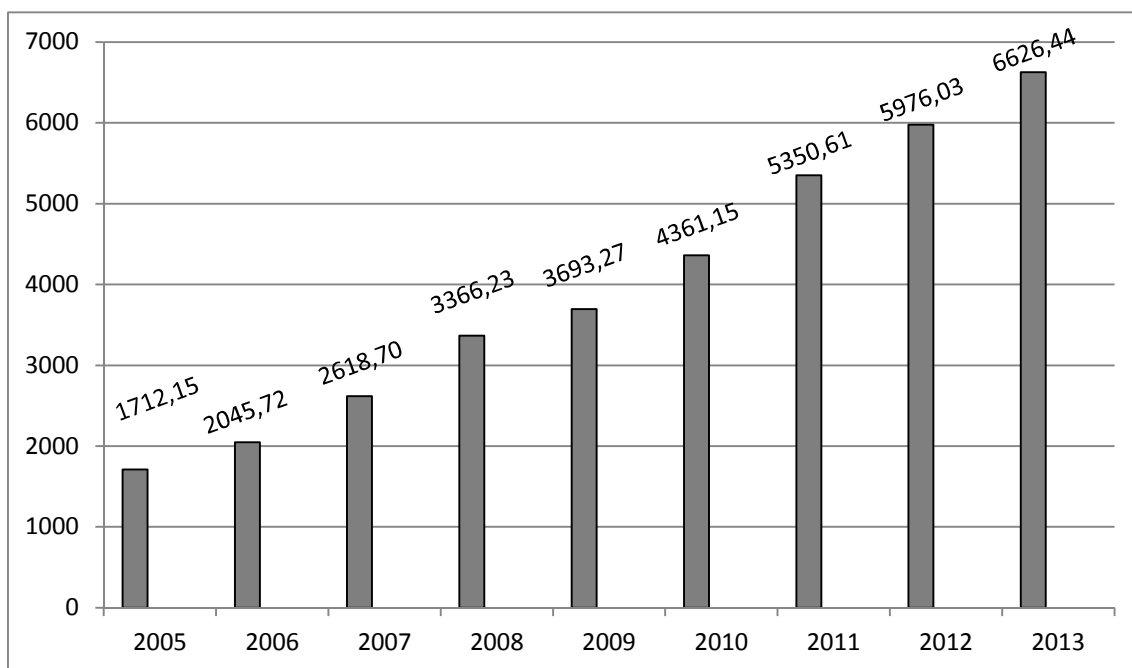
Obr. 25: Hrubý domácí produkt Číny 2005-2013 (v mld. \$)

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (IMF -- International Monetary Fund Home Page , © 2011)

Z obrázku číslo 26 (Obr. 26) je patrné, že navzdory úspěšnosti čínské ekonomiky jsou hodnoty, při rozpočítání ročních objemů HDP na 1 obyvatele, velmi nízké. V porovnání s adekvátními hodnotami Evropské unie jsou čínské údaje pětinnové a řadí tak ČLR mezi rozvojové ekonomiky. Avšak na rozdíl od vývojového trendu EU daného ukazatele, hodnoty HDP na jednoho obyvatele Číny neustále rostou. Zatímco na počátku sledovaného období nabývaly 1712,15 dolarů na osobu, do konce roku 2013 vzrostly o téměř 300 procent.

Obr. 26: Hrubý domácí produkt Číny na 1 obyvatele 2005-2013 (v \$)

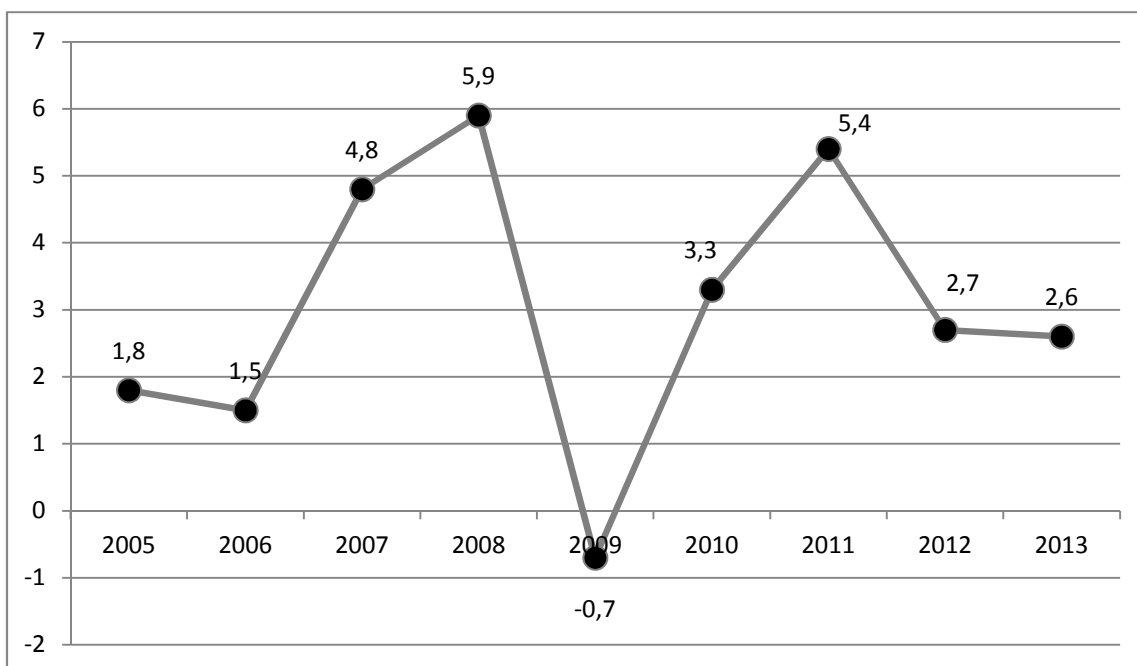
Zdroj: vlastní konstrukce na základě (IMF -- International Monetary Fund Home Page , © 2011)

2.2.4.2 Inlace

Křivka meziroční inflace Číny období 2005-2013 nabývá relativně nekonzistentního tvaru i vývojového trendu. Průměrná hodnota meziroční inflace daného období je rovna přibližně třem procentním bodům. Nejvyšším hodnotám Čína čelila v letech 2008 a 2011, ve kterých míra meziroční inflace dosáhla téměř šesti procent. Naopak mezi lety 2008 a 2009 evidujeme pokles inflace vrcholící deflačním jevem. Důležité je připomenout, že deflace nemusí nutně pro danou ekonomiku znamenat přínos, stejně tak, jako navýšení inflace cokoli negativního. Jak již bylo definováno v kapitole 51.1.2, inflace způsobuje oslabení domácí měny, a může se tak stát lákadlem pro potenciální zahraniční investory.

Průměrnou výši meziroční inflace Číny je možné přirovnat k vyspělým západním i východním ekonomikám. Ku příkladu průměrná inflace EU ve stejném období činila 2,3 procenta.

Obr. 27: Meziroční inflace Číny 2005-2013 (spotřebitelské ceny) (v %)

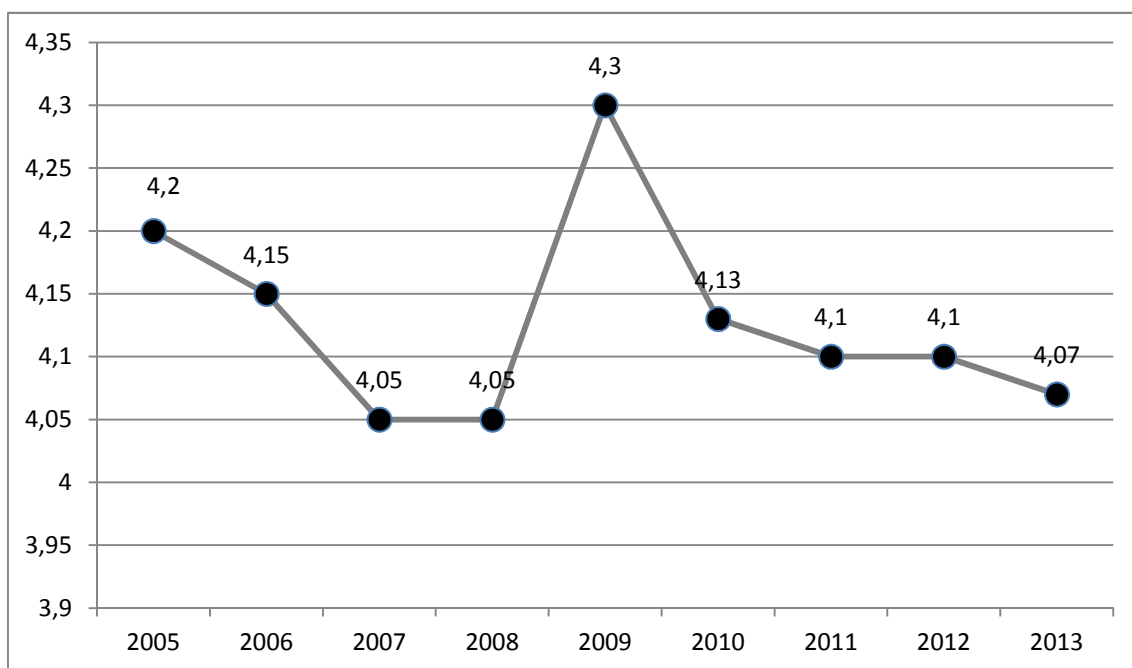
Zdroj: vlastní konstrukce na základě (IMF -- International Monetary Fund Home Page, ©2011)

2.2.4.3 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost je v Čínské lidové republice měřena jako podíl osob, jež aktivně hledají zaměstnání, k celkovému počtu pracovní síly, tedy ekonomicky aktivního obyvatelstva. Aktuální výše míry nezaměstnanosti je pravidelně monitorována a uveřejňována čínským ministerstvem pro lidské zdroje a sociální zabezpečení (Ministry of Human Resources and Social Security of the PRC) (TRADING ECONOMICS, ©2015).

Na obrázku číslo 28 (Obr. 28) jsou vyobrazeny jednotlivé výše míry nezaměstnanosti Číny pro roky 2005 až 2013. Evidentní je vliv krize na světových finančních trzích roku 2009, který se projevil nárůstem míry nezaměstnanosti o necelé tři desetiny procentního bodu. Dle databáze Mezinárodního měnového fondu (IMF – International Monetary Fund Home Page, ©2011) bylo v Číně v roce 2009 bez práce více, než 9,2 milionů osob (o 350 tisíc osob více, než v roce předcházejícím).

Obr. 28: Harmonizovaná míra nezaměstnanosti Číny 2005-2013 (v %)

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (IMF -- International Monetary Fund Home Page, © 2011)

2.2.4.4 Zahrani ní obchod íny

Export íny

Z následující tabulky (Tab. 8) a obrázku (Obr. 29) je možné vyčíst, že čínská ekonomika udržuje v rámci exportu dlouhodobě rostoucí tendenci. Výjimkou tohoto trendu je rok 2009, ve kterém Čína, stejně tak, jako zbytek světa pocítila dopad světové finanční krize. Výsledkem byl 16 procentní propad oproti naměřené hodnotě exportu roku předcházejícího. Z tohoto šoku se však země rychle vzpamatovala a obnovila bývalé tendence. V roce 2010 navýšila hodnotu exportu zboží o více než 30 procentních bodů, což je nejvíce za sledované období.

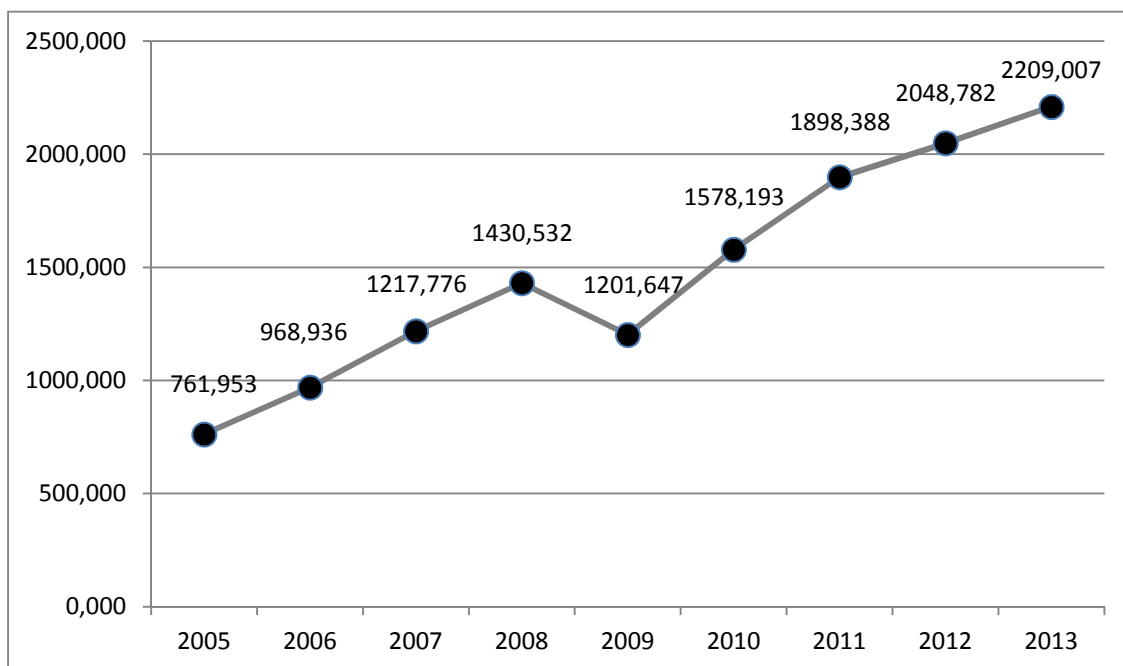
Tab. 8: Export Číny 2005-2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
(mld. \$)	761,95	968,93	1217,78	1430,53	1201,65	1578,19	1898,39	2048,78	2209,01
(%)	28,4	27,2	25,7	17,5	-16	31,3	20,3	7,9	7,8

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

Jsou-li porovnány hodnoty exportu zboží v roce vstupním a výstupním, úhrnná relativní změna v hodnotě exportu zboží činí téměř 200 procent. Je tedy možné jednoznačně prohlásit, že národní hospodářství Čínské lidové republiky se z hlediska vývoje exportu zboží řadí mezi nejrychleji se rozvíjející ekonomiky světa.

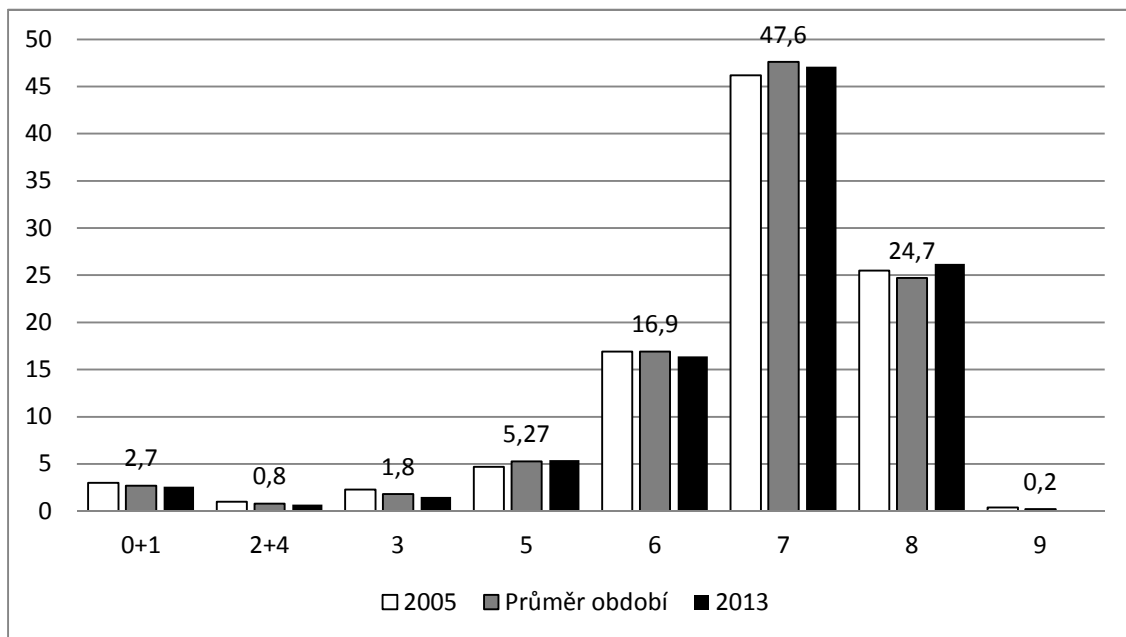
Obr. 29: Export Číny 2005-2013 (v mld. \$)

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

Do komoditní struktury čínského exportu je možné nahlédnout prostřednictvím obrázku číslo 30 (Obr. 30: Komoditní struktura exportu Číny 2005-2013), ve kterém je pozorovatelná jednoznačná dominance sedmé SITC kategorie (viz kapitola 1.2.6.1), jež dosáhla svého dosavadního maxima v roce 2010 v hodnotě 49,5 procent.

Obr. 30: Komoditní struktura exportu Číny 2005-2013 (v %)

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

Import íny

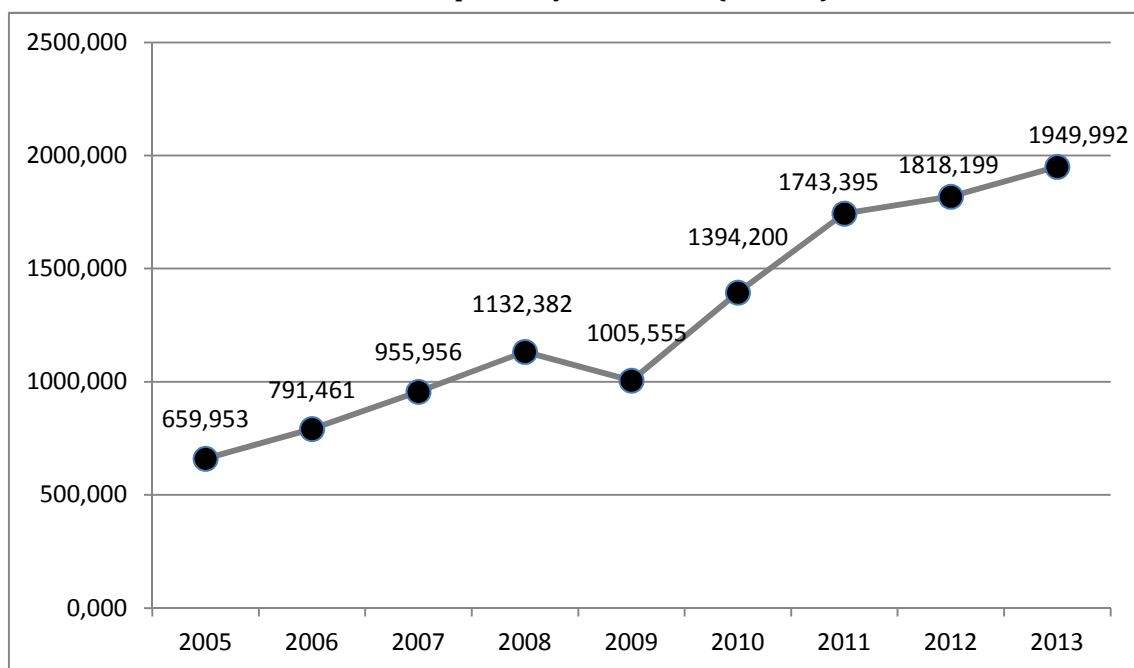
Import zboží vykazuje shodné znaky s regionálním exportem. Celkový rozdíl zkoumaného období dosahuje 295,5 procentních bodů. Celkového minima dosahuje hodnota importu výchozího roku období, maxima pak rok závěrečný. Výkyv v trendu je pozorovatelný v roce 2009, ve kterém import zboží poklesl o více než 11 procent. Rok 2010 utvrdil sílu čínské ekonomiky, jež zareagovala rychlou restaurací původního rostoucího trendu importu zboží s navýšením o necelých 40 procentních bodů (viz **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.** Tab. 9 a Obr. 31).

Tab. 9: Import Číny 2005-2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
(mld. \$)	659,95	791,46	955,96	1132,38	1005,56	1394,20	1743,39	1818,20	1949,99
(%)	17,6	19,9	20,8	18,5	-11,2	38,6	25	4,3	7,2

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

Obr. 31: Import Číny 2005-2013 (v mld. \$)

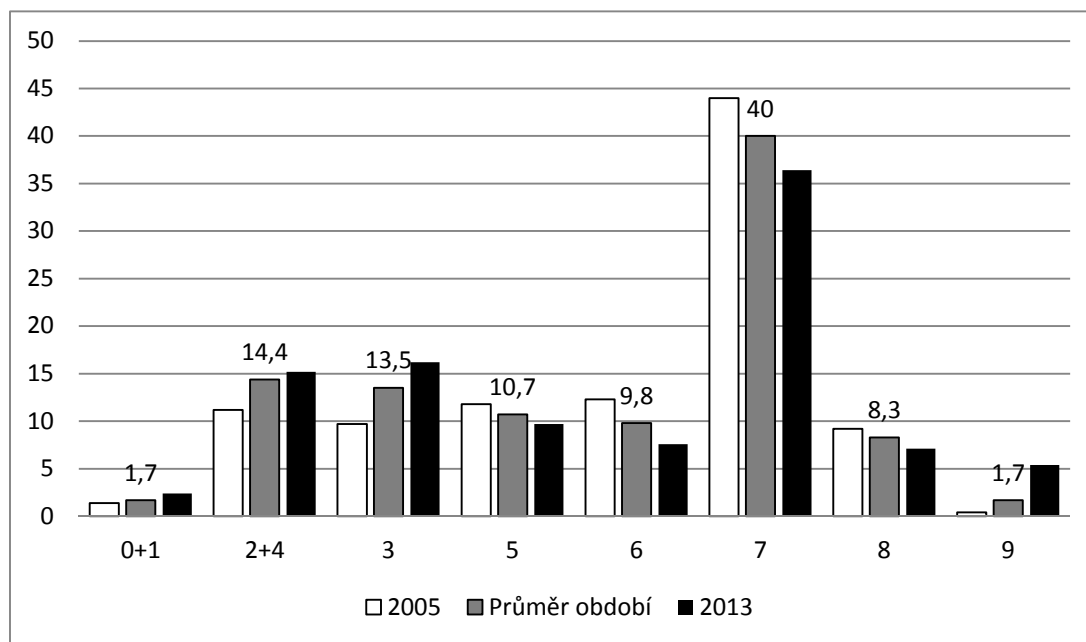

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

Komoditní struktura čínského importu je zachycena na obrázku číslo 32 (Obr. 32). Z obrázku vyplývá, že nejvíce zastoupenou složku čínského exportu tvoří obchod se stroji a dopravními prostředky (rozdělení SITC kategorií viz kapitola 1.2.6.1). Svého dosavadního maxima dosáhla kategorie 7 v roce 2006, kdy se rovnala 45,1 procentům. Nejméně obchodovanou kategorií v rámci Čínského exportu byla v roce 2013 skupina 0+1, avšak absolutního minima daného období dosáhla v roce 2009 kategorie 9, tedy komodity a předměty obchodu blíže nspecifikované, dosahující hodnoty 0,3 procentního bodu.

Na obrázku číslo 32 (Obr. 32) je dále pozorovatelný trend postupného snižování importu výrobků, k jejichž produkci je zapotřebí složitějšího výrobního procesu (tedy kategorie 5-8), zatímco dochází ke zvyšování dovozu produktů určených k okamžité spotřebě, popřípadě nerostných surovin (třída 0-4). Tento jev může souviset s navyšováním soukromého kapitálu v rukou čínských občanů (viz kapitola 2.2).

Obr. 32: Komoditní struktura importu Číny 2005-2013 (v %)

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

Obchodní bilance

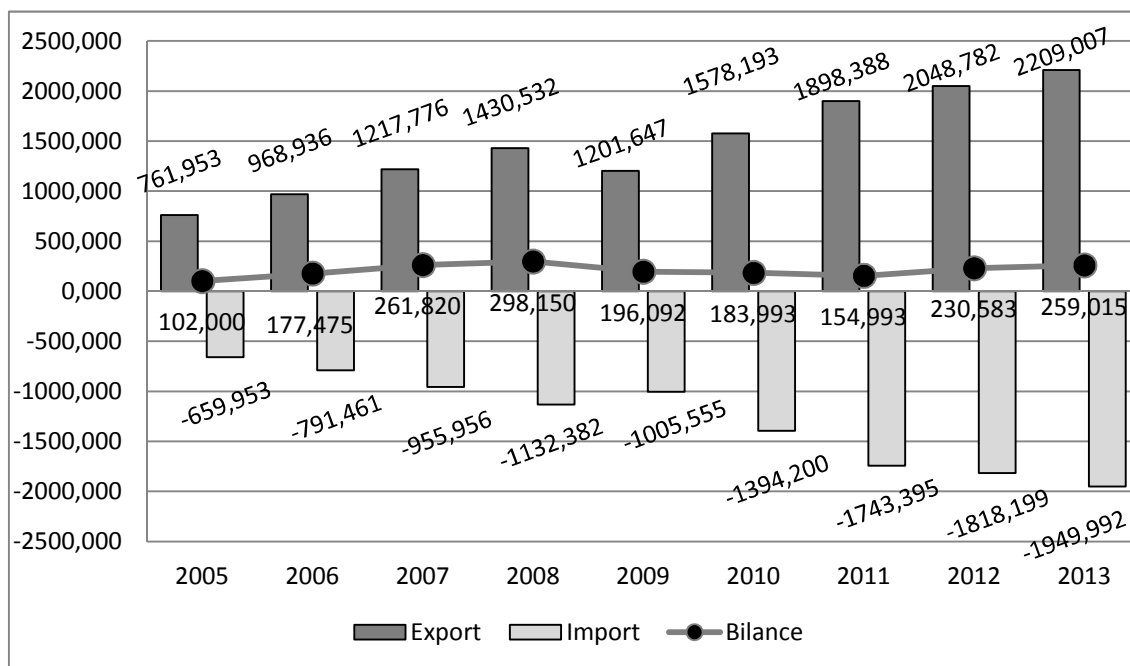
Z tabulky číslo deset (Tab. 10) je možné vypočítat, že obchodní bilance Číny dlouhodobě vykazuje aktivní saldo (viz Obr. 33), což znamená, že objemy exportů převyšují hodnoty importů. Drobný pokles v rámci aktivního salda obchodní bilance Číny byl zaznamenán v letech 2009 až 2011. Toto zpomalení je opět, podobně jako u jiných ukazatelů spojeno se světovou finanční krizí roku 2008, kterou však Čínský ekonomika zvládla lépe, než jakékoli jiné světové ekonomické velmoci.

Tab. 10: Obchodní bilance Číny 2005-2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
(mld. \$)	102	177,48	261,82	298,15	196,09	183,99	154,99	230,58	259,02
(%)	217,8	74	47,5	13,9	-34,2	-6,2	-15,8	48,8	12,3

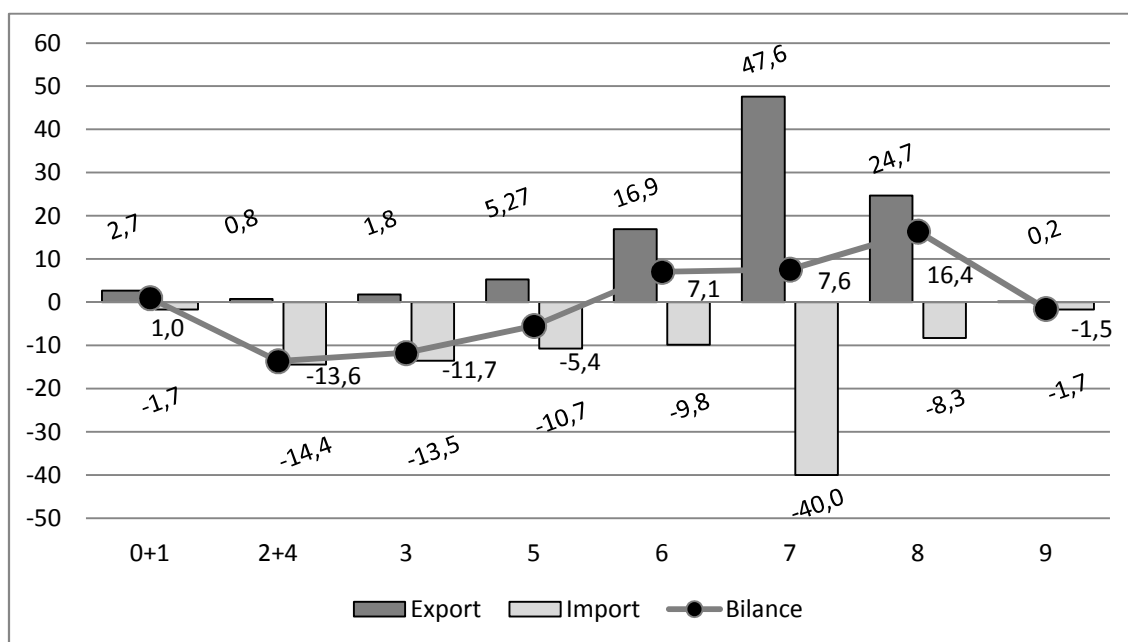
Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

Obr. 33: Saldo obchodní bilance Číny 2005-2013 (v mld. \$)

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

Obr. 34: Komoditní struktura salda obchodní bilance Číny 2005-2013 (v %)

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

Nejvyššího aktivního salda v rámci komoditní struktura obchodní bilance sledovaného období dosáhla SITC kategorie 8 (viz kapitola 1.2.6.1) v hodnotě 16,4 procent. Naopak největší deficit byl v průměrných hodnotách období naměřen v rámci kategorie 2+4, téměř 14 záporných procentních bodů (viz Obr. 34).

3 Analýza zahraničních obchodních vztahů

3.1 Vztahy EU a Číny

K formálnímu navázání vztahů mezi tehdejší EHS a ČLR došlo v roce 1975, konkrétně vytvořením základní báze pro diplomatické relace. O tři roky později (1978) byla verifikována **Dohoda o obchodu**, jakož to první snahy o navázání obchodních vztahů. Stavebním pilířem pro rozvoj vztahů EU a Číny se stala Dohoda o obchodu a hospodářské spolupráci, označována také jako **Dohoda o hospodářské spolupráci** (viz kapitola 3.1.1), která vstoupila v platnost v roce 1985 a ve větší míře je se svými úpravami, jež byly do dohody postupně zakomponovány letech 1994 a 2002 (EurActiv.cz, © 2004-2015), základem „euročínské“ kooperace až dodnes (Euroskop.cz, © 2005-15a).

Důležitý zvrát ve vývoji vztahů mezi EU a Čínou představoval rok 1989, ve kterém se odehrál jeden z nejvíce nechvalně proslulých incidentů, takzvaný **Masakr na náměstí Nebeského klidu** v Pekingu. Ten měl za následek vyhlášení embarga na vývoz zbraní na území Číny (EurActiv.cz, © 2004-2015). Toto opatření se v dnešní době již pomalu liberalizuje, avšak v mnoha evropských státech je export zbrojních artiklů na území ČLR podroben absolutoriu vlády dané země.

V roce 1995 byl přijat dokument „**Dlouhodobá politika pro čínsko-evropské vztahy**“. Podle této listiny musí Evropa: *„rozvinout dlouhodobý vztah s Čínou, který by odrážel čínský celosvětový i regionální ekonomický a politický vliv. V dokumentu je zmiňována důležitost Číny pro globální ekonomickou stabilitu, předpokládalo se, že se brzy stane jednou z nejvýznamnějších ekonomických velmocí a byla deklarována snaha pomoci jí stát se plnohodnotným členem světového ekonomického systému založeného na pravidlech WTO“* (Bartoničková, Časopis pro politiku a mezinárodní vztahy, © 2001-12).

Od konce devadesátých let minulého století dochází k nejrychlejšímu rozvoji vztahů zaměřujících se nejen na oblast obchodu. V roce 1998 se konal první **Summit EU-Čína**. Tyto konference se od té doby pravidelně cyklicky opakují s

cílem udržování vztahů mezi Evropskou unií a Čínou na bázi „všezahrnujícího partnerství“ (Euroskop.cz, © 2005-15a). S počátkem nového tisíciletí se Čína stala členem WTO (2001) a o čtyři roky později započaly oboustranné snahy o restauraci Dohody o hospodářské spolupráci (1985), jež roku 2007 vyústily v návrh **Dohody o partnerství a spolupráci** (PCA) (EurActiv.cz, © 2004-2015). Již o rok dříve (2006) však začala vzájemná kooperace mezi těmito dvěma stranami razit nové heslo: „**EU – ČÍNA: užší partnerství, rostoucí odpovědnost**“, které Bartoničková ve svém článku interpretuje jako: „*prosazování vzájemné odpovědnosti a komplexní přístup, jehož prioritami jsou podpora přechodu Číny směrem k otevřenější a pluralitní společnosti, udržitelný rozvoj, obchodní a hospodářské vztahy a zesílení dvoustranné spolupráce.*“ (Časopis pro politiku a mezinárodní vztahy, 17. 6. 2011). V neposlední řadě, Bartoničková popisuje takzvanou **HED** platformu, jímž je: „*Hospodářský a obchodní dialog na nejvyšší úrovni (HED) = mechanismus hospodářského a obchodního dialogu na nejvyšší úrovni je čínskou iniciativou odsouhlasenou na summitu v roce 2007, která se má zaměřit na nerovnováhu v obchodních tocích mezi EU a Čínou, rozšíření a prohloubení spolupráce. Jeho cílem je zkoumat jak globální obchodní systém, tak strategické bilaterální obchodní záležitosti.*“ (Časopis pro politiku a mezinárodní vztahy, 17. 6. 2011).

Vedle oficiálních bilaterálních jednání mezi Evropskou unií a Čínou také dochází k vzájemnému střetávání v rámci dialogů na multilaterální úrovni. Příkladem může být zastoupení obou stran na konferencích G20¹⁴, již výše zmiňovaného WTO či uskupení ASEM¹⁵ (Euroskop.cz, © 2005-15a).

3.1.1 Dohoda o hospodářské spolupráci - 1985

„Nařízení Rady (EHS) č. 2616/85 ze dne 16. Zář 1985 o uzavření dohody o obchodu a hospodářské spolupráci mezi Evropským hospodářským společenstvím a Čínou

¹⁴ Uskupení 20 nejsilnějších a nejvlivnějších ekonomik světa.

¹⁵ Asia – Europe Meeting. Vznik v roce 1996 iniciován Singaporem, schůzí se účastní 51 zemí Evropy a Asie společně se dvěma mezinárodními organizacemi (Evropská komise a Sekretariát ASEANu) (Časopis pro politiku a mezinárodní vztahy, © 2001-12).

lidovou republikou. Dohoda o hospodářské spolupráci.“ (přeloženo na základě EUROPA – EU, 03.05.2007).

Dohoda o hospodářské spolupráci mezi EU a Čínou z roku 1985 se stala základním stavebním kamenem obchodních vztahů mezi diskutovanými dvěma tělesy. Tato smlouva je nástupcem prvního obchodního ujednání z roku 1978 (Dohoda o obchodu), které nejen rozvíjí, ale dá se říci také substituuje (EUROPA – EU, 03.05.2007). Úmluva upravuje tři hlavní oblasti spolupráce, jimiž jsou zóna **obchodní spolupráce, ekonomické součinnosti** a jako třetí bod ustanovuje takzvaný **Společný výbor** spolu s jeho hlavními úkoly (Časopis pro politiku a mezinárodní vztahy, 17. 6. 2011).

V **obchodní oblasti** bylo deklarováno vzájemné zvýhodnění stran z hlediska celní problematiky a dalších poplatků vztahujících se k zahraniční výměně, přímých či nepřímých interních produktových či servisních daní, zjednodušení administrace a byrokracie spojených s výkonem činnosti celních orgánů, licenčních institucí a podobně. Na úrovni tohoto bodu je také v Dohodě zabudována shoda nad směřováním k vyvážené obchodní bilanci v rámci zahraničního obchodu EU-Čína. Část dohody věnována **ekonomické kooperaci** upravuje velmi širokou oblast. Ku příkladu zemědělství a průmysl, ochranu životního prostředí, dopravu, vědu a techniku či spolupráci v zemích třetího světa. **Společný výbor** je institucí zastřešující zástupce smluvních stran. Schůze tohoto výboru se konají na každoroční bázi, a to střídavě na půdě EU a ČLR. Předmětem jejich existence je především monitoring funkčnosti Dohody, včetně zkoumání možností dalšího rozvoje (EUROPA – EU, 03.05.2007).

V neposlední řadě je směřodlatné uvést, že Dohoda o hospodářské spolupráci mezi EU a ČLR je pravidelně automaticky prodlužována na každých dalších nadcházejících pět let (Euroskop.cz, © 2005-15a). Nedožádá-li se jedna ze smluvních stran písemného odstoupení od této smlouvy, a to nejdéle v šesti měsíční lhůtě před aktuálním datem expirace (EUROPA – EU, 03.05.2007).

3.2 Společná obchodní politika EU v ČR

Od počátku roku 1968, kdy se v rámci EHS začaly uplatňovat principy celní unie, je zahraniční obchodní politika monopolní kompetencí Společenství. Členské země tedy v tomto ohledu pozbyly část své národní autonomie.

Evropská unie uplatňuje v rámci společné obchodní politiky několik nástrojů protekcionismu. Cílem těchto omezení je ochrana hospodářské soutěže, obchodní bilance, ale i zaměstnanosti a samozřejmě ekonomické prosperity členských zemí a EU jako celku (Euroskop.cz, © 2005-15b):

- **cla** – poplatek postulován státem prostřednictvím orgánů celní správy v okamžiku transferu zboží přes hranice konkrétního území. Účelem cla je ochrana definovaných tržních odvětví či podpora v případě zájmu o import konkrétního produktu.
- **kvóty** – množstevní opatření dovozu,
- **dobrovolná exportní opatření** – spontánní příslib k nepřekročení ujednaných objemů statků při exportu zboží do dovozní země,
- **antidumpingová opatření** – dohled nad cenami dováženého zboží. Dojde-li k převisu cen tržních nad cenami zboží z importu, jedná se o dumpingové ceny,
- **protisubvenční a jiná ochranná opatření** – monitoring podezřelého zvyšování objemů importovaného zboží. Možnost zavedení licence pro export zboží do země určení,
- **nařízení o obchodních bariérách** – podání stížnosti v případech nedodržování obligátních mezinárodních ustanovení (především v rámci WTO),
- **opatření na dovoz nebo vývoz výrobků do a z EU** – „z politických nebo bezpečnostních důvodů (embargo, bojkot nebo zvláštní režim na vývoz zbraní, jaderného materiálu, některých chemikálií, zboží dvojího užití apod.“ (Euroskop.cz, © 2005-15b).

Poslední dva výše uvedené nástroje protekcionismu jsou instrumenty ofenzivními. Opatření antidumpingová a protisubvenční jsou řazena do kategorie defenzivních prostředků regulace obchodní výměny.

3.3 Otevírání ínské ekonomiky

Počátkem osmdesátých let dvacátého století odstartoval program „otevírání čínské ekonomiky světu“, počínaje možností realizace investic zahraničních investorů. V Číně vznikly čtyři takzvané **zvláštní ekonomické zóny**, které se nacházeli v čínských přímořských provinciích, spolu s 40 „**otevřenými**“ **městy**, v nichž bylo možné realizovat mezinárodní kapitálovou účast. V roce 1992 byl zahraničním investorům umožněn vstup i do některých vnitrozemských provinčních částí Číny (Sereghyová, 2003).

Od roku 1992 také docházelo k postupnému uvolňování podmínek pro import statků. Původní cla byla postupem let snižována, (ze 42,9 pod hranici 17 procent) a naopak kvóty na dovoz zvyšovány (unilaterální akt zacílený na vstup do WTO). Zajímavostí je, že z počátku 80. let byla tato „privilegia otevírání čínské ekonomiky“ přístupná téměř výhradně zahraničním Číňanům, kterým byly nabízeny buď výrazné daňové úlevy, nebo byly jejich produkty vyčleňovány z obvyklého celního řádu (Sereghyová, 2003).

Obchodní operace čínského zahraničního obchodu jsou členěny do 4 skupin podléhajících celní i daňové režimní diferenciaci. Cílem těchto restrikcí je usměrňování zahraničně-obchodních činností čínských podniků. V návaznosti na tato dělení je možné registrovat celkem tři základní skupiny daní (Sereghyová, 2003):

- **CICT** (consolidated industrial and commercial tax) – vztahuje se na 108 různých kategorií zboží a osciluje mezi 1,5 až 69 procenty hodnoty daného zboží členěného dle „úrovně potřeby“. Uplatňována bývá při každém nákupu daného výrobku (několikanásobné danění) či při jeho transferech.
- **JVIT** (joint venture income tax) – přirovnatelná k dani z příjmů právnických osob, na kterých se podílí zahraniční kapitál (vztahuje se i na čínské podniky vně ČLR). Daň o fixní výši 30 procent (2003).
- **FEIT** (foreign enterprise income tax) – předmětem jsou příjmy zahraničních společností působících na půdě ČLR. Z pravidla nižší než JVIT.

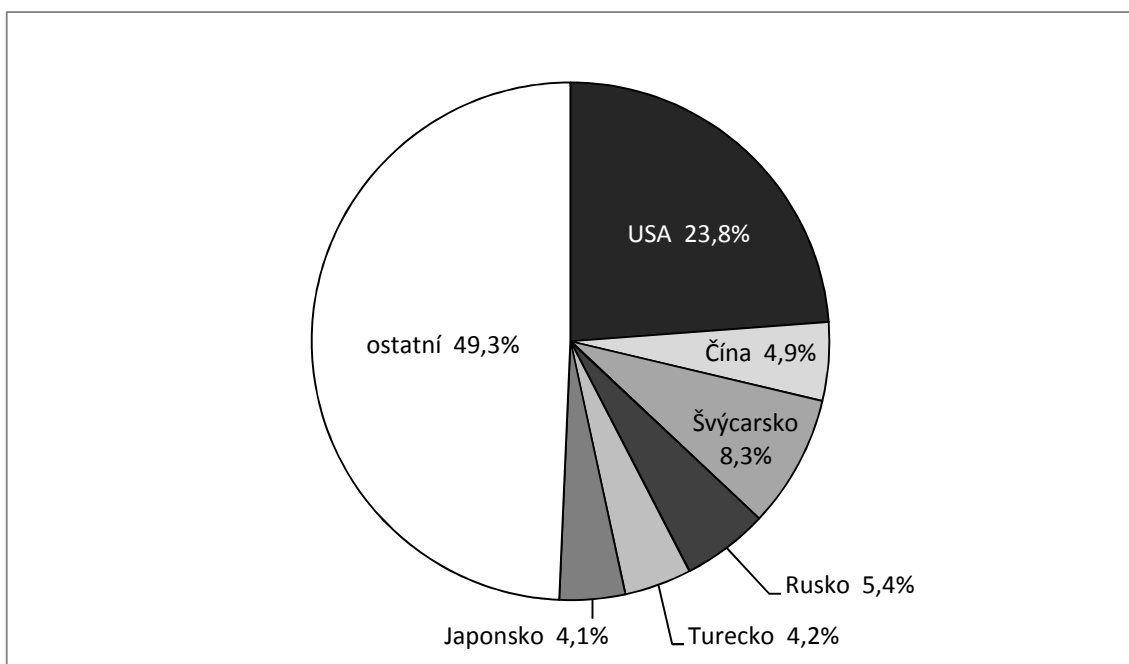
Dalšími důležitými body otevírání čínské ekonomiky jsou například snahy Číny o členství v různých mezinárodních ekonomických organizacích (několik z nich zmíněno v kapitole 2.2.1) či úsilí o uzavírání bilaterálních smluv s nejvýznamnějšími světovými obchodními partnery.

3.4 Analýza zahraničního obchodu

3.4.1 Export Evropské unie

Jak již bylo uvedeno v kapitole 2.1.4.4, celková hodnota exportu EU v roce 2005 činila 1328,20 miliard amerických dolarů. O necelou dekádu později (2013) se hodnota evropského exportu vyšplhala na 2326,34 miliard dolarů.

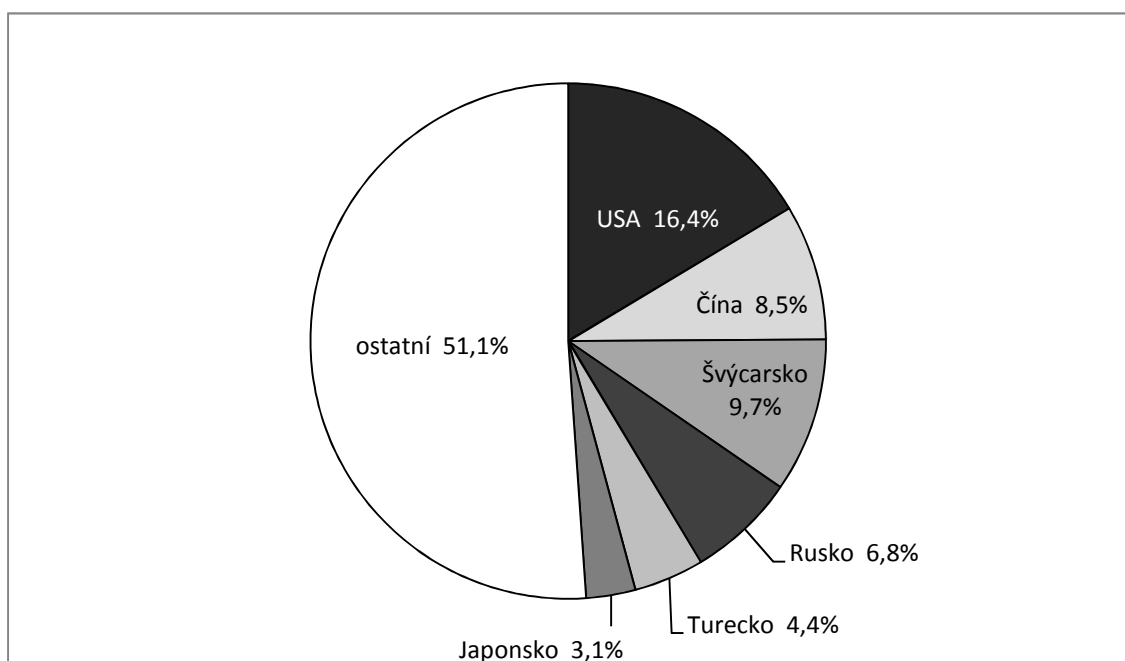
Obr. 35: Teritoriální struktura exportu EU 2005

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

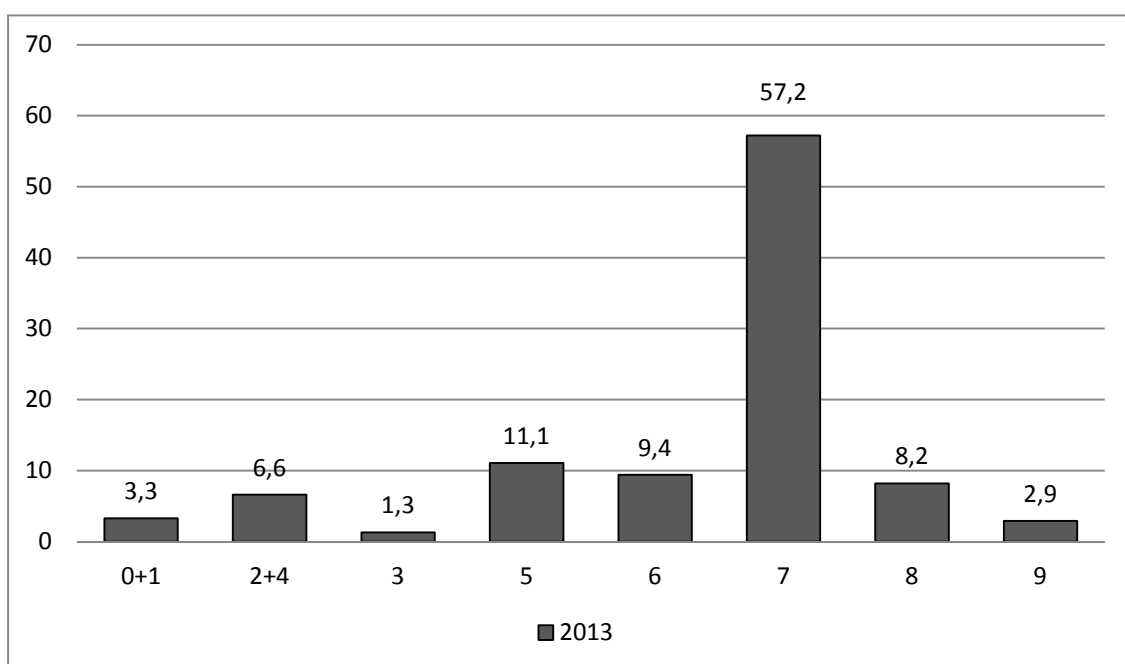
Po porovnání obrázků číslo 35 a 36 (Obr. 35 a Obr. 36) je možné si povšimnout nárůstu exportu EU na území ČLR v průběhu zkoumaného období na téměř dvojnásobek své původní hodnoty z roku 2005 (4,9%). Na konci sledovaného období (2013), již evropský vývoz dosáhl 8,5% a Čína se tak pro EU stala z původně čtvrtého třetím nejvýznamnějším exportním partnerem.

Obr. 36: Teritoriální struktura exportu EU 2013

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

Obr. 37: Komoditní struktura exportu EU do Číny 2013 (v %)

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

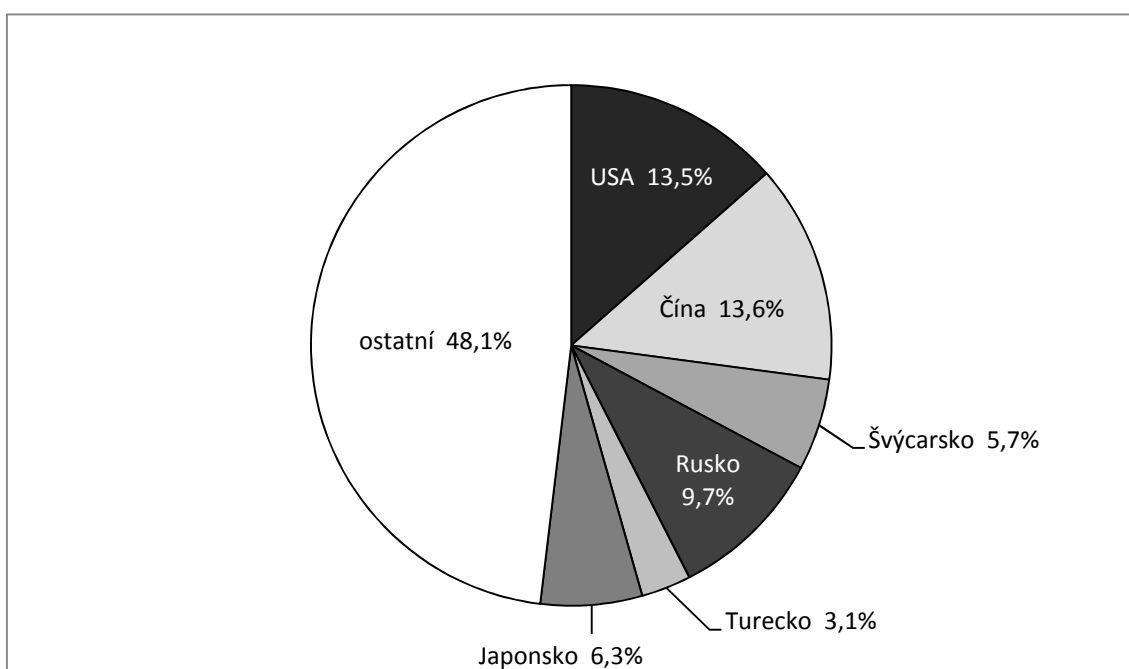
Nejvíce exportovaných statků (viz Obr. 37) je možné zařadit do SITC kategorie sedm (viz kapitola 1.2.6.1), jejíž zastoupení v rámci exportu dosáhlo téměř 60

procent. Druhou nejvyšší hodnotou disponuje kategorie číslo pět. Relativně hojně jsou také vyváženy produkty kategorií číslo šest a osm.

3.4.2 Import Evropské unie

V roce 2005 se Čína stala největším importérem statků na území Evropské unie (viz Obr. 38).

Obr. 38: Teritoriální struktura importu EU 2005

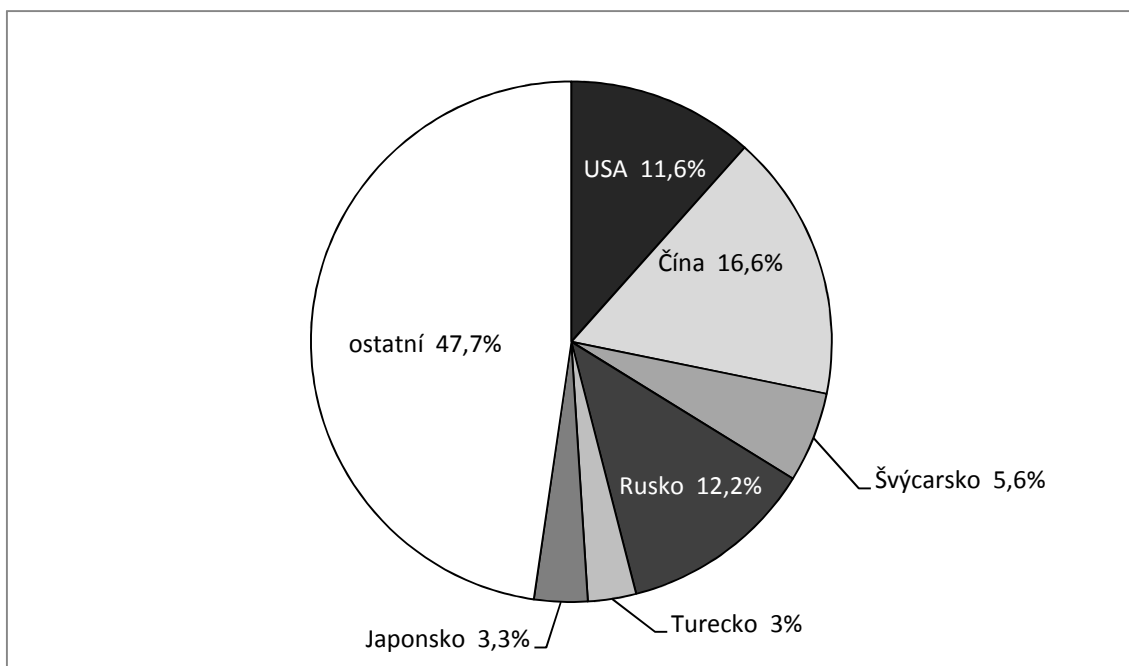

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

Čínská lidová republika v průběhu sledovaného období potvrdila svou pozici nejvýznamnějšího evropského dovozce a v roce 2013 si před původním lídrem (USA) utvořila pěti procentní náskok. Aktuálně druhé Rusko ztrácí na ČLD přibližně čtyři procentní body.

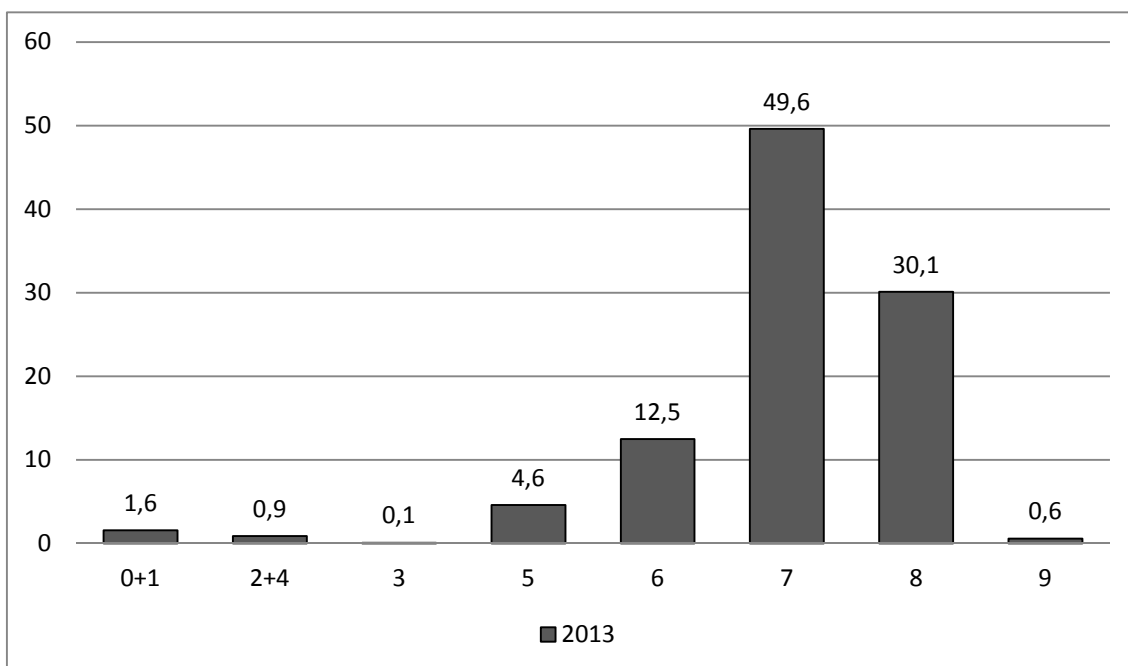
Z Číny jsou do Evropské unie dováženy především stroje a dopravní prostředky (produkty SITC kategorie číslo sedm, viz Obr. 40). V roce 2013 dosáhly výše těchto importů téměř 50 procent. Průmyslové spotřební zboží je dováženo v četnosti 30 procent a tvoří tak neméně podstatnou složku euro-čínské obchodní výměny.

Obr. 39: Teritoriální struktura importu EU 2013

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

Obr. 40: Komoditní struktura importu EU z Číny 2013 (v %)

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

3.4.3 Obchodní bilance EU v i ín

Obchodní bilance Evropské unie je vůči čínské straně dlouhodobě pasivní. I když export konečného roku sledovaného období (2013) vzrostl oproti roku 2005 o více

než 200 procent, zatímco import jen o necelých 90 procent, odstup mezi hodnotami exportu a importu zůstává téměř konstantně značný (viz Tab. 11).

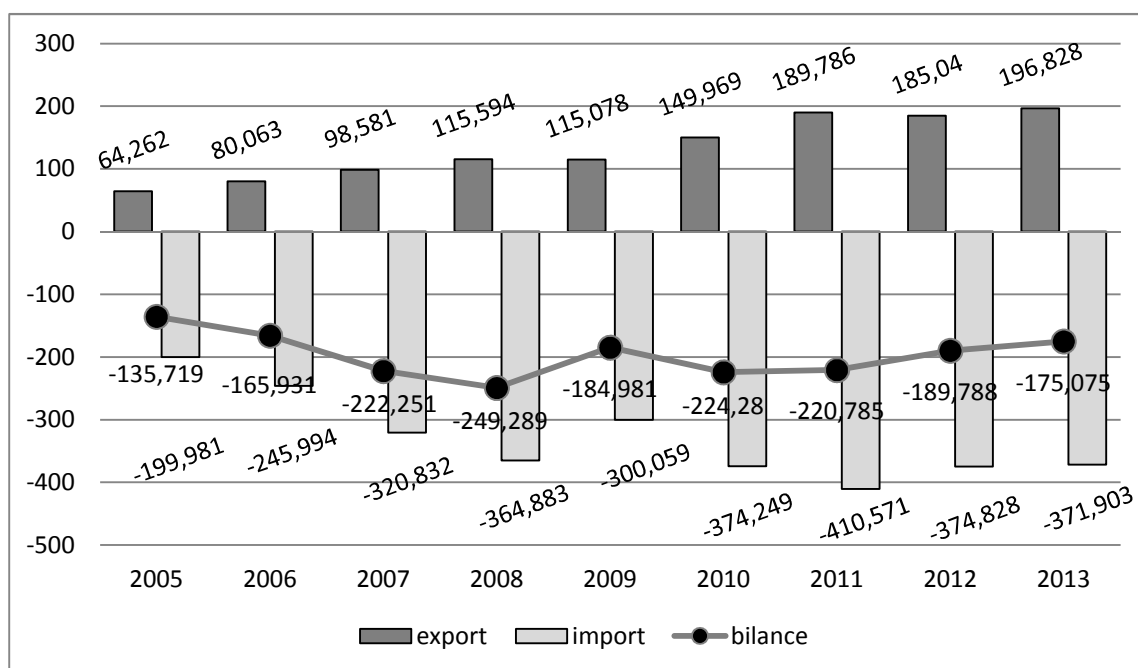
Tab. 11: Obchodní bilance EU - obchodní partner ČLR 2005 - 2013 (v mld. \$)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
export	64,26	80,06	98,58	115,59	115,08	149,97	189,79	185,04	196,83
import	199,98	245,99	320,89	364,88	300,06	374,25	410,57	374,83	371,90
bilance	-135,72	-165,93	-222,31	-249,29	-184,98	-224,28	-220,79	-189,79	-175,08

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

Největší deficit zaznamenala obchodní bilance Evropské unie v roce vypuknutí světové finanční krize (2008), činící téměř 250 miliard dolarů (viz Obr. 41), kdy byly na import vynaloženy citelné finanční prostředky. Dopady této krize se plně projeví v roce 2009. I když došlo ke snížení záporné hodnoty salda obchodní bilance, objem importu tohoto roku poklesl o necelých 20 procent, což svědčí o oslabení kupní síly tržních subjektů v rámci EU. Od roku 2010 udržuje deficit obchodní bilance klesající trend (viz Tab. 11).

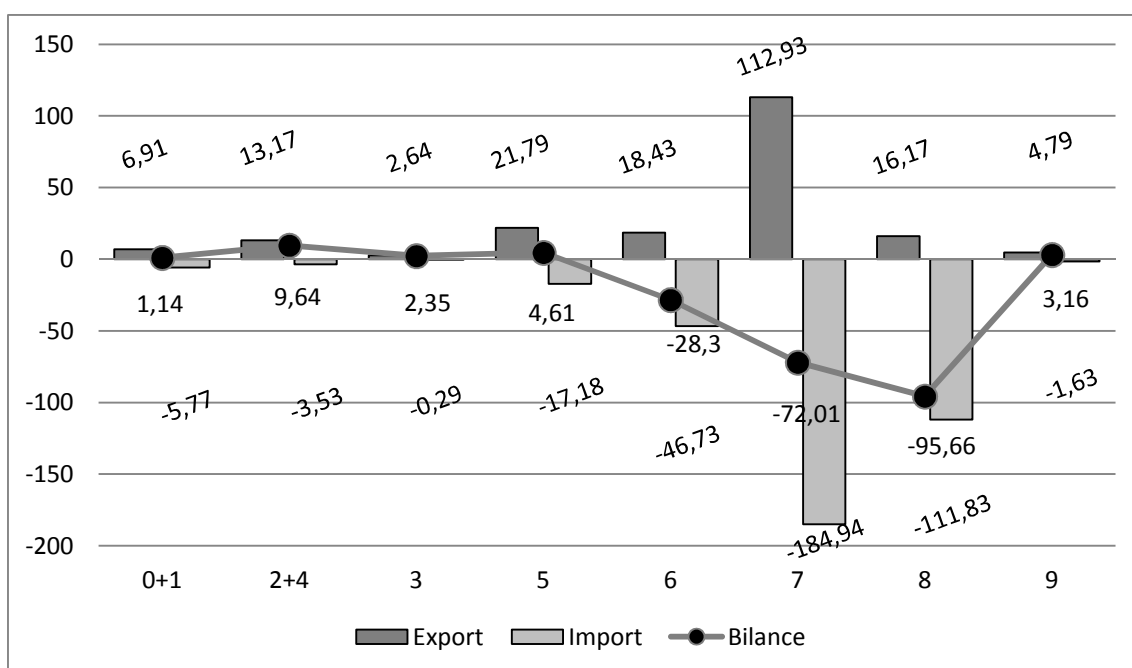
Obr. 41: Obchodní bilance EU - obchodní partner ČLR 2005-2013 (v mld. \$)

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

Obrázek číslo 42 (Obr. 42) dokládá aktivní salda komoditní struktury obchodní bilance roku 2013 ve většině SITC kategorií. Deficitními byly kategorie číslo šest, sedm a osm (viz kapitola 1.2.6.1), jejichž pasivum činilo úhrnem necelých 200 miliard dolarů. Na aktivní část salda tak připadlo pouhých 20 miliard amerických dolarů, což znamená, že aktivní SITC kategorie nebyly schopny pokrýt deficit zbývajících skupin statků, z čehož vyplývá, že celkové saldo obchodní bilance roku 2013 zůstává záporné (viz Tab. 11 a Obr. 41).

Obr. 42: Bilance komoditní struktury obchodní bilance EU - Čína 2013 (v mld. \$)

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

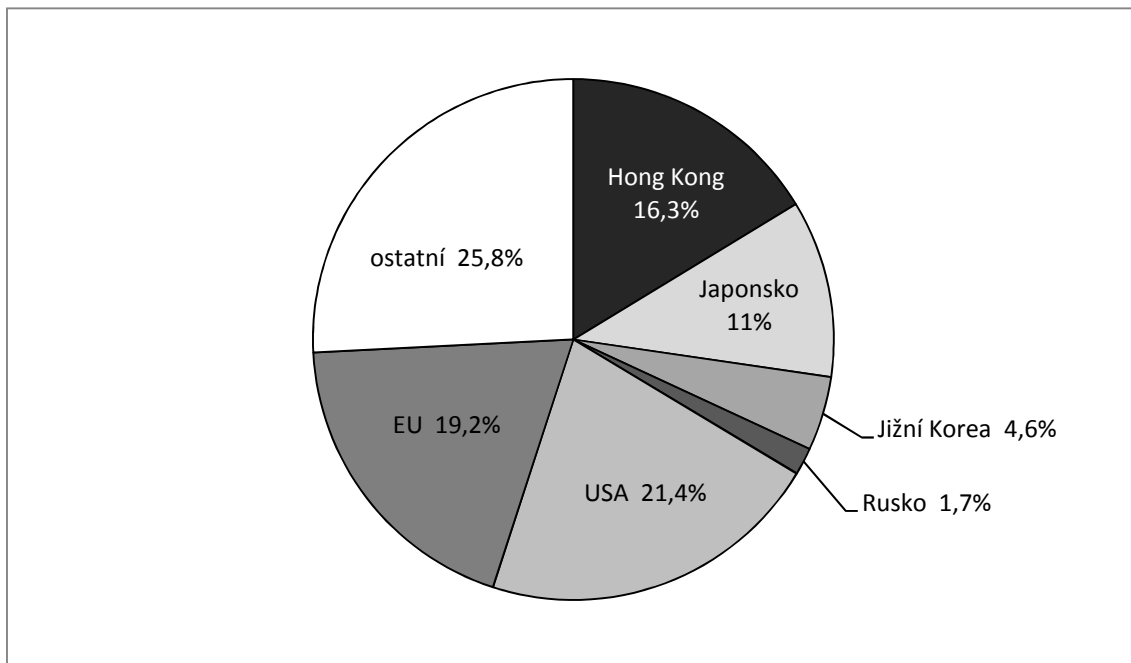
3.4.4 Export íny

Jak již bylo uvedeno v kapitole 2.2.4.4, export Čínské lidové republiky se vyvíjí nedostižným tempem. V průběhu sledovaného období vzrostl objem vývozu ze 762 na 2209 miliard dolarů, tedy téměř o 200 procent.

Na následující straně jsou graficky vyobrazeny (Obr. 43 a Obr. 44) teritoriální struktury čínského exportu v počátečním a konečném roce období 2005 až 2013. Zatím co na počátku sledovaného období byly hlavním exportním partnerem Číny Spojené státy americké, v roce 2013 tuto pozici zaujal Hong Kong a USA se tak

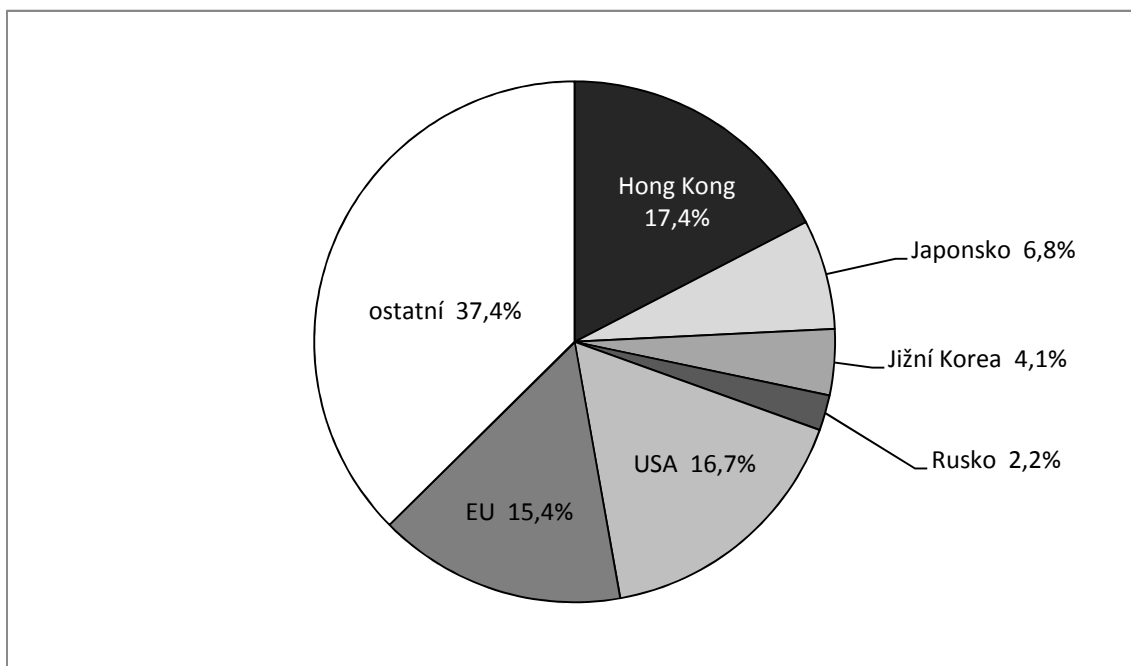
ocitly na druhém místě následované státy Evropské unie. EU je tedy v současné době třetím nejatraktivnějším trhem pro čínské exportní aktivity.

Obr. 43: Teritoriální struktura exportu Číny 2005

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

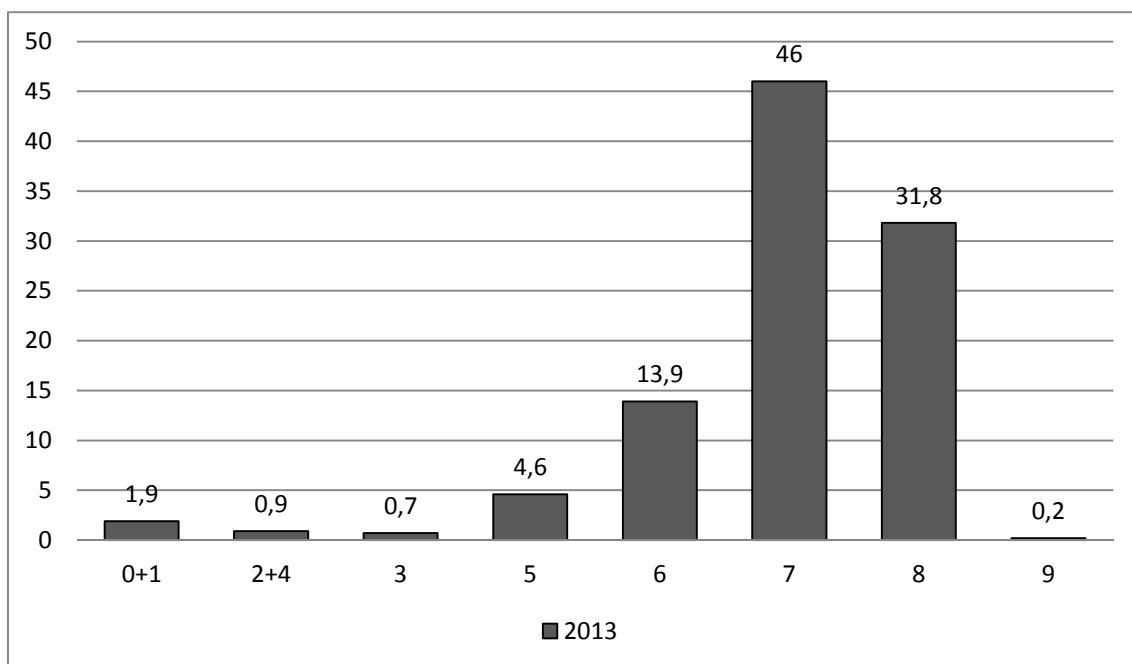
Obr. 44: Teritoriální struktura exportu Číny 2013

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

Komoditní struktura exportu Číny (viz Obr. 45) na půdu EU v roce 2013 dle rozdělení do SITC kategorií dosahovala nejvyšších hodnot v kategoriích sedm, osm a šest (viz kapitola 1.2.6.1). Úhrn těchto kategorií tvořil více, než 90 procent celkového objemu exportů směřovaných na území Evropské unie.

Obr. 45: Komoditní struktura exportu Číny do EU 2013 (v %)

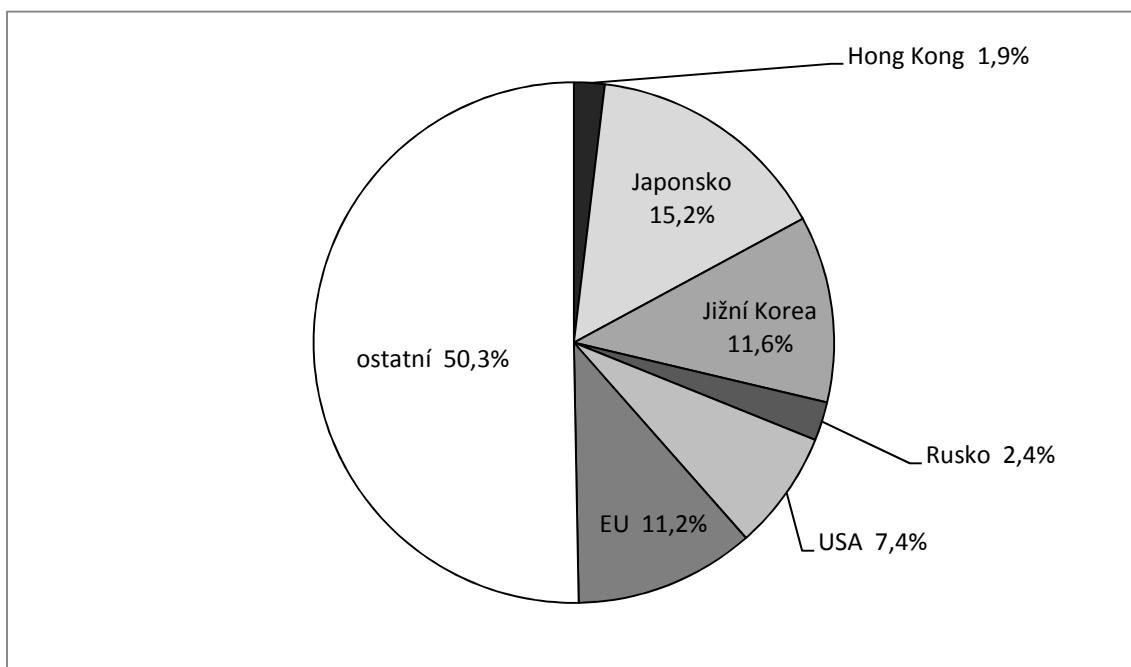
Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

3.4.5 Import Číny

Z grafu teritoriální struktury importu Číny (viz Obr. 46) si lze povšimnout faktu, že své dovozy byla Čína v roce 2005 zvyklá uskutečňovat z velké části od svých východních sousedů. V tomto roce činily importy z Japonska a Jižní Koreje téměř třetinu veškerých dovozů. Evropská unie figurovala na třetím místě.

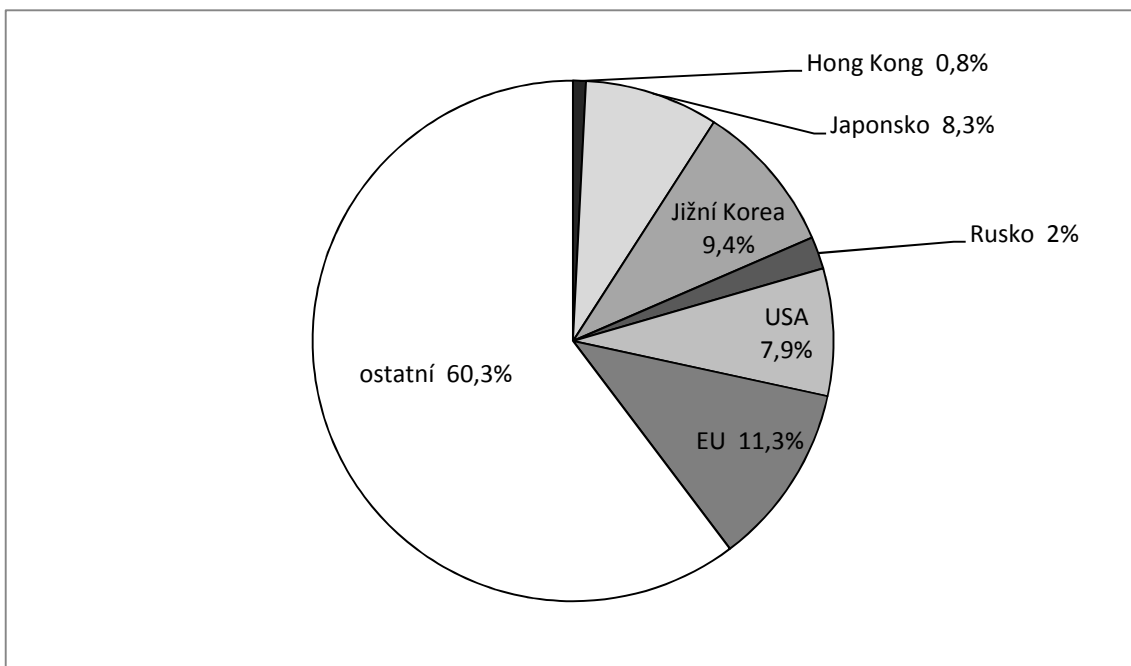
V roce 2013 (viz Obr. 47) bylo možné pozorovat značný nárůst obchodní výměny v rámci importu se skupinou ostatních zemí. Spolupráce s Japonskem a Jižní Koreou klesla na polovinu původních hodnot roku 2005, a tak dostala Evropská unie šanci stanout v popředí čínských dovozních aktivit a stala se nejvýznamnějším obchodním partnerem Číny v rámci realizovaných importů.

Obr. 46: Teritoriální struktura importu Číny 2005

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

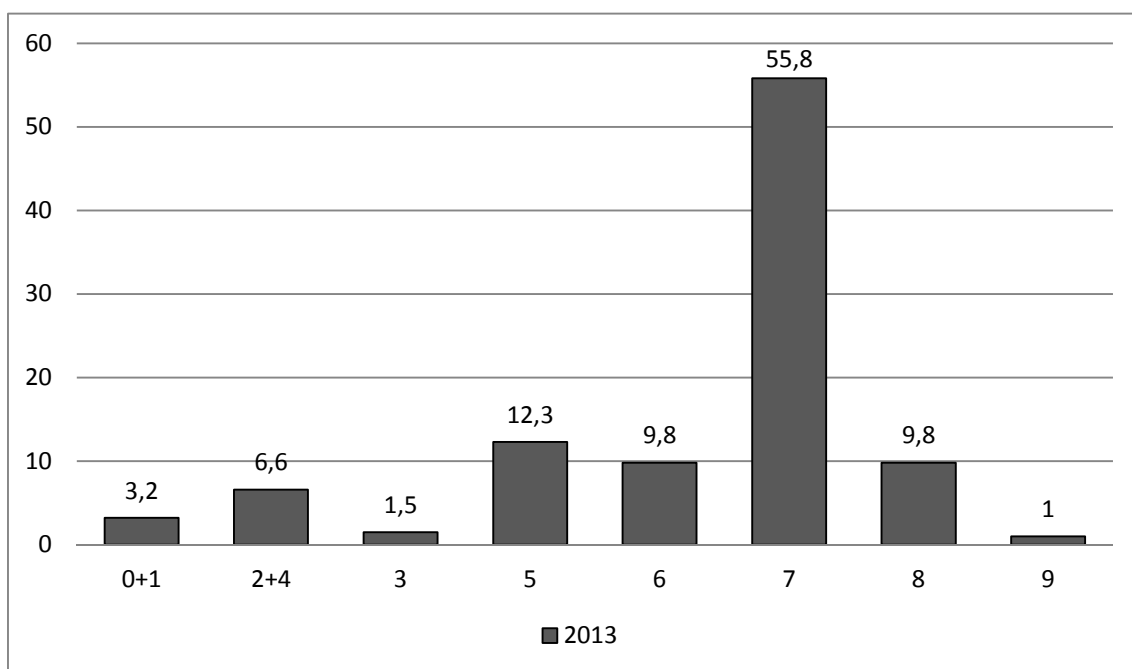
Obr. 47: Teritoriální struktura importu Číny 2013

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

Do Číny je z EU nejvíce dovážena skupina produktů SITC kategorie číslo sedm (viz Obr. 48), stroje a dopravní prostředky. Kolem hranice deseti procent podílu na čínském exportu se pohybují například chemikálie či spotřební průmyslové zboží.

Obr. 48: Komoditní struktura importu Číny z EU 2013 (v %)

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

3.4.6 Obchodní bilance Číny v EU

Obchodní bilance Číny, včetně hodnot exportů a importů jednotlivých let sledovaného období je vyčíslena v tabulce číslo 12 (Tab. 12). Jak je možné si povšimnout, v průběhu celého zkoumaného časového období si hodnoty exportů drží převis nad hodnotami importů odpovídajících let. Z toho plyne, jak je vyobrazeno na obrázku číslo 49 (Obr. 49), že všech devět po sobě následujících let daného období nabylo aktivní obchodní bilance.

Tab. 12: Obchodní bilance Číny – obchodní partner EU 2005 - 2013 (v mld. \$)

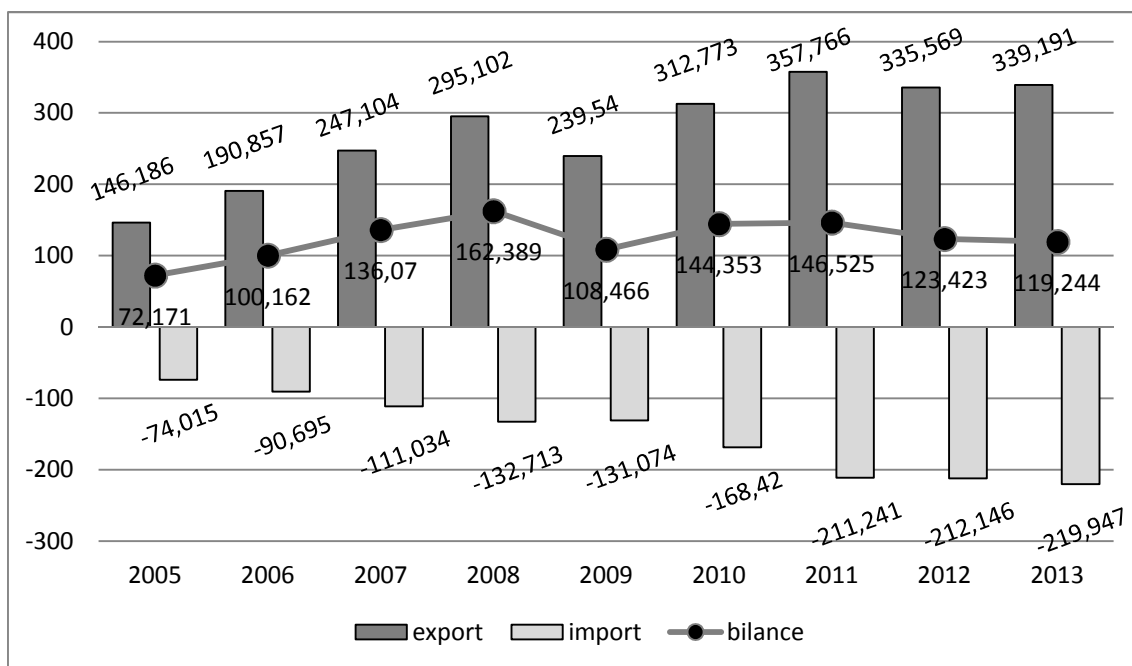
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
export	146,19	190,86	247,10	295,10	239,54	312,77	357,77	335,569	339,19
import	74,02	90,7	111,03	132,71	131,074	168,42	211,24	212,15	219,95
bilance	72,17	100,16	136,07	162,39	108,47	144,35	146,53	123,42	119,24

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

Na obrázku číslo 49 (Obr. 49) je možné dále vypožorovat značný pokles exportů, a tím pádem i salda obchodní bilance, Číny na území Evropské unie v roce 2009, což může být spojeno s následky světové finanční krize. EU v té době disponovala

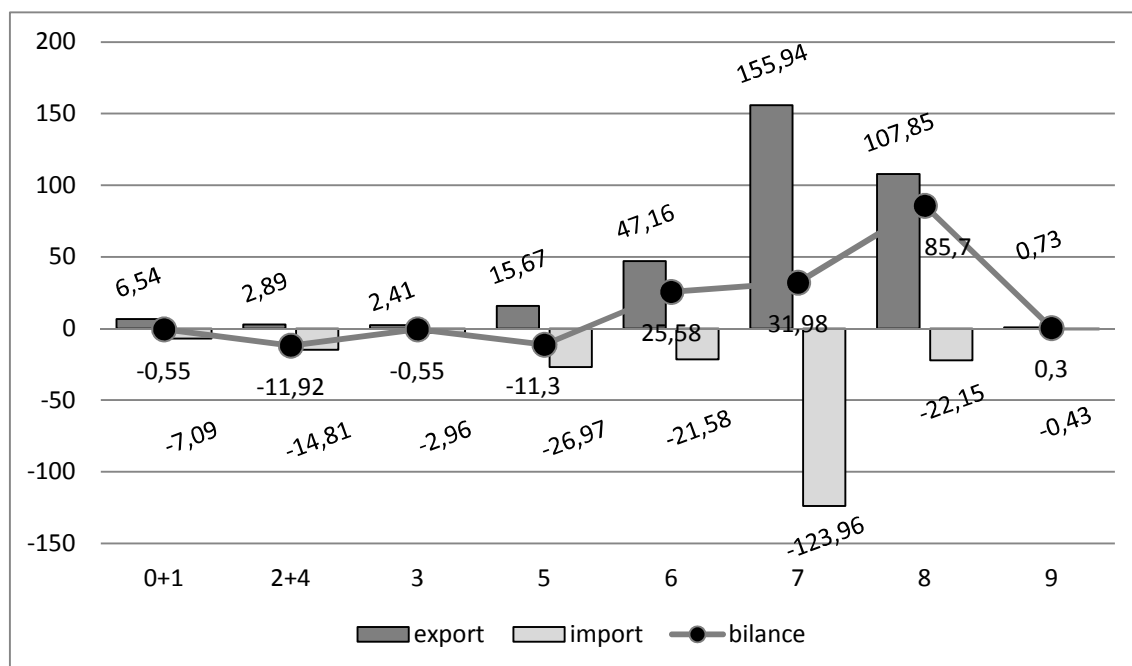
nedostatečným množstvím volného kapitálu k uskutečnění většího objemu tohoto druhu obchodní výměny.

Obr. 49: Obchodní bilance Číny - obchodní partner EU 2005-2013 (v mld. \$)

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

Obr. 50: Komoditní struktura obchodní bilance Čína - EU 2013 (v mld. \$)

Zdroj: vlastní konstrukce na základě (Trade Statistics - United Nations Statistics Division, © 2010)

Na obrázku číslo 50 (Obr. 50) je znázorněno saldo jednotlivých SITC kategorií komoditní struktury obchodní bilance roku 2013. Polovina těchto kategorií nabývá pasivního salda, jehož souhrnná hodnota tvoří 143,56 miliard dolarů. Ostatní SITC kategorie statků vykazují deficit v celkové výši 24,32 miliard. Deficitní SITC kategorie jsou tedy ve výsledku stoprocentně „dotovány“ aktivními skupinami statků a celkové saldo obchodní bilance roku 2013 zůstává aktivní.

3.5 Úskalí získávání datové základny

Největším úskalím této práce, kvůli kterému musela být analýza zahraničního obchodu mezi EU a Čínou omezena pouze na výzkum obchodní výměny na úrovni obchodní bilance, byl problém získávání (sběru a zpracování) dat. Hlavním cílem bylo vytěžit data z jednotného zdroje, aby byla následně možná jejich vzájemná komparace.

V úvahu byla vzata řada různých statistických databází, k příkladu:

- EUROSTAT (statistická databáze Evropské unie),
- IMF Data (statistická databáze Mezinárodního měnovou fondu),
- OECD. Stat (statistická databáze OECD),
- statistická databáze WTO,
- UN Comtrade Database (statistická databáze Organizace spojených národů),
- WB Data (statistická databáze Světové banky).

EUROSTAT je databází EU a tak v této databázi není možno nalézt odpovídající údaje pro Čínu. Tato databáze však byla využita pro objasnění podílu členských států EU na velikosti jednotlivých ekonomických ukazatelů.

IMF Data posloužila jako zdroj pro charakterizování zemí na základě dvou z diskutovaných základních ekonomických ukazatelů (HDP a inflace). V rámci **IMF** bylo čerpáno ze dvou samostatných zdrojů, konkrétně **IMF eLIBRARY – Data a World Economic Outlook Database**. Zprvu bylo zamýšleno čerpat veškerá data právě z těchto databází za účelem vytvoření komplexní analýzy PB. Avšak údaje pro EU se vyskytovala pouze ve formě souhrnných dat pro Eurozónu, k nimž bylo

následně nutné připočíst hodnoty zbývajících devíti členských států (nečlenů Eurozóny). Po tomto úkonu se však data ani zdaleka neblížila hodnotám ostatních zdrojů (pro možnost porovnání viz Tab. 6 a Tab. 13).

Z tohoto důvodu bylo tedy nutné omezit analýzu zahraničního obchodu EU a Číny pouze na analýzu obchodní výměny na úrovni obchodní bilance. Pro tyto účely se ukázal být nejvhodnějším zdrojem **Comtrade**, z nějž byla čerpána veškerá data pro analýzu této obchodní výměny (pro analýzu komoditní a teritoriální struktury exportu, importu i samotné obchodní bilance).

Databáze **OECD** byla použita k dohledání zbývajících ekonomických ukazatelů demografické povahy, tedy dat týkajících se počtu obyvatel, tempa růstu obyvatelstva a nezaměstnanosti daného regionu.

Informace, jež je možné nalézt v rámci databáze **WTO** jsou velmi podrobné a propracované na všech úrovních, avšak přístupná jsou pouze aktuální data (například jen pro rok 2014). Databáze tedy není vhodná pro tvorbu analýzy několikaleté perspektivy.

Nejčastějšími problémy při sběru dat byla především nesouhrnnost údajů daných dvou zkoumaných subjektů. Evropská unie je sice celosvětově vnímána jako jednotné těleso se společnými zájmy a cíli, avšak komplexní informace (data) popisující toto uskupení jako celek (ne po jednotlivých členských státech) se vyhledávají stěží. Čína naopak dané informace nepropůjčí všem databázím nebo mohou být tato data politicky drobně zkreslená. Zjednodušeně řečeno, data se troují napříč uvedenými databázemi v různém rozsahu. Ke splnění snahy o čerpání dat z jednotného zdroje bylo tedy nutné dojít ke kompromisu. Zásadou se tedy stalo čerpání informací o dané charakteristice ze shodného zdroje v případě obou zkoumaných subjektů. Výsledkem jsou čtyři výše uvedené databáze (Comtrade, Eurostat, databáze IMF a OECD).

Tab. 13: Saldo platební bilance EU 2005-2013 (mld. \$)

EU28	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
SALDO	140,2862	144,5186	124,6854	-378,846	493,563	207,5186	634,8557	550,2454	999,2821
A. B žný ú et, Netto	-22,8466	-71,5075	-93,3954	-283,311	-42,3137	-52,8249	-2,81265	101,2936	252,8374
B žný ú et, Kredit	4259,336	5017,795	6104,251	6496,954	5074,16	5578,488	6550,538	6372,531	6623,629
B žný ú et, Debet	4282,182	5089,303	6181,566	6763,58	5113,196	5630,922	6554,552	6270,954	6371,9
B žný ú et, obchodní bilance	-42,5991	-99,0139	-144,441	-250,615	-71,0773	-123,767	-148,539	-39,7392	85,63038
B žný ú et, OB, Kredit	2362,282	2739,519	3201,591	3583,809	2772,168	3193,189	3798,542	3736,035	3885,959
B žný ú et, OB, Debet	2404,881	2838,533	3331,407	3819,6	2846,138	3319,78	3949,991	3771,655	3803,59
B žný ú et, bilance služeb	106,6791	126,244	174,4566	182,0642	161,7308	202,4495	257,899	269,9583	319,3447
B žný ú et, BS, Kredit	837,6422	937,2033	1161,254	1279,168	1131,581	1188,233	1349,692	1340,331	1447,745
B žný ú et, BS, Debet	730,9631	810,9593	986,7972	1097,104	969,8501	985,7832	1091,793	1070,373	1128,4
B žný ú et, bilance d chod	33,4239	30,59273	32,11109	-39,0128	30,47424	48,1891	74,30588	48,38478	57,447
B žný ú et, BD, Kredit	902,0746	1173,326	1557,981	1428,482	974,3173	1020,513	1204,162	1106,688	1087,708
B žný ú et, BD, Debet	868,6507	1142,733	1525,87	1467,495	943,843	972,3235	1129,856	1058,303	1030,261
B žný ú et, bilance b žných p evod	355,6609	452,6077	568,6094	561,9062	394,7254	424,6154	471,8807	470,5147	429,6179
B žný ú et, BBP, Kredit	-38,7218	-42,633	-53,3295	-68,1205	-70,9027	-86,8873	-81,7717	-73,4591	-90,4785
B žný ú et, BBP, Debet	185,5932	196,8428	214,1875	233,0366	219,0206	208,8031	235,0079	232,5352	248,8018
B. Kapitálový ú et, Netto	202,3024	213,5237	254,0726	291,0743	284,8284	281,6454	301,801	291,4518	325,5285
Kapitálový ú et, Kredit	26,46002	25,32657	27,05765	39,85954	38,62039	34,23305	44,93402	41,7101	68,81629
Kapitálový ú et, Debet	36,2809	40,25686	42,61687	44,38121	34,98799	34,54335	43,69541	45,91286	51,48888
C. Finan ní ú et	-13,4853	-48,6191	-85,1076	-135,324	-38,1386	-44,5761	41,87907	-49,8882	-20,2869
Finan ní ú et, p ímé investice	-86,23	-63,5931	130,6357	65,8418	-11,9528	9,51461	70,48476	19,90352	4,752215
Finan ní ú et, portfoliové investice	83,57093	40,96806	-242,284	-734,912	-147,306	-41,4465	83,77026	475,1849	204,8627
Finan ní ú et, finan ní deriváty	241,6728	171,395	180,2276	539,9903	39,14307	41,04189	150,9959	30,4861	49,64035
Finan ní ú et, ostatní investice	-116,8	-199,272	-207,102	-208,353	-282,107	-85,4985	-424,191	-413,228	-107,012
D. Saldo chyb a opomenutí	-65,89	49,35826	-68,1086	-387,714	227,876	-3,63919	255,261	189,4874	424,7317
E. Zm ny devizových rezerv	40,20574	1,763262	117,2245	136,4292	61,31097	26,91353	38,72733	17,90075	16,47137

4 Shrnutí výsledk

Historie Euro-čínské spolupráce dosahuje 40 let do minulosti. Zásadním okamžikem tohoto bilaterálního vztahu byla verifikace **Dohody o hospodářské spolupráci** (1985), která upravuje především podmínky obchodu mezi oběma stranami a je základem vztahů dodnes. V současné době se tyto vztahy dále vyvíjejí na bázi komplexnější spolupráce. Tento smluvní vztah je označován takzvaným „**všezahrnujícím partnerstvím**“ a snaží se pokrýt co možná nejširší okruh sfér.

Evropská unie pro obchod s Čínou uplatňuje **jednotná obchodní pravidla** pramenící z podstaty nastolené celní unie, jež byla zřízena již v rámci EHS. Od osmdesátých let minulého století vykazuje ČLR tendence směrem k „**otevírání čínské ekonomiky světu**“. Za tímto účelem byly zbudovány takzvané zvláštní ekonomické zóny či „otevřená města“, ve kterých jsou obchodní podmínky adaptovány k podpoře zahraničního obchodu (především omezováním překážek vstupu na čínský trh) a budování nového ekonomického trendu. Čína také vysoce usiluje o zapojení se do fenoménu světové integrace, a to především snahami o vstup do nejrůznějších nadnárodních organizací zejména obchodního rázu (například WTO, OECD), a to i za cenu značných ústupků, které musí učinit směrem ke stávajícím členským státům dané organizace.

Čína představuje pro Evropskou unii na konci sledovaného období (2013) třetího nejvýznamnějšího exportního partnera (po USA a Švýcarsku) a zároveň si upevnila svou pozici a je tak obchodně nejdůležitějším regionem pro realizaci evropských dovozů. Nejvyváženějšími statky jsou z necelých 60 procent stroje a dopravní prostředky. Nejvýznamnějšími dovozními komoditami jsou stroje a dopravní prostředky (49,6%) a průmyslové spotřební zboží (30,1%). Co se evropské obchodní bilance s Čínou jako obchodním partnerem týče, nabývá jednoho z největších deficitů na celosvětové úrovni. Světová finanční krize se na bilanci projevila roku 2009, konkrétně snížením množství dovážených komodit, a tak se deficit obchodní výměny dočasně snížil (přibližně o 65 miliard dolarů). Od té doby se deficit sice opět navýšil, ale ani v roce 2013 nenabyl hodnoty deficitu roku 2008. V roce 2013 zaznamenaly největší deficit SITC kategorie průmyslové spotřební

zboží (-95,66 miliard dolarů) a stroje a dopravní prostředky (-75,01 miliard dolarů). Díky celkovým objemům vývozu EU na čínský trh je však i přes pasivní saldo obchodní bilance Čína schopna obhájit pozici **druhého nejvýznamnějšího** evropského obchodního partnera.

Evropská unie se na konci sledovaného období (2013) stala třetím nejatraktivnějším trhem pro realizaci čínského exportu a zároveň nejdůležitějším importérem pro neustále rostoucí čínské odbytí. Exportovány jsou do EU především stroje a dopravní prostředky (46%), průmyslové spotřební zboží (31,8%) a dále tržní výrobky tříděné především podle materiálu (13,9%). Nejfrekventovanějšími dovozními komoditami ze zemí EU jsou stroje a dopravní prostředky (55,8%). Obchodní bilance mezi Čínou a EU je dlouhodobě aktivní, především díky přebytku v SITC kategorii číslo osm (průmyslové obchodní zboží). Pokles přibližně o 55 miliard dolarů tento přebytek zaznamenal v roce 2009 z důvodu snížení hodnot exportu, jakožto důsledek světové ekonomické krize, jež vypukla v roce 2008. Evropská unie zaujímá pozici **nejvýznamnějšího** zahraničně obchodního partnera Čínské lidové republiky.

5 Záv ry a doporu ení

Tato práce se zabývá dvěma z nejvýznamnějších ekonomických těles v rámci globálního světového hospodářství. Od svého vzniku si Evropská unie vybudovala významné postavení na celosvětové úrovni. Disponuje třetí největší světovou populací (po Číně a Indii), zaujímá první místo z hlediska objemu HDP (především díky ekonomice Německa, Velké Británie a Francie) a řadí se tak mezi nejvýkonnější ekonomiky světa. Čínská lidová republika je nejlidnatějším regionem světa a v průběhu let se transformovala z rozvojové země v hospodářství se třetím největším HDP na světě (po EU a Spojených státech amerických). A právě z důvodu úspěšnosti své ekonomiky získává celosvětový vliv nejen na hospodářské, ale i v politické sféře.

Výsledky, ke kterým bylo v této práci dospěno, byly výrazně ovlivněny okolnostmi souvisejícími především s problematikou získávání dat, jakož to podkladu pro výslednou analýzu. Cíl práce tak musel být omezen na výzkum analýzy zahraničního obchodu pouze z hlediska obchodní bilance, nikoli komplexního rozboru platební bilance, jak bylo původně zamýšleno.

Alternativní možností zkoumání problematiky zahraničního obchodu mezi Evropskou unií a Čínskou lidovou republikou by se tedy mohla stát právě oblast výzkumu platební bilance. Další příležitostí pro bádání v této tematicke by mohl být podrobný výzkum finančního účtu platební bilance. Například z hlediska příležitostí, které ČLR nabízí evropským investorům (kapitálové účasti v čínských společnostech, operace s finančními deriváty na čínských burzách či v mimoburzovním prostředí) či zahraniční úvěrové problematiky.

I přes relativní nevyrovnanost obchodní výměny mezi těmito dvěma ekonomickými subjekty z hlediska objemů jednotlivých transakcí zahraničního obchodu, tak i jeho komoditní struktury, práce potvrzuje vzájemnou důležitost spolupráce mezi Evropskou unií a Čínskou lidovou republikou. Budoucí vývoj těchto vztahů by mohl vyústit dovršením jednání zakončených verifikací novelizované dohody o spolupráci, jež bude dále rozvíjet snahy o odstraňování

obchodních bariér a přibližování obou zemí za účelem navázání nové úrovně spolupráce.

6 Seznam použité literatury

6.1 Knižní zdroje

- [1] CIHELKOVÁ, Eva. *Evropská ekonomická integrace : procesy, politiky, governance*. 1. vyd. Praha : Oeconomica, 2011. 335 s. ISBN 978-802-4518-350.
- [2] DITTRICHOVÁ, Jaroslava, PTATSCHEKOVÁ Jitka a JINDRA Vojtěch. *Základy financí*. 1. vyd. Hradec Králové : Gaudeamus, 2010. 187 s. ISBN 978-807-4350-740.
- [3] DURÁKOVÁ, Jaroslava a MANDEL Martin. *Mezinárodní finance*. 4. aktualiz. a dopl. vyd. Praha : Management Press, 2010. 494 s. ISBN 978-80-7261-221-5.
- [4] FIALA, Petr a PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 2., doplněné a aktualizované vyd. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2010. 803 s. ISBN 978-80-7325-223-6
- [5] FIALOVÁ, Helena. *Malý ekonomický výkladový slovník*. 8. upr. vyd. Praha: A plus, 2007. 208 s. ISBN 978-80-903804-0-0.
- [6] HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 3., aktualiz. vyd. Praha : C. H. Beck, 2002. 714 s. ISBN 80-717-9681-6.
- [7] JURKA, Václav a JÁNOŠÍKOVÁ, Ivana. *Makroekonomie : Základní kurz*. 2.vyd. Ostrava : VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2009. 299 s. ISBN 978-80-248-2065-1.
- [8] KADEÁBKOVÁ, Anna a ŽÁREK, Václav. *Makroekonomická analýza*. 1. vyd. Praha : Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007. 293 s. ISBN 978-80-86730-05-9.
- [9] KOVÁRNÍK, Jaroslav. *Mezinárodní obchod*. 1. vyd. Hradec Králové : Gaudeamus, 2013. 126 s. ISBN 978-80-7435-261-4.
- [10] KUBIŠTA, Václav. *Mezinárodní ekonomické vztahy*. Plzeň : Aleš Konečný, 2009. 375 s. ISBN 978-807-3801-915.
- [11] MACHKOVÁ, Hana. *Mezinárodní obchodní operace*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2007, 242 s. ISBN 978-80-247-1590-2.
- [12] MANDEL, Martin a TOMŠÍK, Vladimír. *Monetární ekonomie v malé otevřené ekonomice*. 1. vyd. Praha : Management Press, 2003. 287 s. ISBN 80-726-1094-5.
- [13] NEUMANN, Pavel, ŽAMBERSKÝ Pavel a JIRÁNKOVÁ Martina. *Mezinárodní ekonomie*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2010. 159 s. ISBN 978-80-247-3276-3.

- [14] PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie : Základní kurz*. 2. vyd. Praha : Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007. 277 s. ISBN 978-80-86730-21-9
- [15] SEREGHYOVÁ, Jana. *Vybrané institucionální a strukturální aspekty otevírání čínské ekonomiky*. Vyd. 1. Praha: Professional Publishing, 2003. ISBN 80-864-1944-4.
- [16] SCHROETTER, Hans Joerg. *Aktuální slovník Evropské unie : Politika, hospodářství, dějiny a kultura*. 1. vyd. Praha: Brána, 2003, 215 s. ISBN 80-724-3167-6.
- [17] ŠTĚPÁNKOVÁ, Ludmila. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 364 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-4694-4.
- [18] ŠIMKOVÁ, Eva. *Ekonomika zahraničního obchodu*. 1. vyd. Hradec Králové : GAUDEAMUS, 2005, 124 s. ISBN 80-7041-415-4.

6.2 Internetové zdroje

- [19] BARTONÍKOVÁ, Markéta. Ekonomické vztahy EU a Číny. *asopis pro politiku a mezinárodní vztahy* [online]. © 2001-12, 17. 6. 2011 [cit. 2015-04-07]. Dostupné z: <http://www.globalpolitics.cz/zamereno-na-eu/ekonomicke-vztahy-eu-a-ciny>
- [20] Country MAP Profiles. In: *OECD.org: Better policies for better lives* [online]. 2015a [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/ctp/dispute/countrysmapprofiles.htm>
- [21] Database - Eurostat. In: *Home - Eurostat* [online]. 2015 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>
- [22] Detailed structure and explanatory notes: SITC Rev.4. In: *United Nations Statistics Division - Classifications Registry* [online]. 2015 [cit. 2015-01-20]. Dostupné z: <http://unstats.un.org/unsd/cr/registry/regcst.asp?Cl=28>
- [23] EEC-China Trade and Economic Cooperation Agreement. In: *EUROPA – EU website* [online]. 03.05.2007 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/external_relations/relations_with_third_countries/asia/r14206_en.htm
- [24] Ekonomická charakteristika země. In: *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online]. 2013a [cit. 2015-01-26]. Dostupné z: <http://www.export.cz/asie/cina/cina-ekonomicka-charakteristika-zeme>
- [25] Eurobankovky a euromince - Evropská komise. In: *Evropská komise* [online]. 17.04.2014 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/cash/index_cs.htm
- [26] EUROPA – Soudní dvůr Evropské unie. In: *EUROPA – Oficiální internetové stránky Evropské unie* [online]. 2014 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-justice/index_cs.htm

- [27] Euroskop.cz - Čína. In: *Euroskop.cz* [online]. © 2005-15a [cit. 2015-04-07]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9120/sekce/cina/>
- [28] Euroskop.cz - Obchodní politika. In: *Euroskop.cz* [online]. © 2005-15b [cit. 2015-04-09]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/680/sekce/obchodni-politika/>
- [29] Filozofie výpočtu / modelu. In: *Veřejný dluh České republiky* [online]. 2015 [cit. 2015-02-01]. Dostupné z: <http://www.verejnydluh.cz/page/about#.VM1fQ2iG8tc>
- [30] Grafy kurzů měn, které vydává Národní úřad pro ekonomickou spolupráci: Interaktivní graf kurzu český koruna / česká koruna (CNY/CZK), celá historie. In: *Kurzy měn, akcie, komodity, zákony, zaměření - Kurzy.cz* [online]. 2000-2015 [cit. 2015-01-25]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/kurzy-men/grafy/CZK-CNY/>
- [31] China and the OECD - OECD. In: *OECD.org - OECD* [online]. © 2015 [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/china/china-and-oecd.htm>
- [32] China Unemployment Rate. In: *TRADING ECONOMICS* [online]. ©2015 [cit. 2015-03-27]. Dostupné z: <http://www.tradingeconomics.com/china/unemployment-rate>
- [33] IMF eLibrary Data. In: *IMF -- International Monetary Fund Home Page* [online]. © 2011 [cit. 2015-01-15]. Dostupné z: <http://elibrary-data.imf.org/DataExplorer.aspx>
- [34] International Merchandise Trade Statistics Publication. In: *Trade Statistics - United Nations Statistics Division* [online]. © 2010 [cit. 2015-02-28]. Dostupné z: <http://comtrade.un.org/pb/>
- [35] Members and partners. In: *OECD.org: Better policies for better lives* [online]. 2015b [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/about/membersandpartners/>
- [36] Notifikace vládního deficitu a dluhu. In: *Český statistický úřad / SÚ* [online]. 2012 [cit. 2015-02-01]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/notifikace_vladniho_deficitu_a_dluhu_20121001
- [37] OECD Statistics. In: *OECD: Better Policies for Better Lives* [online]. 2015 [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: <http://stats.oecd.org/#>
- [38] Přípravné orgány Rady - Consilium. In: *Consilium* [online]. 2014 [cit. 2015-02-26]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/council-eu/preparatory-bodies/>
- [39] Statistika upřesňuje představy o otevřenosti české ekonomiky. In: *Český statistický úřad / SÚ* [online]. 2012 [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/tz.nsf/i/statistika_upresnuje_predstavy_o_otevrenosti_ceske_ekonomiky

- [40] UN Comtrade. International Trade Statistics Database [online]. © 2015 [cit. 2015-04-21]. Dostupné z:<http://comtrade.un.org/data/>
- [41] Vnitropolitická charakteristika: Stručná charakteristika politického systému. In: *Ministerstvo zahraničních vztahů České republiky* [online]. 2013b [cit. 2015-01-26]. Dostupné z: <http://www.export.cz/asie/cina/cina-vnitropoliticka-charakteristika>
- [42] Vztahy EU s Indií a Čínou. In: *EurActiv.cz* [online]. © 2004-2015 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/vnejsi-vztahy/link-dossier/vztahy-eu-s-indii-a-cinou>
- [43] World Economic Outlook Database April 2014. In: *IMF -- International Monetary Fund Home Page* [online]. July 24, 2014 [cit. 2015-03-17]. Dostupné z: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2014/01/weodata/index.aspx>
- [44] Zahraniční politická orientace. In: *Ministerstvo zahraničních vztahů České republiky* [online]. 01.04.2013c [cit. 2015-03-27]. Dostupné z: <http://www.export.cz/asie/cina/cina-zahranicne-politicka-orientace>
- [45] Základní informace o teritoriu. In: *Ministerstvo zahraničních vztahů České republiky* [online]. 01.04.2013d [cit. 2015-01-26]. Dostupné z: <http://www.export.cz/asie/cina/cina-zakladni-informace-o-teritoriu>
- [46] Změna metodiky ukazatele registrované nezaměstnanosti. In: *Portál MPSV* [online]. 2012 [cit. 2014-12-28]. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/zmena_metodiky